

การเปรียบเทียบผลการใช้แม่แบบครูกับแม่แบบเพื่อนนักเรียน ที่มีต่อความสามารถในการ
เป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยายร่ม
เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์

ของ

มณฑา เกตุแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

788.32
ฉ122ก
ร.3

การเปรียบเทียบผลการใช้แม่แบบครูกับแม่แบบเพื่อนนักเรียน ที่มีต่อความสามารถในการ
แปลขลุ่ยไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยายร่ม
เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
มณฑา เกตุแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2546

๒๕๕๖ ร.๓

มณฑา เกตุแก้ว. (2546). การเปรียบเทียบผลของการใช้แม่แบบครูกับแม่แบบเพื่อนนักเรียน ที่มีต่อความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน วัดยายร่ม เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์, รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้แม่แบบครูกับแม่แบบเพื่อนนักเรียน ที่มีต่อความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน วัดยายร่ม เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2545 ที่มีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยน้อย จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการใช้แม่แบบครู กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การทดสอบค่าที

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้แม่แบบครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบครูและนักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนมีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A COMPARISON OF THE EFFECTS OF TEACHER MODEL AND
PEER MODEL ON ABILITY OF THAI KHLUI PLAYING OF
PRATHOM SUKSA VI STUDENTS OF WAT-YAIROM
SCHOOL IN KHET JOMTHONG , BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
MONTHA KATEKAEW

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
May 2003

Montha Katekaew. (2003). *A Comparison of the effects of teacher model and peer model on ability of Thai Khloi playing of Prathom Suksa VI Students of Wat-Yairom School in Khet Jomthong , Bangkok. Master thesis, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Dr. Passana Chularut, Asso. Prof. Waythanee Greethong.*

The purposes of this research were to compare the effects of teacher model and peer model on ability of Thai Khloi playing of Prathom Suksa VI students of Wat-Yairom school in Khet Jomthong , Bangkok in the academic year 2002. The subjects of twenty students were low abilities in Thai Khloi playing. They were randomly divided into two experimental groups , each group was consisted of 10 students. The experimental group I was exposed to teacher model and the experimental group II was exposed to peer model. The data was analyzed by t – test.

The results were as follows:

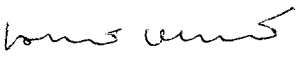
1. The ability in Thai Khloi playing of the Students that were exposed to the teacher model was significantly increased than before the experiment at .01 level.
2. The ability in Thai Khloi playing of the Students that were exposed to the peer model was significantly increased than before the experiment at .01 level.
3. There were significantly different ability in Thai Khloi playing between students that exposed to the teacher model and peer model at .01 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

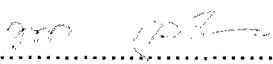
การเปรียบเทียบผลของการใช้แม่แบบครูกับแม่แบบเพื่อนนักเรียน ที่มีต่อความสามารถในการ
แปลข้อสอบไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยายร่ม
เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

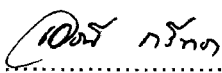
ของ
นางสาวมณฑา เกตุแก้ว

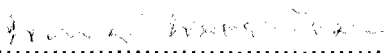
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)
วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.พาสนา จุฬรัตน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เวรณี กรีทอง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภะ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้โดยได้รับความกรุณาและช่วยเหลือจาก ดร.พาสนา จุลรัตน์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวชณี กรีทอง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา กรรมการสอบปากเปล่าที่ได้รับการแต่งตั้งเพิ่มเติมที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ข้อเสนอแนะตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ นางดวงหทัย เปลียนดี ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์) ที่ให้คำปรึกษาและให้ความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ และขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์) ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณอาจารย์ศศิธร ลีป่อน้อย อาจารย์นงนุช รุ่งเจริญศรีชัย อาจารย์กมลรัตน์ หนองรังและเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโทวิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ที่ให้ความช่วยเหลือ และความห่วงใยแก่ผู้วิจัยตลอดมา

และที่สำคัญที่สุดในชีวิต ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของ คุณพ่อจาด และคุณแม่ทรี เกตุแก้ว ซึ่งให้ทั้งชีวิต ความรัก ความอบอุ่นและความห่วงใยทำให้ผู้วิจัยมีมานะ บากบั่น เข้มแข็ง อดทนและมีกำลังใจในการเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ จนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

ขอให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นสิ่งที่นำมาซึ่งความภาคภูมิใจต่อการมีส่วนร่วมของผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน โดยผู้วิจัยจักพึงรำลึกถึงสิ่งดี ๆ เช่นนี้ ที่ได้รับจากทุกท่านตลอดไป

มณฑา เกตุแก้ว

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
	สมมติฐานในการวิจัย.....	11
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ.....	12
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ.....	12
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ.....	20
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรี.....	23
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรี-นาฏศิลป์.....	23
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับขลุ่ยไทย.....	32
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรี.....	48
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	51
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
	ประชากร.....	51
	กลุ่มตัวอย่าง.....	51
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	51
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	51
	การเตรียมการก่อนการทดลอง.....	56
	แบบแผนการทดลอง.....	56
	วิธีดำเนินการทดลอง.....	57
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	63
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	63
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	63
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	63
	ประชากร.....	63
	กลุ่มตัวอย่าง.....	63
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	64
	การดำเนินการทดลอง.....	64
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	65
	อภิปรายผล.....	65
	ข้อเสนอแนะ	68
	บรรณานุกรม	70
	ภาคผนวก	75
	ภาคผนวก ก.....	76
	ภาคผนวก ข.....	159
	ประวัติย่อผู้วิจัย.....	163

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Two Group Pretest-Posttest Design.....	56
2	เปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้แม่แบบครู.....	60
3	เปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน.....	61
4	เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้แม่แบบครูและนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน.....	61
5	แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังที่ได้รับการใช้แม่แบบครู.....	160
6	แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน.....	161
7	แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้แม่แบบครูและกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน.....	162

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงการจับขลุ่ยด้านขวา	6
2 แสดงการจับขลุ่ยด้านซ้าย	6
3 แสดงการใช้นิ้วเป่าขลุ่ย.....	7
4 แสดงการเปิดปิดนิ้วในตำแหน่งต่าง ๆ ของเสียง.....	8
5 แสดงการวางปากเป่าขลุ่ย.....	9
6 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการสังเกตตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ แบนดูรา.....	15
7 แสดงส่วนประกอบของขลุ่ย.....	34

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงสุดของประเทศ การพัฒนาคุณภาพของมนุษย์จึงเป็นการพัฒนาประเทศที่สำคัญและสามารถกระทำได้โดยการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชากรมีการพัฒนาการในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งมีผลให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมในปัจจุบันได้อย่างมีความสุข (ฉัตรชัย เฉลิมนิสระชัย.2525:1) สำหรับการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดให้วิชาดนตรีเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยในการเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้านอารมณ์ สังคม บุคลิกภาพ ค่านิยมและเจตคติ เน้นการเป็นคนช่างคิดช่างทำ รู้จักปรับตัว (กรมวิชาการ.2534:255)

วิชาดนตรี เป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะในแง่ของการพัฒนานิสัย ทำให้กล้าแสดงออก มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเป็นการส่งเสริมความถนัด ความสนใจเฉพาะบุคคลให้แสดงออกมาตามความสามารถ และยังเป็นส่งเสริมทางด้านความคิด จินตนาการ เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น (กรมวิชาการ.2536:74)

ดนตรีมีความผูกพันต่อมนุษย์อย่างมาก ดนตรีมีอิทธิพลต่ออารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และสามารถกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกได้ต่าง ๆ กัน ขณะเดียวกันมนุษย์สามารถถ่ายทอดอารมณ์ได้ด้วยดนตรี เป็นสื่ออีกด้วย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2516:212) ดนตรียังมุ่งพัฒนาให้เด็กมีความสนใจ รู้จักและรักดนตรี พัฒนาการด้านดนตรีจึงจัดเป็นปัจจัยหนึ่งในการเรียนระดับประถมศึกษา (มหกรรมดนตรีไทยนักเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ครั้งที่ 7. 2535 : 37) ดนตรีมีส่วนช่วยเพิ่มการตอบสนองทางอารมณ์ ช่วยปลูกฝังให้เด็กมีความคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความเป็นกวี ช่างคิดช่างฝัน ความสวยงาม ความไพเราะ และความคิดสร้างสรรค์ มีอิทธิพลในการสร้างจินตนาการ อีกทั้งเป็นชุมทรัพย์ทางความคิดที่ยิ่งใหญ่ เด็กจะพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว เมื่อเด็กได้รับรู้และซาบซึ้งในดนตรี เพราะเหตุว่าดนตรีมาจากโลกที่อยู่รอบตัว ดนตรีมาจากจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ความสวยงามดนตรีมาจากความจริง ความคิดและความรู้สึก ซึ่งหมายรวมถึงประสบการณ์ของคนด้วย ทั้งนี้วิชาดนตรียังเป็นวิชาที่มีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมทางด้านดนตรีไทย ที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญอย่างหนึ่ง ที่บ่งบอกนิสัยใจคออันแท้จริงของคนไทยในปัจจุบัน วัฒนธรรมด้านนี้กำลังถูกกลืน

ด้วย วัฒนธรรมทางดนตรีต่างชาติที่หลั่งไหลมาอย่างรวดเร็ว จนเป็นที่ห่วงเกรงว่า หากไม่เร่งระดมอนุรักษ์และส่งเสริมอย่างจริงจังแล้ว ความเสื่อมสลายของดนตรีไทยอาจเกิดขึ้นในไม่ช้า ซึ่งก็หมายความว่าในอนาคต เอกลักษณ์ทางด้านดนตรีของชาติจะกลายเป็นเรื่องราวประวัติศาสตร์จนหาที่จะฟื้นฟูขึ้นมาได้อีก (เพทาย บุญประกอบ. 2540:1) และจากพระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ดำรงไว้ในวโรกาสที่ทรงเป็นประธานเปิดงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 26 ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่า “ดนตรีเป็นศิลปวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่า เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในขณะเดียวกัน ศาสตร์เป็นความรู้ที่เสริมด้านปัญญา ศิลป์ช่วยกลมเกลียด้านจิตใจ ฉะนั้นท่านทั้งหลายจึงควรวิริยะอุตสาหะสืบสาน อนุรักษ์ และปลูกฝังความรักดนตรีแก่เยาวชน เพื่อธำรงมรดกอันล้ำค่าของชาติให้คงอยู่สืบไป” (ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 26 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2538 : 11)

จากการประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2536 สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนนักเรียน 30,437 คน จาก 427 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเป็นแบบวัดความสามารถพื้นฐานทางการศึกษา เมื่อพิจารณาผลประเมินรวมรายกลุ่มประสบการณ์ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย นักเรียนแสดงพฤติกรรมได้ตามวัตถุประสงค์น้อยที่สุดคือ ได้คะแนนน้อยกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ร้อยละ 0.34 (กรมวิชาการ. 2536:ก)

เนื่องจากผู้วิจัยเป็นครูสอนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ที่โรงเรียนวัดยายร่มได้มีประสบการณ์ในการสอนโดยเฉพาะขลุ่ยไทย ซึ่งผู้วิจัยได้สังเกตเห็นปัญหาในขณะที่ทำการสอนได้แก่ วิธีการจับเครื่องขลุ่ยไม่ถูกต้อง การวางรูปปากไม่เหมาะสม ยังอ่านโน้ตเพลงไทยไม่คล่อง เล่นไม่ตรงจังหวะและไม่ตรงแนวทำนองของเพลง ผู้วิจัยจึงได้ทำการประเมินจากการสอบปฏิบัติการเล่นขลุ่ยไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยต่ำ ได้แก่ วิธีการจับขลุ่ยไม่ถูกต้อง การวางรูปปากไม่เหมาะสม อ่านโน้ตเพลงไทยไม่คล่อง เล่นไม่ตรงจังหวะและไม่ตรงแนวทำนองของเพลง จากนักเรียน 80 คน มีความสามารถในการเป่าขลุ่ยต่ำ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 53.75 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้สำรวจปัญหาของนักเรียนในการเป่าขลุ่ยไทยจากแบบสัมภาษณ์ นักเรียนในเรื่องการเป่าขลุ่ยไทยพบว่า นักเรียนยังมีปัญหาในเรื่องการอ่านโน้ตเพลงไทยไม่ถูกต้องและเป่าขลุ่ยไทยไม่ตรงจังหวะและทำนอง และจากการสำรวจปัญหาเบื้องต้นกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 162 คนโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ดังนี้

1. เมื่อนักเรียนได้ฝึกการเป่าขลุ่ยไทย นักเรียนมีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีปัญหาคืออะไร ผลการสำรวจพบว่า นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 82 คน พบว่า นักเรียนมีปัญหาในการเป่าขลุ่ยไทยจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 39.02 โดยแบ่งออกเป็นปัญหาเกี่ยวกับการจับขลุ่ยไม่ถูกต้องจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 15.63 ปัญหาเกี่ยวกับการวางรูปปากไม่

ถูกต้องจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ปัญหาเกี่ยวกับการอ่านโน้ตเพลงไทยไม่ถูกต้องจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 28.13 ปัญหาเกี่ยวกับการเป่าขลุ่ยไม่ถูกทำนองและจังหวะจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 80 คน พบว่า นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการเป่าขลุ่ยไทย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 56.25 โดยแบ่งออกเป็น ปัญหาเกี่ยวกับการจับขลุ่ยไม่ถูกต้องจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8.89 ปัญหาเกี่ยวกับการวางรูปปากไม่ถูกต้องจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 17.78 ปัญหาเกี่ยวกับการอ่านโน้ตเพลงไทยไม่ถูกต้องจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 44.45 ปัญหาเกี่ยวกับการเป่าขลุ่ยไม่ถูกทำนองและจังหวะจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 28.89

จากผลการสำรวจแบบสอบถามปลายเปิดและการทดสอบปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาในการฝึกการเป่าขลุ่ยไทยมากที่สุดคือร้อยละ 56.25 ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรฝึกให้นักเรียนสามารถเป่าขลุ่ยได้อย่างถูกต้องตามจังหวะ ทำนองและคุณภาพเพื่อให้เกิดความมั่นใจและการกล้าแสดงออกอีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมทางด้านดนตรีไทยและสนองนโยบายของรัฐที่ว่า นักเรียนที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จะต้องเล่นดนตรีเป็นอย่างน้อย 1 ชิ้น

การพัฒนาความสามารถในการเล่นดนตรีนั้นอาจทำได้หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่างการใช้สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติ เทคนิคแม่แบบ ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้เทคนิคแม่แบบ เพราะการเรียนรู้ของบุคคลส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำตามแบบที่ผู้อื่นกระทำ จึงควรให้บุคคลได้เป็นแบบอย่างก่อนที่จะเลียนแบบ แบบดูลำจำแนกตัวแบบออกเป็น 2 ชนิด คือ แม่แบบที่มีชีวิต (Live Model) และแม่แบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ซึ่งตัวแบบเหล่านี้จะทำหน้าที่เป็นสิ่งที่เร้าให้ผู้เลียนแบบเกิดความสนใจที่จะเลียนแบบและมีแรงจูงใจที่จะยอมรับแม่แบบได้ (Bandura, 1977 : 40-41 อ้างอิงจาก ปิยะธิดา เกษสุวรรณ, 2542:3) และแม่แบบก็เป็นสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวนักเรียน เช่น บิดา มารดา ครู และเพื่อน รวมทั้งสิ่งที่เห็นจากโทรทัศน์ วีดีโอ จะมีผลต่อพฤติกรรมของเด็กมาก (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2537:60) และจากการศึกษาผลการใช้เทคนิคแม่แบบของ วีระ อูสาหะ. (2534:48) และ อัจฉรา ชีวาพัฒนานนวงศ์ (2536:56) ซึ่งใช้เทคนิคแม่แบบเป็นวีดิทัศน์ ต่างให้ผลสอดคล้องกันว่า การสอนโดยการให้เทคนิคแม่แบบสามารถทำให้นักเรียนเลียนแบบและเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรีสุดา แคล้วอาวุธ (2532 : 62 –63) ที่ศึกษาประสิทธิผลของการใช้เทคนิค “แม่แบบ” ต่อพฤติกรรมด้านทัศนสุขภาพ ระหว่างนักเรียนสอนกันเองกับครูสอนนักเรียน ในนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมด้านสุขภาพของกลุ่มทดลองที่ 1 และ 2 ในช่วงเวลาภายหลังการทดลอง จะสูงกว่าก่อนการทดลอง และกลุ่มทดลองที่ใช้ครูเป็นแม่แบบจะสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ใช้นักเรียนเป็นแม่แบบ และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บงกชรัตน์ สุทธิบงกช (2542:65) ที่ศึกษาผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมการเล่นเพลงของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 พบว่านักเรียน

สามารถร้องเพลงได้ดีขึ้น และจากผลการวิจัยของ ปิยะธิดา เกษสุวรรณ (2542:53) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้แม่แบบเพื่อนชายและแม่แบบเพื่อนหญิงเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ของนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนชายที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนชายและแม่แบบเพื่อนหญิงมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์โดยส่วนรวมแต่ละด้านดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้แม่แบบครูกับแม่แบบเพื่อนนักเรียน ที่มีต่อความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยายร่ม เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้แม่แบบครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบครูกับนักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นประโยชน์ต่อครูสอนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ และวิชาอื่น ๆ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน สามารถนำเอาวิธีการใช้เทคนิคแม่แบบไปพัฒนาความสามารถในการเล่นดนตรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยายร่ม เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ที่มีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยน้อยจำนวน 25 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยายร่ม เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ที่มีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยน้อย

จำนวน 20 คน ซึ่งมาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีพัฒนาความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย ซึ่งมี 2 วิธีคือ
 - 1.1 การใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้ครูเป็นแม่แบบ
 - 1.2 การใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้เพื่อนนักเรียนเป็นแม่แบบ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การใช้เทคนิคแม่แบบ** หมายถึงวิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยการให้นักเรียนสังเกต และเลียนแบบแม่แบบ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจำแนกการใช้เทคนิคแม่แบบเป็น 2 วิธี คือ การใช้ครูเป็นแม่แบบ และการใช้เพื่อนนักเรียนเป็นแม่แบบ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 **การใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้ครูเป็นแม่แบบ** หมายถึง วิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยการให้นักเรียนสังเกต และเลียนแบบจากแม่แบบซึ่งเป็นครูผู้สอน โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการเป่าขลุ่ย

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยครูสาธิตการเป่าขลุ่ย ให้นักเรียนดู

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกเป่าขลุ่ยไทยทีละคน โดยให้เลียนแบบจากครู ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจและให้ฝึกต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับการเลียนแบบ ว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไรบ้าง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

วิธีนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 1

1.2 **การใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้เพื่อนนักเรียนเป็นแม่แบบ** หมายถึง วิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยการให้นักเรียนสังเกต และเลียนแบบจากแม่แบบซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียน โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการเป่าขลุ่ย

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบซึ่งเป็นเพื่อนร่วมชั้น ที่เรียนอยู่ในชั้นเดียวกัน มีความ

สามารถในการเป่าขลุ่ยเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมห้องและเป็นนักเรียนที่อยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2544 ที่ครูได้สอนเป่าขลุ่ยจนสามารถเป่าได้ดีและถูกต้อง

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกเป่าขลุ่ยทีละคนโดยให้เลียนแบบจากแม่แบบเพื่อนนักเรียน ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจและให้ฝึกต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับการจากการเลียนแบบ ว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไรบ้าง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

วิธีนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 2

2. ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย หมายถึง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียน ได้ถูกต้อง ได้แก่ วิธีการจับขลุ่ยถูกต้อง , การวางรูปปากที่เหมาะสม , การอ่านโน้ตเพลงไทยได้ถูกต้องและการเป่าขลุ่ยได้ถูกต้องตามจังหวะและทำนอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 วิธีการจับขลุ่ยที่ถูกต้อง ได้แก่ การจับเลาขลุ่ยให้ตั้งได้มุมประมาณ 45 องศา กับลำตัว โดยทอดแขนไว้ข้างลำตัวพองาม ไม่กางข้อศอกจนเกินงาม ดังภาพประกอบ 1 และ 2

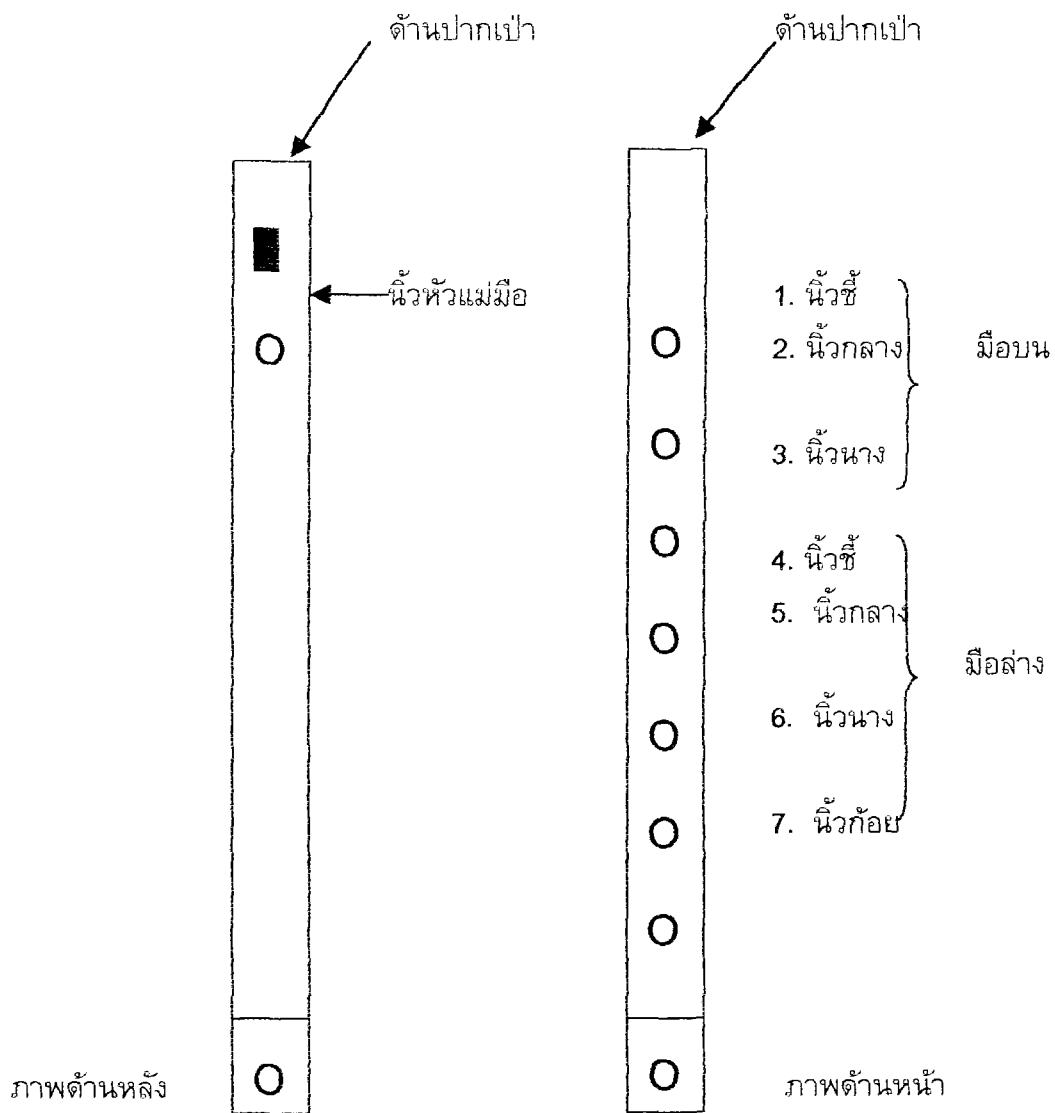

ภาพประกอบ 1 แสดงการจับขลุ่ยด้านขวา

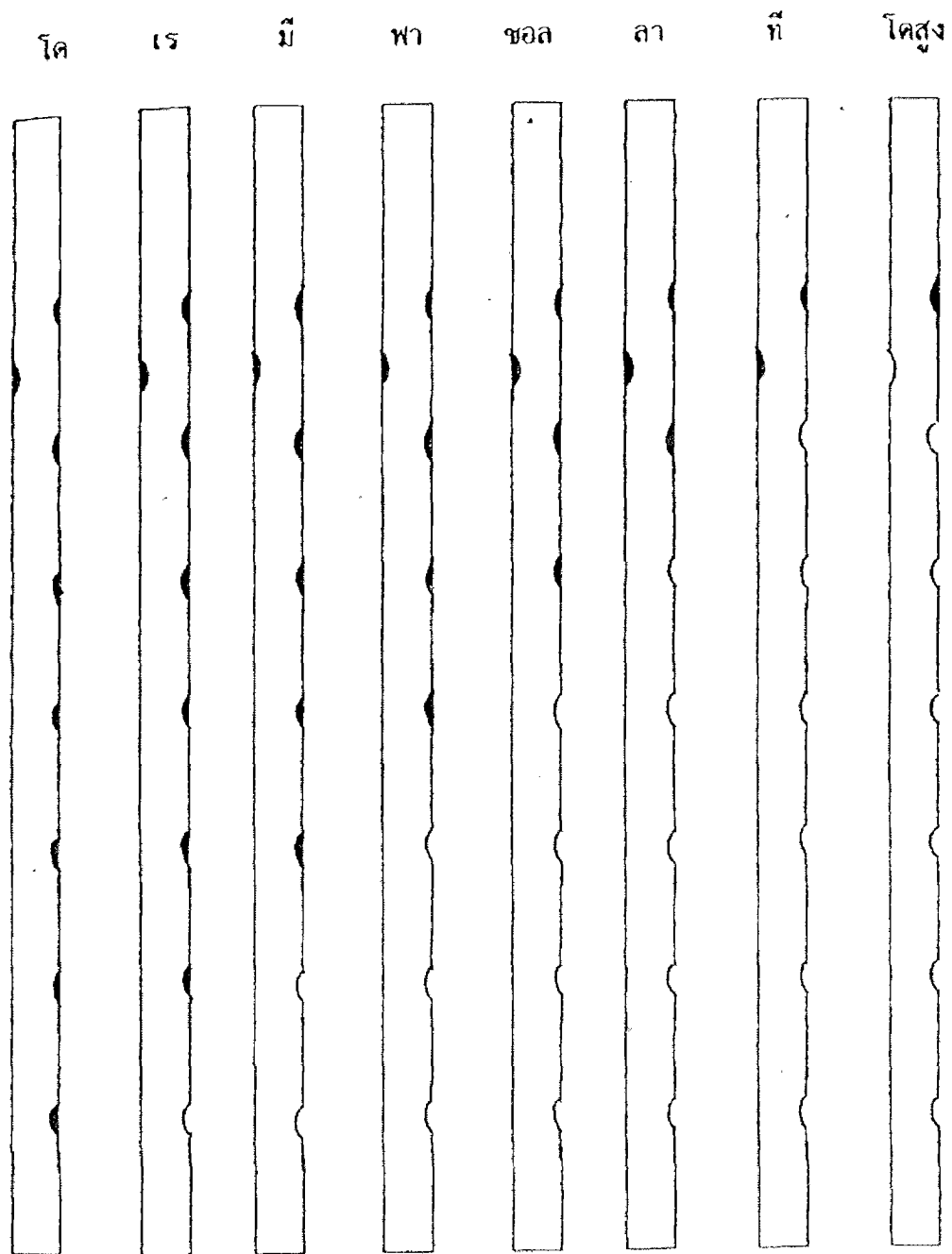

ภาพประกอบ 2 แสดงการจับขลุ่ยด้านซ้าย

ที่มา : เพทาย บุญประครอง (2540) การสร้างบทเรียนเทปโทรทัศน์ที่มีประสิทธิภาพประกอบการสอนดนตรี เรื่องการฝึกปฏิบัติเป่าขลุ่ยไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา : 54

ภาพประกอบ 3 แสดงการใช้นิ้วเป่าขลุ่ย

โดสูงเปิดรูท้าว

ภาพประกอบ 4 แสดงการเปิด - ปิดนี้ในตำแหน่งของเสียงต่าง ๆ

2.2 การวางรูปปากที่เหมาะสม ได้แก่ การประกบริมฝีปากทั้งบนและล่างลงบนรู
เป่าของขลุ่ย ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 5 แสดงการวางปากเป่าขลุ่ย

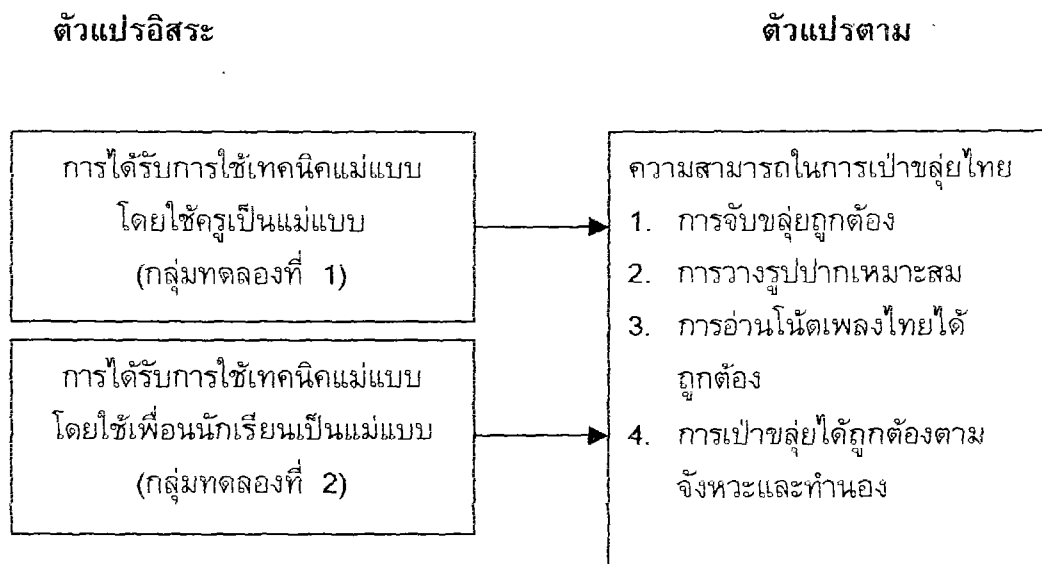
2.3 การอ่านโน้ตเพลงไทยได้ถูกต้อง ได้แก่
อ่านออกเสียง 1 2 3 4 สม่่าเสมอพร้อมปรบมือที่จังหวะที่ 4 ที่เป็นจังหวะหนักทุกครั้ง

▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4

2.4 การเป่าขลุ่ยได้ถูกต้องตามจังหวะและทำนอง

จังหวะ เป็นเครื่องกำหนดความสั้น ยาว ถี่ ห่าง ของเสียงสูงๆ ต่ำๆ ของบท
เพลง ส่วนทำนอง คือเสียงสูงๆ ต่ำๆ ของบทเพลงหรือเรียกว่าลีลาของบทเพลง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนมีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยมากขึ้น หลังจากการใช้แม่แบบครู
2. นักเรียนมีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยมากขึ้น หลังจากการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบครูกับนักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน มีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยมากขึ้นแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำเสนอตามลำดับหัวข้อ ต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคแม่แบบ
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขลุ่ยไทย
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับขลุ่ยไทย
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขลุ่ยไทย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ

1.1.1 ความหมายของแม่แบบ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 61) แม่แบบหรือตัวแบบ หมายถึง สิ่งที่เป็นแบบอย่างที่ดีเป็นบรรทัดฐาน เป็นแบบ หรือเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบ และเป็นแบบอย่างในการเลียนแบบ

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2528 : 79) กล่าวถึงการใช้เทคนิคแม่แบบว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลที่สังเกต ฟัง หรืออ่าน เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลหรือสัญลักษณ์แทนบุคคลแล้วประมวลเป็นข้อมูลในการแสดงพฤติกรรมของตนต่อไป

1.1.2 ประเภทของแม่แบบ

แม่แบบ หมายถึง สิ่งที่เป็นแบบอย่างที่ดีเป็นบรรทัดฐานได้เป็นแบบ หรือตัวอย่างที่น่ามาให้เห็นเพื่อเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบและเพื่อเป็นแบบอย่างในการเลียนแบบ แม่แบบ แบ่งเป็นแม่แบบที่เป็นชีวิตจริง ได้แก่ แม่แบบที่มนุษย์เป็นผู้แสดงแบบ และแม่แบบรูปสัญลักษณ์ เช่น แม่แบบภาพยนตร์ แม่แบบทางโทรทัศน์ เป็นต้น

(ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 52)

แบนดูราแบ่งแม่แบบออกเป็น 3 ประเภท คือ แม่แบบสิ่งมีชีวิต แม่แบบสัญลักษณ์ และแม่แบบที่เป็นคำสอน (ประสาธ อิศรปริดา. 2538 : 283-284 ; อ้างอิงจาก Gredler, 1992 : 310)

1. แม่แบบที่มีชีวิต (Livic Moder) ได้แก่ บุคคลในครอบครัว เพื่อน หรือผู้คนที่ผู้สังเกตสามารถติดต่อสัมพันธ์ได้

2. แม่แบบสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ได้แก่ ภาพแม่แบบในสื่อมวลชนทั้งหลาย เช่น ในภาพยนตร์ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ (Videotape) หนังสือ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

3. แม่แบบในรูปคำสอน (Verbal Description or Instruction) เป็นแม่แบบที่เป็นการพูดหรือการบอกทางวาจาหรือเป็นคำสอนในภาษาเขียน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การเสนอแม่แบบในรูปของแม่แบบสิ่งมีชีวิต คือ แม่แบบครู และแม่แบบเพื่อนนักเรียน

1.1.3 กระบวนการเรียนรู้จากแม่แบบ

แบนดรูรา (Bandura. 1977 : 22-27) กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ว่าเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้จากแม่แบบ โดยกระบวนการสังเกต (Observation Learning) ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมและผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้อื่น เช่น การได้ยินคำบอกเล่า การได้ยินข่าวสารบนทีวี ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางอ้อม และจะเป็นข้อมูลที่บุคคลนำมาพิจารณาสำหรับการกระทำพฤติกรรมใหม่ในอนาคต ผู้ที่ช่างสังเกตและช่างคิดก็จะมีโอกาสเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้มากกว่าและลึกซึ้งกว่าและผู้ที่เรียนที่ประสบตัวอย่าง หรือแบบอย่างที่แตกต่างกัน ก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ต่างกันด้วย เมื่อบุคคลได้เห็นตัวแบบ ก็จะสามารถรับรู้สัญลักษณ์ของการกระทำนั้นและสัญลักษณ์เหล่านี้จะชี้ให้เห็นแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม การเรียนรู้จากแม่แบบประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการคือ

1. ความสนใจ (Attention Process) เป็นกระบวนการรับรู้ ลักษณะสำคัญของตัวอย่างละเอียดที่สุดโดยการสังเกต และรวบรวมสิ่งที่รับรู้มาเป็นขั้นตอน บุคคลจะไม่สามารถเรียนรู้ได้เลย ถ้าขาดความสนใจและความรู้พฤติกรรมที่แม่แบบแสดงออก สิ่งที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการนี้คือ

1.1 ลักษณะของแม่แบบ แม่แบบที่มีความเด่นชัด จดจำง่าย มีความดึงดูดใจสูง ไม่ซับซ้อน จะมีโอกาสทำให้ผู้สังเกตสนใจได้มากนอกจากนี้ถ้าพฤติกรรมกิจกรรมและลักษณะของแม่แบบมีความสำคัญใกล้เคียงกับผู้สังเกต จะโน้มน้าวจิตใจให้ผู้สังเกตสนใจมากขึ้น

1.2 ลักษณะของผู้สังเกต กระบวนการนี้จะขึ้นอยู่กับความสามารถในด้านการสังเกต การรับรู้ การรวบรวมและตีความจากพฤติกรรมของแม่แบบรวมทั้งความสนใจพฤติกรรมของแม่แบบ

2. การเก็บจำ (Retention Process) ในการเรียนรู้โดยการสังเกต บุคคลไม่สามารถจะเรียนรู้ได้มากถ้าปราศจากการเก็บจำ กระบวนการนี้เป็นการรวบรวมรูปแบบพฤติกรรมของแม่แบบที่ได้สังเกตทุกครั้ง แล้วนำมาวางรูปแบบของพฤติกรรมที่เด่นชัดในรูปสัญลักษณ์ (Symbolic Coding) ที่จะช่วยให้จำพฤติกรรมของตัวแบบได้แม้จะเห็นตัวแบบในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ก็ตาม การเก็บจำในรูปสัญลักษณ์กระทำได้ 2 ลักษณะ คือ มโนภาพ (Imaginal Coding) และภาษา (Verbal Coding) การเก็บจำในรูปมโนภาพ จะง่ายเมื่อมีการเสนอแม่แบบให้เห็นบ่อย ๆ ส่วนการเก็บจำในรูปภาษาพัฒนาดีกว่าและช่วยให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นเพราะสัญลักษณ์ในรูปภาษาสามารถให้ข้อมูลที่มากพอ และง่ายต่อการสะสมความรู้ที่ได้มา นอกจากนี้การฝึกคิดหรือกระทำตามแบบยังช่วยให้การเรียนรู้จากการสังเกตได้

ผลดียิ่งขึ้น การเลียนแบบจึงอาจเกิดขึ้นตามการกระทำของแม่แบบโดยตรงทันที หรืออาจเกิดขึ้นหลังจากสังเกตแม่แบบมาแล้วระยะหนึ่ง

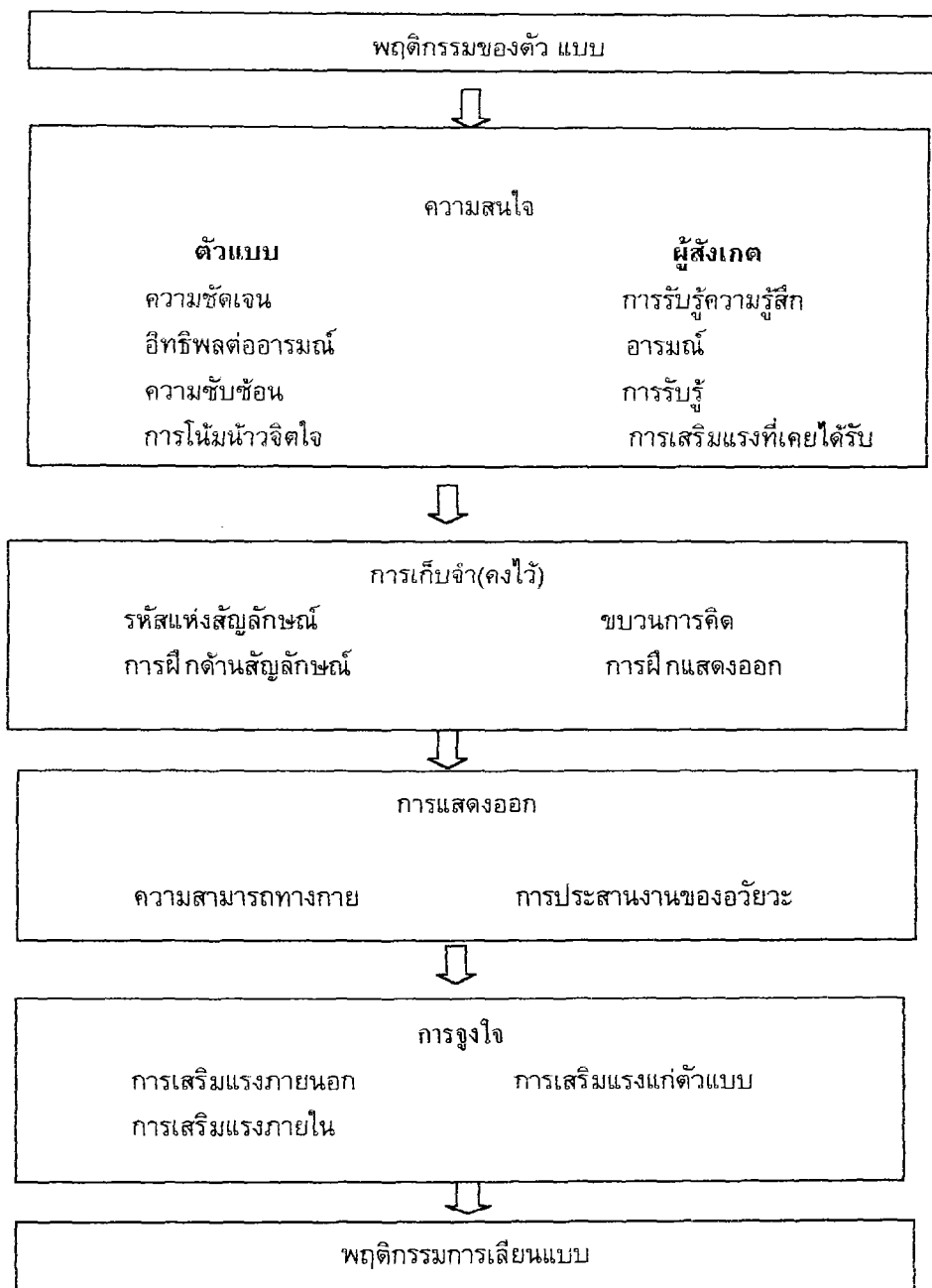
3. การแสดงออก (Motor Reproduction Process) เป็นกระบวนการที่สังเกตดัดแปลงสัญลักษณ์จากการเก็บจำมา เป็นการกระทำที่เหมาะสม กระบวนการนี้เกี่ยวข้องการร่างกายและจิตใจพฤติกรรมที่แสดงออกมา เป็นการตอบสนองอย่างดีที่สุดเพื่อให้สอดคล้องกับตัวแบบ ซึ่งจะช่วยให้สามารถเข้าใจบ่อเกิดและข้อบกพร่องของพฤติกรรมได้ สังเกตจะแสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วนตามที่เขาสังเกตได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับระดับความคิด และความซับซ้อนของพฤติกรรม ในระยะแรกการดัดแปลงสัญลักษณ์ให้เป็นการกระทำที่เหมาะสมสันทำไต่ยาก แต่เมื่อทราบข้อบกพร่องระหว่างสัญลักษณ์กับการดัดแปลงให้เป็นพฤติกรรม ก็จะช่วยให้การกระทำตามตัวแบบในคราวต่อไปถูกต้องมากยิ่งขึ้น การแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นเป็นการปรับปรุงทักษะพื้นฐานที่มีอยู่ด้วยการให้ตัวแบบและการฝึกฝน

ในปัจจุบันมีข้อมูลแสดงว่า การเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ ๆ ของมนุษย์เกิดจากกระบวนการสังเกตตัวแบบ ซึ่งผู้เรียนค่อย ๆ ปรับพฤติกรรมของตนตามที่ได้อพบเห็นทีละขั้นตอนจนพบแบบแผนที่เหมาะสมที่สุด

4. การจูงใจ (Motivational Process) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ได้เรียนรู้มากับการแสดงออก เพราะในชีวิตจริงบุคคลไม่สามารถจะกระทำตามแม่แบบได้ทั้งหมด บุคคลจึงเลือกที่จะกระทำตามแม่แบบเมื่อการกระทำนั้นก่อให้เกิดผลดีมากกว่าพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลเสีย การประเมินคุณค่าของพฤติกรรมของแม่แบบโดยผู้สังเกต เป็นไปในรูปของการรับเอาสิ่งที่ตนเองสนใจและไม่ยอมรับสิ่งที่ตนไม่เห็นด้วย

กระบวนการนี้มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้โดยการสังเกตเป็นอย่างมาก การเห็นตัวแบบมีพฤติกรรมเหมาะสมและได้รับผลตอบแทนที่ดีจากพฤติกรรมนั้น จะก่อให้เกิดการเลียนแบบ รวมทั้งพฤติกรรมที่ทำซ้ำแล้วซ้ำอีกและพยายามปรับปรุงข้อบกพร่องจนได้รับรางวัลเป็นการตอบแทน ก็จะช่วยให้เกิดการเลียนแบบในสังคมส่วนใหญ่ด้วย

สถานการณ์ของการเรียนรู้ด้วยการสังเกตหรือการเรียนรู้จากตัวแบบ ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหลายดังกล่าวมาแล้ว พฤติกรรมการเลียนแบบที่สมบูรณ์ จะเกิดขึ้นได้ด้วยการจัดวางรูปแบบองค์ประกอบการเรียนรู้จากตัวแบบอย่างเหมาะสม โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจตัวแบบอย่างแท้จริง จนสามารถจดจำและสร้างสัญลักษณ์แทนพฤติกรรมของตัวแบบได้ และประกอบกับการจูงใจอย่างเหมาะสม และเพียงพอจะทำให้ผู้เรียนแสดงการตอบสนองคือการเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบได้ในที่สุด องค์ประกอบของการเรียนรู้โดยการสังเกตทั้ง 4 ประการ เขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพประกอบ 6 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการสังเกตตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ
แบนดูรา (Bandura. 1977 : 23)

1.1.4 แม่แบบที่มีประสิทธิภาพ

ประสาธ อิศรปรีดา (2538 : 284) ได้กล่าวถึงแม่แบบที่มีประสิทธิภาพไว้ว่าองค์

ประกอบในกระบวนการเรียนรู้ประการหนึ่ง คือ ประสิทธิภาพของแม่แบบ แม่แบบบางอย่างทำให้ผู้เรียนใส่ใจมาก แม่แบบบางอย่างมีประสิทธิภาพต่อความใส่ใจของผู้เรียนน้อย ลักษณะของแม่แบบที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความมีเกียรติ ความน่าเชื่อถือ มีลักษณะนิสัยใจคอที่กลุ่มยอมรับ และมีคุณลักษณะที่เป็นแบบอย่างซึ่งผู้สังเกตได้ฝึกฝนจะเป็นเช่นนั้น

สำหรับวิธีการคัดเลือกแม่แบบที่มีประสิทธิภาพนั้น มีดังนี้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.2536 : 53)

1. แม่แบบที่คัดเลือกจะต้องมีชื่อเสียง มีความน่าเชื่อถือ เป็นตัวอย่างที่ดี

เหมาะสม และสอดคล้องกับเป้าประสงค์ ซึ่งจะทำให้ผู้เลียนแบบมั่นใจที่จะเลียนแบบนั้นมากยิ่งขึ้น

2. แม่แบบและผู้เลียนแบบหรือผู้สังเกตต้องมีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น อายุอยู่ในวัยเดียวกัน เป็นเพื่อนกัน

3. ลักษณะของกิจกรรมที่เลียนแบบ ควรจะเป็นกิจกรรมที่ประกอบด้วยพฤติกรรมที่ไม่สลับซับซ้อน เพราะจะทำให้เกิดการเลียนแบบได้ง่ายขึ้น

นอกจากนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเสนอแม่แบบ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต . 2536 : 255 –256;อ้างอิงจาก Perry and Furukawa.1986) มีดังนี้

1. แม่แบบควรมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับผู้สังเกตทั้งในด้าน เพศ เชื้อชาติ และทัศนคติ ซึ่งการที่แม่แบบมีลักษณะคล้ายคลึงกับผู้สังเกตนั้น จะทำให้ผู้สังเกตมั่นใจได้ว่าพฤติกรรมที่แม่แบบแสดงออกนั้นเหมาะสม และสามารถทำได้เพราะบุคคลนั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับตน ซึ่งจะทำให้เขาเกิดความรู้สึกว่าเขาเองก็ทำได้เช่นกัน

2. แม่แบบควรจะเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในสายตาของผู้สังเกต แต่ถ้ามีชื่อเสียงมากเกินไป ก็จะทำให้เขามีความรู้สึกว่าพฤติกรรมที่แม่แบบกระทำนั้น เป็นสิ่งที่ไม่น่าจะเป็นจริงสำหรับเขาได้

3. ระดับความสามารถของตัวแบบนั้น ควรจะมีระดับที่ใกล้เคียงกับผู้สังเกต เพราะถ้าใช้แม่แบบที่มีความสามารถสูงมาก ก็จะทำให้ผู้สังเกตคิดว่าเขไม่น่าจะทำตามได้

4. แม่แบบนั้นควรจะมีลักษณะที่เป็นกันเองและอบอุ่น

5. แม่แบบเมื่อแสดงพฤติกรรมแล้วได้รับการเสริมแรง จะทำให้ได้รับความสนใจจากผู้สังเกตมากขึ้น

1.1.5 อิทธิพลของแม่แบบที่มีต่อผู้สังเกต

แบนดูรา (อัจฉรา ชีวาพัฒนาสูงส์. 2536 : 14 – 15 ; อ้างอิงจาก

Bandura. 1977 : 41 – 45) ได้สรุปถึงอิทธิพลของแม่แบบที่มีต่อผู้สังเกตดังนี้คือ

1. การสร้างพฤติกรรมใหม่ เมื่อผู้สังเกตได้เห็นการกระทำที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อนของแม่แบบ ผู้สังเกตจะรวบรวมรูปแบบของการกระทำใหม่นี้ในรูปของสัญลักษณ์ และถ่ายทอดออกมาเป็นพฤติกรรมใหม่

2. การสร้างกฎเกณฑ์หรือหลักการใหม่ จะเกิดขึ้นในสภาพที่ ผู้สังเกตเห็นการกระทำของแม่แบบในลักษณะต่าง ๆ เช่น การตัดสินใจ รูปแบบภาษา เป็นต้น จากนั้นผู้สังเกตจะทดสอบกระทำตามแม่แบบลักษณะต่าง ๆ ภายใต้สภาพการณ์ต่าง ๆ และถ้าการตอบสนองส่งผลทางบวก ผู้สังเกตจะรวบรวมรูปแบบลักษณะของแม่แบบในรูปต่าง ๆ แล้วนำมาสร้างเป็นเกณฑ์หรือหลักการใหม่

3. การสอนความคิดและพฤติกรรมสร้างสรรค์ การมีแม่แบบจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์เพราะเมื่อมนุษย์เห็นแม่แบบกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง มนุษย์อาจใช้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ประกอบกับการกระทำของแม่แบบมาพัฒนาเป็นความคิด หรือพฤติกรรมใหม่ขึ้นมา อย่างไรก็ตามยังมีข้อจำกัดสำหรับแม่แบบเชิงสร้างสรรค์ ถ้าแม่แบบนี้มีประสิทธิภาพไม่เพียงพอหรือผู้สังเกตมีทักษะจำกัด พฤติกรรมสร้างสรรค์จะไม่มีอิทธิพลเพียงพอต่อการกระทำตามของผู้สังเกต

4. การยับยั้งการกระทำและการลดความหวั่นเกรงที่จะกระทำ การที่ได้เห็นแม่แบบถูกลงโทษ ผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำตามแม่แบบนั้น และในทำนองเดียวกัน ถ้าได้เห็นแม่แบบทำพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องและถูกห้ามปรามแล้ว ไม่มีผลกระทบใด ๆ ตามมา ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะกระทำตามแม่แบบ

5. การส่งเสริมการกระทำ การมีแม่แบบจะมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการกระทำทั้งที่เป็นทางบวกและทางลบ ถ้าผู้สังเกตได้เห็นแม่แบบแสดงพฤติกรรมหนึ่ง และได้รับรางวัลผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะกระทำตามมากขึ้น ในทำนองเดียวกันถ้าผู้สังเกตได้เห็นแม่แบบแสดงความก้าวร้าว และได้รับการยกย่องว่าเป็นสิ่งที่ดี ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะกระทำตามมากขึ้น ดังนั้นการเสนอแม่แบบในสังคมจำเป็นต้องมีความระมัดระวังอย่างยิ่ง เพราะอาจมีผลต่อการเพิ่มพฤติกรรมทางลบได้

6. การมีแม่แบบนอกจากจะส่งผลต่อการกระทำแล้ว ยังมีผลต่ออารมณ์ของผู้สังเกตให้รุนแรง เพิ่มขึ้น และกระตุ้นให้เกิดอารมณ์คล้อยตามไปด้วย

7. การเอื้ออำนวยให้เกิดการกระทำตามแม่แบบ การกระทำใดที่คนให้คุณค่า และมีความชื่นชอบอยู่เสมอ การกระทำของแม่แบบนั้นเมื่อคนสามารถกระทำตามแม่แบบได้เร็ว จะทำให้เกิดการแผ่ขยายจากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่งได้โดยเร็วด้วย ดังจะเห็นได้ว่าการมีแม่แบบนอกจากจะทำให้ผู้สังเกตมีความเปลี่ยนแปลงภายในตนเองแล้วยังทำให้สังคมนั้น ๆ มีการเปลี่ยนแปลงอีกด้วย

1.1.6 วิธีการให้ตัวแบบ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 61 –69) กล่าวว่าวิธีการให้ตัวแบบโดยเสนอตัวแบบที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้ผู้สังเกตได้สังเกตพฤติกรรมตลอดทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ของตัวแบบ ผลจากการสังเกตจะทำให้บุคคลนั้นเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบหรือเกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ ที่พึงประสงค์

วิธีการให้ตัวแบบอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องพิจารณาองค์ประกอบ ต่อไปนี้

1. การคัดเลือกตัวแบบ

1.1 ตัวแบบจะต้องมีชื่อเสียง มีความน่าเชื่อถือ และเป็นตัวแบบที่ได้รับการคัดเลือกแล้วว่าเป็นตัวอย่างที่ดี เหมาะสม และสอดคล้องกับเป้าประสงค์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เลียนแบบมั่นใจที่จะเลียนแบบตัวแบบนั้นมากขึ้น

1.2 ตัวแบบและผู้เลียนแบบควรจะมีคล้ายคลึงกัน หรือมีลักษณะหรือคุณสมบัติร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสนใจของผู้สังเกตและจะช่วยให้ประสิทธิภาพของการเลียนแบบสูงขึ้น เช่น อยู่ในวัยเดียวกัน เป็นเพื่อนกัน เป็นต้น

1.3 ลักษณะของกิจกรรมที่เลียนแบบ ควรจะเป็นกิจกรรมที่ประกอบด้วยพฤติกรรมที่ไม่สลับซับซ้อน จะทำให้การเลียนแบบเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และดึงดูดความสนใจของผู้สังเกตได้เป็นอย่างดี

2. การเสนอตัวแบบ มีวิธีการดังต่อไปนี้

2.1 เสนอตัวแบบควบคู่กับการเสริมแรง โดยจะต้องให้แรงเสริมแก่ตัวแบบและแก่ผู้สังเกตเมื่อสามารถแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้เช่นเดียวกับตัวแบบ หรือเกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ อย่างเหมาะสม

2.2 เสนอตัวแบบควบคู่กับสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง โดยสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่างจะทำหน้าที่เป็นสัญญาณบอกให้ผู้สังเกตรู้ว่า ถ้าแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้วจะได้รับการเสริมแรง สิ่งเร้าประเภทนี้ควรเสนอควบคู่กับการเสริมแรงจะทำให้การเลียนแบบเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วกว่า และมีประสิทธิภาพ

2.3 เสนอตัวแบบควบคู่กับสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง การเสริมแรงทางบวกและการให้ข้อมูลย้อนกลับ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต(2528 : 408) กล่าวถึงหลักการที่จะใช้ตัวแบบในการเสริมสร้างพฤติกรรมให้มีประสิทธิภาพดังนี้คือ ต้องกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้ตัวแบบแสดงเพื่อให้บุคคลสังเกต และเลียนแบบให้ชัดเจน ซึ่งความชัดเจนของพฤติกรรมนั้นต้องหมายถึงการสังเกตเห็น วัดได้โดยใช้คนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปและพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงนั้นจะต้องอยู่ในระดับความสามารถที่จะกระทำได้ มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดความคับข้องใจในการเรียนรู้ ผู้สังเกตจะต้องสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบอย่างตั้งใจ เมื่อผู้สังเกตเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบได้ถูกต้องหรือใกล้เคียงแล้วควรให้แรงเสริมทันที ผู้ดำเนินโปรแกรมจะต้องไม่ควบคุมความสนใจของผู้สังเกตด้วยวิธีการรุนแรงเช่นตีหรือดุด่า

1.1.7 การเห็นผลตอบแทนที่ตัวแบบได้รับ

แบนดูรา (Bandura. 1977 : 117 – 121) ได้สรุปเกี่ยวกับการเสริมแรงแม่แบบไว้ว่า

ในชีวิตประจำวันคนต้องสังเกตเห็นการกระทำและผลที่เกิดจากการกระทำของบุคคลอื่น ซึ่งมีทั้งผลกรรมที่เป็นรางวัล การลงโทษและไม่สนใจใยดี คนจึงได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้วิธีการที่นำมาซึ่งความสำเร็จ และวิธีการที่จะก่อให้เกิดความผิดพลาดจากบุคคลอื่น พอ ๆ กับการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การได้เห็นผลจากการกระทำของบุคคลอื่น สามารถทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้เช่นเดียวกับการกระทำของบุคคลอื่นทำให้แนวโน้มในการกระทำพฤติกรรมนั้นลดต่ำลง

บุคคลอาจได้เห็นตัวอย่างมาก่อนว่าพฤติกรรมของตัวแบบถูกลงโทษทางวาจาหรือร่างกายจากบุคคลอื่นและตัวแบบที่แสดงการกระทำที่เป็นการลงโทษตัวเองจากการที่มีพฤติกรรมที่บกพร่อง ซึ่งการได้เห็นตัวแบบกระทำเช่นนั้นก็มีผลกระทบต่อบุคคลในการยับยั้งการกระทำในทำนองเดียวกันกับตัวแบบ การได้เห็นตัวแบบวิจารณ์การกระทำบางอย่างของตนว่าไม่สมควรที่จะให้รางวัลตัวเองจะมีผลในทางลดแนวโน้มที่จะให้รางวัลตัวเองของบุคคลเมื่อกระทำในลักษณะเดียวกัน (Bandura. 1977 ; citing Bandura. 1971)

1.1.8 ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการให้แม่แบบ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 65) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการให้แม่แบบไว้ดังนี้

1. ข้อดีของวิธีการให้แม่แบบ

1.1 จะทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเป้าหมายหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ค่อย ๆ เกิดขึ้นและค่อย ๆ มีความถี่สูงขึ้น และจะคงทนถาวรยิ่งขึ้น เมื่อให้การเสริมแรงแก่อินทรีย์ภายหลังที่อินทรีย์สามารถเลียนแบบหรือแสดงพฤติกรรม ที่พึงประสงค์ได้เช่นเดียวกับแม่แบบหรือเกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ ได้อย่างเหมาะสม

1.2 จะทำให้ผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบเกิดพฤติกรรมใหม่ที่ไม่เคยเกิดมาก่อน

1.3 จะช่วยเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรือระงับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบ

1.4 ช่วยเอื้ออำนวยให้พฤติกรรมของผู้สังเกต หรือผู้เลียนแบบที่เคยเรียนรู้มาก่อนแล้วให้มีแนวโน้มที่จะแสดงออกมา

2. ข้อจำกัดของวิธีการให้แม่แบบ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ : อ้างอิงจาก Bornstein, Bellack and Hersen. 1977)

2.1 หากใช้วิธีการให้แม่แบบอย่างเดียวในการสร้างหรือสอนพฤติกรรมใหม่

การเกิดพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์อาจจะเกิดได้ช้า ด้วยเหตุนี้ควรใช้การปรับพฤติกรรมควบคู่กับการเสริมแรงทางบวก การให้ข้อมูลย้อนกลับ และสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง เพื่อให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการจะสร้างหรือสอนนั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

2.2 การคัดเลือกแม่แบบตลอดทั้งกิจกรรมที่จะให้เลียนแบบ ผู้คัดเลือกแม่แบบ และกิจกรรมที่จะให้เลียนแบบจะต้องตระหนักถึงความสำคัญ ของเรื่องดังกล่าวนี้ เพราะมีฉะนั้นจะทำให้เสียเวลาในการทดลองโดยไร้ประโยชน์

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แบนดูรา รอส และรอส (Bandura, Ross and Ross. 1963 : 3) ได้ศึกษาผลการใช้แม่แบบต่อการเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยจัดแม่แบบเป็น 3 ลักษณะคือ แม่แบบที่เป็นจริง แม่แบบที่เป็นภาพยนตร์แสดงด้วยคนจริง และแม่แบบที่เป็นภาพยนตร์การ์ตูน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กก่อนวัยเรียน ผลการทดลองพบว่า เด็กที่ได้ดูแม่แบบที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวตามแม่แบบนั้น และแม่แบบที่เป็นภาพยนตร์ มีผลต่อพฤติกรรมของผู้สังเกตวัดเทียบกับแม่แบบที่มีชีวิต

ซิมเมอร์มัน และเจฟเฟ (Zimmerman and Jaffe. 1977 : 773 – 778) ได้ศึกษาลักษณะของแม่แบบที่ผลต่อความสามารถในการเรียนของเด็กอายุ 6 – 8 ปี โดยให้เด็กสังเกตแม่แบบ ซึ่งแสดงการจัดจำแนกประเภทของภาพจากบัตรภาพ 12 ภาพ จำนวน 4 ชุด โดยกลุ่มที่ 1 ดูผลการจัดภาพของแม่แบบ กลุ่มที่ 2 ดูวิธีการจัดของแม่แบบและกลุ่มที่ 3 แม่แบบแสดงวิธีการจัดอย่างละเอียด ผลการศึกษาพบว่า เด็กกลุ่มที่ 3 มีความสามารถในการเรียนจากการจัดภาพสูงกว่ากลุ่มที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

โอ คอร์เนอร์ (O'Connor. 1969 : 15 – 22) ได้ศึกษาการปรับพฤติกรรมของเด็กที่แยกตนเอง ผลปรากฏว่าการใช้ตัวแบบในรูปสัญลักษณ์ทำให้เด็กเปลี่ยนแปลงเป็นคนที่ไม่แยกตัวเองได้รวดเร็วกว่ากระบวนการแต่งพฤติกรรมของครูในชั้นเรียน

ดัลตัน ซันบลัด และฮิลเบท (Calton, Sunblad and Hylbett. 1973 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการฝึกความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง โดยวิธีการให้ตัวแบบเปรียบเทียบกับวิธีอ่านปรากฏว่าผู้รับการทดลองที่ฝึกโดยการให้ตัวแบบสามารถตอบสนองที่สื่อถึงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งได้ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มที่ใช้การอ่าน และกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พอช และคนอื่น ๆ (พ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 65 ; อ้างอิงจาก Poch and others. 1981) ได้ศึกษาการสอนพฤติกรรมป้องกันตนเอง โดยการใช้ตัวแบบ กลุ่มตัวอย่างเป็น เด็กหญิง 1 คน เด็กชาย 2 คน อายุระหว่าง 3-5 ปี ตัวแบบเป็นชาย 2 คน อายุ 20 ปี และ 35 ปี แสดงแบบเป็นผู้ลักพาตัวคนหนึ่ง และเป็นนักเรียนคนหนึ่ง ผลการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการป้องกันตัวอย่างเหมาะสม ตอนหลังแม่ไม่ได้ฝึกอีก พฤติกรรมดังกล่าวก็ยังคงอยู่ สอดคล้องกับอีเกลและคนอื่น ๆ (พ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 :

65 – 67 ; อ้างอิงมาจาก Egel and others. 1981) ซึ่งศึกษาการใช้ตัวแบบที่เป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียน และอยู่ในวัยเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นเด็กออทิสติก (Autistic) จำนวน 4 คน เป็นชาย 2 คน และหญิง 2 คน อายุระหว่าง 5 ปี ถึง 7 ปี 9 เดือน ตัวแบบเป็นนักเรียนระดับเขาวินิจฉัยปัญหาปกติ อายุระหว่าง 6 – 9 ปี เป็นชาย 3 คน หญิง 1 คน ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมชั้นกับกลุ่มตัวอย่าง กิจกรรมที่จะให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนเลียนแบบแตกต่างกัน ตัวแบบจึงแสดงพฤติกรรมเป้าหมายแตกต่างกันตามชนิดของกิจกรรมที่กำหนด สำหรับกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน ผลการศึกษาพบว่า การใช้ตัวแบบที่อยู่ในวัยเดียวกัน เพศเดียวกัน อายุใกล้เคียงกัน ทำให้การเลียนแบบพฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูง

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ได้มีผู้นำเทคนิคแม่แบบมาใช้ศึกษาค้นคว้าดังนี้

กรรณิการ์ สิทธิศักดิ์ (2522 : 46 – 51) ได้ศึกษาผลของตัวแบบและการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมการเลียนแบบ ผลการทดลองปรากฏว่า ตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมการจัดภาพอย่างละเอียด ส่งเสริมการเลียนแบบได้ดีกว่าตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมการจัดภาพอย่างไม่ละเอียด และพบว่า การเสริมแรง แก่ตัวแบบและเด็กส่งเสริมการเลียนแบบได้ดีที่สุด

กาญจน์ แก้วทอง (2522 : 3 – 35) ได้ทดลองใช้แม่แบบเพื่อเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตน ผลการศึกษาพบว่า การใช้แม่แบบมีผลทำให้ผู้รับแม่แบบมีมโนภาพแห่งตน แตกต่างจากกลุ่มที่ไม่ได้รับแม่แบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ศรินยา ชัยเพียรเจริญกิจ (2530 : 42) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน โดยกลุ่มทดลองสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ หลังการทดลองพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการประหยัดสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบทำให้นักเรียนมีการประหยัดสูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วีระ อุสาหะ (2534 : 66 – 69) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อมารยาท ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพวิทยวิทยา จังหวัดชัยนาท ปีการศึกษา 2535 กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบ และการให้ข้อเสนอแนะมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบ มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศศิธร บรรลือสินธุ์ (2530 : 46) ได้ศึกษาผลของการใช้แม่แบบที่มีต่อคุณธรรมด้าน กตัญญูกรเวทของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ จังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณธรรมด้านความกตัญญูกรเวทที่ สูงกว่านักเรียน กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

น้ำอ้อย แสงกระจ่าง (2540 : 61) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการ เสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะ เพื่อพัฒนา ความสามารถในการรำและ ทักษะคีตที่มีต่อวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณา ราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิค แม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับ การเสริมแรงแบบเว้นระยะมีทักษะต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติคือสามารถนำมาใช้พัฒนาความสามารถในการรำและทักษะคีตที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ และการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะสามารถนำมาใช้พัฒนาความ สามารถในการรำได้ดีกว่าการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

บงกชรัตน์ สุทธิบังกช (2542 : 52) ได้ศึกษาผลของการเทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติ กรรมการร้องเพลงของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนศรีวิกรม์ กรุงเทพมหานคร ผลการ ศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้วีดิทัศน์เป็นแม่แบบ ครูเป็นแม่แบบ วีดิทัศน์ร่วมกับครูเป็นแม่แบบ และการสอนปกติ มีพฤติกรรมการร้องเพลงไม่แตกต่างกัน

ปิยะธิดา เกษสุวรรณ (2542 : 55 – 56) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้แม่แบบ เพื่อนชายและแม่แบบเพื่อนหญิงเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ของนัก เรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเกาะสุวรรณาราม เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนชายกับนักเรียนชายที่ได้รับการใช้ แม่แบบเพื่อนหญิงมีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์โดยส่วนรวม ดีขึ้นแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนทางด้านความรู้สึก การได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนชาย กับ แม่แบบเพื่อนหญิงดีขึ้นแตกต่างกันน้อยมากจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ(กลุ่มทดลองที่ 1 เท่ากับ 22.00 กลุ่มทดลองที่ 2 เท่ากับ 18.00)

จากงานวิจัยในต่างประเทศและในประเทศ จะเห็นว่ามีผู้นำแม่แบบไปใช้เพื่อพัฒนา ลักษณะต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย เช่น ทักษะ ความสามารถในการเรียน การประหยัด นอก จากนี้ยังนำแม่แบบไปใช้เพื่อลดพฤติกรรมบางอย่างเช่น ความวิตกกังวล ความก้าวร้าว และ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นมีความคงทน สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะทดลองใช้เทคนิคแม่ แบบครูและแม่แบบเพื่อนนักเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดยายร่ม สำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรี

2.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

2.1.1 ความสำคัญของดนตรี-นาฏศิลป์

การสอนดนตรี-นาฏศิลป์ เป็นกิจกรรมที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มี

คุณภาพตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะ การเรียนดนตรีและนาฏศิลป์จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนาน มีโอกาสได้แสดงออกทั้งในด้านการร้องเพลง การเคาะจังหวะ และการเคลื่อนไหวร่างกายในลีลาจังหวะต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังที่สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2534 : 288) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ ความเคยชินต่อการแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ยอมรับสภาพความเป็นจริงปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ มีลักษณะคล่องแคล่วกระฉับกระเฉง ก่อให้เกิดบุคลิกภาพของผู้เรียนในที่สุด

2. ด้านสังคม การเข้าร่วมกิจกรรม ฝึกให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่อง “กลุ่ม” การเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี ทำอย่างไรจึงจะสามารถเข้ากับคนอื่น ๆ ได้ ให้ผู้เรียนผลัดกันเป็นผู้ชมและผู้แสดง ทำให้รู้จักมารยาททางสังคมในการให้เกียรติคนอื่น รู้จักการยอมรับความสามารถของผู้อื่น พร้อมจะแสดงความสามารถของตนเองออกมา เมื่อเกิดความผิดพลาดก็พร้อมที่จะให้อภัยผู้อื่นยอมรับความผิดพลาดของตนเองได้

3. ด้านอารมณ์ กิจกรรมดนตรี-นาฏศิลป์ เป็นการตอบสนองความต้องการอารมณ์อย่างหนึ่งโดยเฉพาะ ถ้าผู้เรียนมีความสุขสนุกสนาน อบอุน่ ได้รับการยอมรับจากเพื่อน และครู จะช่วยลดความวิตกกังวลตามธรรมชาติลง ผ่อนคลายความเครียด หรืออารมณ์ที่ขุ่นมัวถ้าเข้าร่วมกิจกรรมสม่ำเสมอ ผู้เรียนจะมีอารมณ์แจ่มใส สุขุมเยือกเย็น ร่าเริง เกิดการพัฒนาของอารมณ์ไปในทางบวก ทำให้ผู้เรียนสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

4. ด้านเจตคติ ผู้เรียนจะเห็นความสำคัญของดนตรี ว่ามีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ทำให้ชีวิตมีความสุขอย่างสมบูรณ์ เข้าใจ เห็นความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมของชาติตนและชาติอื่น และรู้จักเลือกที่จะรับศิลปวัฒนธรรมอันดีงามได้อีกด้วย

2.1.2 โครงสร้างและเนื้อหาของดนตรี-นาฏศิลป์

ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 หลักสูตรมีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการ 10

หน่วย เนื้อหาของ ดนตรี-นาฏศิลป์ ได้รวมไว้ในคำอธิบายรายวิชา หน่วยที่ 1-4 (กรมวิชาการ 2536 : 18) ได้แก่

หน่วยที่ 1 มั่นใจในการเคลื่อนไหว

หน่วยที่ 2 ใฝ่รู้ใฝ่เรียน

หน่วยที่ 3 สนุกกับจินตนาการ

หน่วยที่ 4 พัฒนาความสามารถของตน

ส่วนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 และชั้นประถมปีที่ 5 – 6 กำหนดเนื้อหาออกเป็น 3 กิจกรรม คือ

1. กิจกรรมเน้นจังหวะ
2. กิจกรรมเน้นการฟังและการร้องเพลง
3. กิจกรรมนาฏศิลป์

ดังมีรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมเน้นจังหวะ

เป็นกิจกรรมซึ่งจะยึดจังหวะในการเรียน จึงจำเป็นต้องปูพื้นฐานในด้านทักษะ จังหวะเบื้องต้นแก่ผู้เรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิด และความเข้าใจว่าจังหวะเป็นพื้นฐานสำคัญของการดนตรี และการร้องรำ และเมื่อได้ประสบการณ์แล้วใช้เป็นแนวทางการเคลื่อนไหวในกิจกรรมอื่นได้อย่างถูกต้อง

2. กิจกรรมเน้นการฟังและการร้องเพลง

กิจกรรมนี้จะให้ประสบการณ์ที่กว้างขวางแก่ผู้เรียน การได้ฟังเป็นการเรียนรู้ที่จะช่วยให้เห็นคุณค่าของดนตรี และทำให้เกิดรสนิยมที่ดี ซึ่งตามหลักสูตรและบทเพลงช่วยสร้างพื้นฐานของรสนิยมที่ดีแก่ผู้เรียน และช่วยกล่อมเกลาอารมณ์และจินตนาการ นอกจากนี้กิจกรรมดังกล่าวยังส่งเสริมให้มีประสบการณ์ในการร้องเพลงที่ดี เนื่องจากการร้องเพลงนั้น ทำนองและจังหวะต้องมีความสัมพันธ์กับการใช้เสียงให้เหมาะสม ถ้าผู้เรียนได้ฝึกก็สามารถแสดงออกได้อย่างไม่ขัดเขิน นอกจากนี้จะสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการร้องเพลงง่าย ๆ ประเภทต่าง ๆ ได้ดี เช่น เพลงไทยเดิม เพลงไทยสากล เพลงพื้นเมืองต่าง ๆ เป็นต้น

3. กิจกรรมนาฏศิลป์

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียนให้สามารถแสดงออกให้ผู้อื่นเข้าใจได้ด้วยท่าทาง รวมถึงการแสดงออกตามแบบแผนของนาฏศิลป์ไทย และสากล ซึ่งจะปูพื้นฐานที่ละเอียดจนถึงการแสดงเป็นชุด หรือผูกเป็นเรื่องราวง่าย ๆ ได้

2.1.3 จุดประสงค์ของกิจกรรมดนตรีและนาฏศิลป์

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2536 : 37) ได้สรุปจากคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องจังหวะ เห็นความสำคัญของการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างมั่นใจกับความสอดคล้อง สวยงาม ผสมผสานกลมกลืน
2. ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และอารมณ์ของเพลง ทั้งเพลงไทยเดิม เพลงไทยสากล และเพลงพระราชนิพนธ์

3. ให้มีทักษะเกี่ยวกับจังหวะ

4. ให้สามารถถ่ายทอดความรู้สึกออกมาเป็นนิทาน เรื่องราว บทเพลง บท

ละคร

5. ให้เห็นคุณค่าและความจำเป็นของการฝึกฝน การปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และการแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง เพื่อนำไปสู่การมีทักษะที่ดีขึ้น มีนิสัยขยันหมั่นเพียร อดทน มีระเบียบวินัย และชื่นชมต่อการใฝ่รู้ใฝ่เรียน

6. ให้เห็นคุณค่าของความสวยงามตามธรรมชาติ

7. ให้เห็นคุณค่าของชื่นชมนาฏศิลป์ของไทย

8. สามารถนำกิจกรรมดนตรี-นาฏศิลป์ ไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ เพื่อความเพลิดเพลินต่อตนเองและผู้อื่น

2.1.4 แนวการจัดกิจกรรมดนตรีระดับประถมศึกษา

ณรุทธิ์ สุทธจิตต์ (2537 : 155 – 157) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมดนตรีในระดับ

ประถมศึกษาจัดได้ว่าเป็นช่วงเวลาของการวางพื้นฐานโดยแท้ ถ้าผู้เรียนมีโอกาสเรียนดนตรีได้อย่างถูกต้องเป็นไปตามพัฒนาการการเรียนรู้ ย่อมช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจโครงสร้างของดนตรีได้อย่างถ่องแท้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ขั้นสูงต่อไป

2.1.4.1 ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมดนตรี

1. ควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มสอนสาระดนตรี ทั้งนี้เพื่อเป็นการวางรากฐานและทบทวนเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้เรียนมาในระดับปฐมวัยศึกษา

2. สาระดนตรีที่นำมาสอนในระดับประถมศึกษา ควรเน้นที่แนวคิดโดยคำนึงถึงเสียงมาก่อนสัญลักษณ์ให้มากที่สุด เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียง ผู้สอนควรทำทุกอย่างให้เป็นรูปธรรมมากที่สุด

3. สัญลักษณ์ที่ใช้ในระยะแรกของการจัดกิจกรรมดนตรีเป็นสัญลักษณ์ หรือสัญลักษณ์ที่ง่ายต่อการจดจำ และมีความหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวของผู้เรียน จากนั้นจึงเปลี่ยนสัญลักษณ์ภาพเป็นสัญลักษณ์ดนตรีในระยะต่อมา

4. การจัดกิจกรรมดนตรีควรยึดหลักทักษะดนตรี เพื่อให้เกิดทักษะต่าง ๆ จากการปฏิบัติ ควรให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ครบทุกทักษะ โดยเน้นทักษะใดทักษะหนึ่งเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ทักษะนั้นอย่างเต็มที่

5. เจตคติดนตรียังคงเป็นสิ่งสำคัญ จึงควรจัดกิจกรรมสร้างเสริมความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนรักและสนใจในดนตรี นอกจากการให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับดนตรีทุกประเภทแล้ว ควรพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการรับรู้ดนตรีที่มีคุณค่า เพื่อความซาบซึ้งในสุนทรียะรสของดนตรี

6. ผู้สอนควรสำรวจความถนัดดนตรีของผู้เรียน เพื่อให้เป็นแนวทางในการแนะนำผู้ที่มีความถนัดให้ศึกษาดนตรีอย่างจริงจังต่อไป

2.1.4.2 จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมดนตรี

1. พัฒนาสาระดนตรีทั้งในด้านเนื้อหาและทักษะไปในขณะเดียวกัน หลังจากเตรียมความพร้อมแล้ว
2. พัฒนาเนื้อหาดนตรีเกี่ยวกับจังหวะ ทำนอง สีสันทัน รูปแบบ ลักษณะของเสียง และเสียงประสานขั้นต้น
3. ทักษะดนตรีทุกด้านควรได้รับการพัฒนา ได้แก่ ทักษะการฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่น การสร้างสรรค์และการอ่าน
4. พัฒนาความเข้าใจสัญลักษณ์ดนตรีซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ในขั้นสูงต่อไป
5. พัฒนาการรับรู้สุนทรีयरสของดนตรี

2.1.4.3 กิจกรรมการสอนดนตรี

กิจกรรมการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา ควรเน้นการปฏิบัติเป็นหลัก เพราะผู้เรียนได้ปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ทำให้มีประสบการณ์ตรงกับทักษะต่าง ๆ ด้านดนตรี ช่วยให้ผู้เรียนเกิดแนวคิด มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาดนตรีดีขึ้น

การใช้เทคนิควิธีสอนดนตรีที่เหมาะสมนั้นมีความสำคัญในการจัดกิจกรรมดนตรี ผู้สอนควรมีเทคนิคต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมดนตรี ควรเน้นไปที่ทักษะใดทักษะหนึ่งในแต่ละคาบของการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับแนวคิดเกี่ยวกับเนื้อหาและทักษะนั้น ๆ ได้อย่างเต็มที่ โดยมีทักษะอื่น ๆ สอดแทรกผสมผสานอยู่ด้วย

การประเมินผลดนตรีระดับประถมศึกษา ผู้สอนควรประเมินทั้งด้านเจตคติ ปฏิบัติ และทฤษฎี ควรกระทำทั้งในระหว่างกิจกรรมดนตรีและเมื่อการเรียนเสร็จสิ้นลง

2.1.5 จิตวิทยาและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสอนดนตรี

2.1.5.1 จิตวิทยาพัฒนาการ

ในการจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพนั้น ครูต้องคำนึงถึงและเข้าใจพัฒนาการพร้อมทั้งกระบวนการพัฒนาการของเด็กในวัยต่าง ๆ สุชา จันทรเอน (2527 : 128 – 129) กล่าวไว้สรุปได้ใจความว่า เด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 หรือเด็กวัย 10-12 ขวบ ชอบการยกย่อง การรวมกลุ่ม การยอมรับจากเพื่อน มีความซื่อสัตย์ต่อกลุ่ม มีสติปัญญา มีความคิดรอบคอบ แก้ปัญหาได้มากขึ้น เริ่มสนใจการแสวงหาความรู้ต่าง ๆ รู้จักการเข้าร่วมอภิปราย มีความคิดริเริ่มทำสิ่งใหม่ ๆ กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ รู้จักการใช้เหตุผล มีความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองทำ และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

2.1.5.2 จิตวิทยาพัฒนาการทางดนตรี

พัฒนาการทางด้านดนตรีของเด็ก มีการดำเนินไปตามลำดับขั้นเช่นเดียวกับการพัฒนา ด้านอื่นธนุรุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2534 : 21 – 23) กล่าวไว้สรุปใจความว่า พัฒนาการทางด้านดนตรี ของเด็กในวัย 9 – 11 ขวบ หรือเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีความเข้าใจเกี่ยวกับ แนวคิดด้านดนตรีที่ลึกซึ้งกว่าเด็กวัยก่อนหน้าที่ สามารถเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ที่ยากขึ้น สลับซับซ้อนขึ้นได้ รู้จักเลือกฟังเพลง และมีความละเอียดอ่อนในการฟังเพลงมากขึ้น ด้านจังหวะ เด็กมีการรับรู้และมีความจำเกี่ยวกับรูปแบบของจังหวะดีขึ้น ด้านทำนอง เด็กสามารถร้องเพลง ที่มีช่วงเสียงกว้างมากขึ้นได้และมีแนวคิดเรื่องระดับเสียงดีขึ้น สามารถแสดงออกทางการร้อง เพลงได้มากขึ้น

2.1.6 พัฒนาการเด็กทางดนตรี

ศาสตราจารย์บันลือ พุกกะวัน กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการที่เรียนว่ามนุษย์ 8 ขั้น (Eight stage of man) ว่ามนุษย์แบ่งออกเป็นช่วงตามวัย 8 กลุ่ม (บันลือ พุกกะวัน. 2525 : 76-82) รังสี เกษมสุข ได้นำมาประยุกต์ใช้กับพัฒนาการดนตรี ดังนี้ (รังสี เกษมสุข. 2535 : 24-27)

กลุ่มวัยทารกแรกเกิด – 1 ขวบ เป็นวัยเริ่มเรียนรู้และไว้วางใจสภาพแวดล้อม รู้สึกอบอุ่น หรือตรงข้าม ถ้าเราสอนดนตรีไทยเฉพาะขลุ่ยแก่เด็กให้เด็กคุ้นเคยกับขลุ่ยก็น่าจะเป็นผลดี เพราะขลุ่ยเป็นของเล่นที่ทำให้เกิดความสุขกับเด็กได้

กลุ่มวัย 3 – 5 ขวบ ก่อนวัยเรียนเป็นวัยริเริ่มและทดลองเลียนแบบ เด็กจะเริ่มทำสิ่ง นั้นสิ่งนี้ และรู้สึกว่าการบางอย่างทำถูกบางอย่างทำผิด กลัวผิดจากการเลียนแบบ การสอนขลุ่ย โดยครูให้รูปแบบให้เด็กเริ่มเรียน ต้องระวังอย่าให้เด็กเกิดความรู้สึกว่ากลัวผิด พัฒนาการของ เด็กจะชะงักขาดความเชื่อมั่นทันที

กลุ่มวัย 6 – 11 ขวบ เป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับการกระทำของตน เด็กจะมุ่งมั่นเอา ความสำเร็จด้วยความขยันหมั่นเพียร ถ้าผิดหวังก็เกิดปมด้อย ครูสอนขลุ่ยจึงต้องใช้เวลากับ เด็กโดยไม่จำกัดเงื่อนไขมากนัก ไม่ควรให้เงื่อนไขทางความได้เปรียบเสียเปรียบทางธรรมชาติ มาเป็นเครื่องตัดสินความรู้สึก ความสามารถ

กลุ่มวัย 12 ขวบ ขึ้นไปหรือวัยรุ่น เป็นวัยที่เด็กแสวงหาความท้าทายการยอมรับของสังคม เด็กจะแสดงตน แสดงตัว อวดตัวออกมา ถ้าการแสดงตัวไม่สมจุดประสงค์ ก็ จะหลบหน้าหลีกเลี่ยง ครูสอนขลุ่ยต้องเปิดโอกาสให้เด็กวัยนี้แสดงความสามารถแสดงตน ไม่ ควรกีดกัน แม้ว่าความสามารถนั้นจะเล็กน้อยเพียงใด ก็ควรให้โอกาสแก่เด็กทุกคน

กลุ่มวัยหนุ่มสาวอายุ 15 – 20 ปี เป็นวัยที่อาจจะอยากเร็วเบื่อง่าย เมื่อเกิดความ ต้องการก็มีชีวิตชีวา แต่ถ้ามีอะไรกระทบก็อาจเบื่อง่าย การสอนขลุ่ยวัยนี้จึงแลดูยากกว่าวัย เด็ก ๆ มาก แต่อย่างไรก็ตามโลกสมัยใหม่มีนวัตกรรมใหม่เข้าช่วงจิตใจเด็กหนุ่มสาวสามารถ เรียนอะไรได้ดีขึ้นมาก

กลุ่มวัยผู้ใหญ่ตั้งแต่อายุ 20 ปี บรรลุนิติภาวะแล้ว เป็นขั้นสุดของมนุษย์ เป็นวัยที่แสดงออกซึ่งความสมบูรณ์ทางจิตใจหรือมีวุฒิภาวะ มีจิตสร้างสรรค์ แต่ถ้ามีสิ่งใดมากระทบในทางลบก็อาจเกิดความรู้สึกทำลายได้ การเรียนขลุ่ยในวัยผู้ใหญ่อาจจะเรียนได้ด้วยการฝึกฝน เพราะสามารถควบคุมตนเองได้ แต่ถ้าไม่คิดจะเรียนรู้ ครูก็ไม่สามารถจะจูงใจได้เหมือนวัยเด็ก นอกจากนี้ศาสตราจารย์บันลือ พฤกษ์วัน ยังได้กล่าวเน้นถึงวัยประถมศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มอายุ 6 – 12 ขวบ ว่าในวัยนี้ครูผู้สอนควรเข้าใจว่าเป็นช่วงที่ผิดแปลกจากมนุษย์ด้วยกัน กล่าวคือ

1. ลักษณะเด็กวัยประถมศึกษา เป็นช่วงที่โตเร็ว ธรรมชาติมีส่วนเกื้อกูลป้องกันภัยอันตรายจากการกระทบกระทั่งของร่างกาย จะให้เรียนอะไรก็ควรให้เรียน เช่นจะให้เรียนเป่าขลุ่ยก็ให้เรียนได้เลย ไม่ควรผลัดผ่อนเพราะเด็กกำลังมีความพร้อมที่จะเรียนรู้
2. ลักษณะเด็กวัยประถมศึกษา เข้าพวกเข้าหมู่การส่งเสริมพัฒนาการกลุ่มจึงเป็นเป้าหมายการสอน การเล่นสอนดนตรีเป็นกลุ่มตามคู่มือจัดกิจกรรมส่งเสริมดนตรี จึงเป็นแนวทางที่ถูกต้อง เด็กวัยนี้จะมีอารมณ์ร่วม ช่วยในการปรับตัว หรืออาจมีบุคลิกชอบบูรณาการ ครูดนตรีสอนขลุ่ยที่จะต้องคอยสังเกตและแปรเปลี่ยนพฤติกรรมมาสู่การสร้างสรรค์การเรียนรู้ให้ได้
3. ลักษณะเด็กวัยประถมศึกษา เป็นวัยอยากรู้อยากเห็นและแสวงหาระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงเป็นวัยที่ฝึกทักษะการเรียนรู้รอบด้าน ครูสอนขลุ่ยจะต้องเข้าใจจัดหาอุปกรณ์มาให้ครบ อย่าให้แย่งกัน ครูต้องตั้งตนไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ต้องระวังอย่างยิ่ง คือความมีเหตุผลที่ถูกต้องยุติธรรม
4. ลักษณะเด็กวัยประถมศึกษา ยังเป็นวัยที่เด็กชายไม่ควรแยกเพศโดยเด็ดขาด ตามหลักของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) นักจิตวิทยาวิเคราะห์ ถือว่า การแสดงออกทางเพศยังแอบแฝง เด็ก แม้ว่าจะต่างเพศก็สามารถรวมกลุ่มได้ ครูไม่ควรเน้นเรื่องเพศ ถ้าขึ้นกระทำการก็จะเกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา ครูสอนขลุ่ยแก่เด็กชายหญิงจึงต้องพึงระวัง ในโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาจึงสามารถสอนให้เด็กเป่าขลุ่ยได้โดยไม่จำกัดเพศ ตามชนบประเพณีไทยแต่โบราณมักก็ดกันเด็กหญิง มิให้ร้องรำทำเพลงแสดงออกอย่างเด็กชาย แต่เมื่อเข้าสู่ยุคใหม่สตรีมีความเสมอภาคทางการศึกษาเท่าเทียมกับบุรุษเพศแล้ว เด็กหญิงจำนวนมากจึงชอบเป่าขลุ่ยพอกับเด็กผู้ชาย ดังที่เคยเห็นภาพเด็กหญิงนั่งร่วมวงเป่าขลุ่ยในมหกรรมดนตรีระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จนรู้สึกว่าการเกิดความเคยชินเป็นเรื่องปกติธรรมดา

2.1.7 โครงการส่งเสริมเพลงไทยและการเล่นดนตรีไทยขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ.2533 : 1.5-6)

ในเรื่องเกี่ยวกับวิชาดนตรีนั้น สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเพลงไทย ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ติดตัวของไทยบรรจงแต่งไว้อย่างไพเราะลึกซึ้งและเป็นเอกลักษณ์ไทยที่ควรจะต้องดำรงรักษาไว้

แม้ว่าหลักสูตรการเรียนการสอนได้บรรจุดนตรีไทยเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยแขนงดนตรีและนาฏศิลป์แล้วก็ตาม การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสทำความเข้าใจ ได้ฝึกฝนจนตระหนักในคุณค่า เพื่อช่วยกันอนุรักษ์และเสริมสร้างมรดกวัฒนธรรมด้านดนตรีไทย จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ และบุคลากร รวมทั้งเวลาในการปลูกฝัง และฝึกฝนอย่างเพียงพอและต่อเนื่องตลอดไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำโครงการส่งเสริมการฟังเพลงไทย และการเล่นดนตรีไทยขั้นพื้นฐานตั้งแต่ปีการศึกษา 2530 เป็นต้นมา และจะดำเนินการต่อเนื่องไปจนถึงปีการศึกษา 2535 โดยคาดหวังว่า เมื่อโรงเรียนประถมศึกษาทุกแห่งในสังกัดได้ดำเนินการโครงการอย่างจริงจังและต่อเนื่องแล้ว จะทำให้นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งเป็นเยาวชนของชาติที่มีหน้าที่สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของชาติในอนาคตเกิดความเข้าใจ รัก ชาบซึ้ง และหวงแหนในศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีของไทยให้คงอยู่คู่ชาติไทยต่อไป

การดำเนินการตามโครงการดังกล่าวนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ระดมสรรพกำลังต่าง ๆ ทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์และบุคลากร รวมทั้งได้แสวงหาความช่วยเหลือทางผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรีและมูลนิธิที่เกี่ยวกับดนตรีไทย จัดทำต้นแบบสื่อประสม เช่น แถบบันทึกเสียงเพลงไทยประกอบคำบรรยาย เอกสาร แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์เอกสารสรุปแนวทางการบริหารโครงการของผู้บริหารทุกระดับ ตั้งแต่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จนถึงโรงเรียนและคู่มือ จัดกิจกรรมส่งเสริมดนตรีไทย เพื่อให้เป็นสื่อและคู่มือดำเนินงานแต่ละปีการศึกษาเรื่อยมา

2.1.7.1 วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรัก ความเข้าใจ และซาบซึ้งในคุณค่าของดนตรีไทย
2. ส่งเสริมให้โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดกิจกรรมสนับสนุนการฟังเพลงและเล่นดนตรีไทยเสริมนอกเวลาปกติ ให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

2.1.7.2 เป้าหมาย

1. โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมการฟังและการเล่นดนตรีไทย
2. นักเรียนประถมศึกษาทุกคนได้รับฟังและเข้าใจเพลงไทยอย่างน้อยปีการศึกษาละ 6 เพลง
3. นักเรียนประถมศึกษาได้มีโอกาสเล่นดนตรีไทย และเล่นได้
4. โรงเรียนประถมศึกษาจัดตั้งวงดนตรีไทย เช่น วงซอ วงขลุ่ย วงซอ วงแคน วงเครื่องสาย

2.1.7.3 แนวทางการดำเนินงาน

1. สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติวางโครงการดำเนินงานเดือน พฤศจิกายน 2532 – ธันวาคม 2533 โดยการประชุมคณะกรรมการคัดเลือกเพลงสำหรับฟังและเล่นดนตรีไทย ประชุมปฏิบัติการจัดทำคู่มือการฟังเพลงไทยและเล่นดนตรีไทย ประชุมปฏิบัติการ จัดทำคู่มือการฟังเพลงไทยและเล่นดนตรีไทย บันทึกเสียงเพลงไทยและสำเนาแถบบันทึกเสียงต้นฉบับจัดพิมพ์เอกสารคู่มือการรับฟังเพลงไทย และเล่นดนตรีไทยให้สำนักงานการศึกษาจังหวัดและสำนักงานการศึกษาอำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนและนิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรม
2. สำนักงานการศึกษาจังหวัดรับโครงการมาดำเนินการ โดยแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและเตรียมงบประมาณเพื่อโครงการนี้ เดือนมิถุนายน 2533 - มีนาคม 2534 โดยการบริการสำเนาเทปให้สำนักงานการศึกษาอำเภอ กลุ่มโรงเรียน และ โรงเรียนจัดการแสดงดนตรีไทยในวันสำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันประถมศึกษาแห่งชาติเป็นต้น จัดมหกรรมหรือจัดประกวดดนตรีไทยระดับจังหวัด นิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรมการฟังและการเล่นดนตรีไทย รายงานผลการจัดกิจกรรมการฟังและการเล่นดนตรีไทยของนักเรียนประถมศึกษาในระดับจังหวัดต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
3. สำนักงานการศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการนี้ เดือน กรกฎาคม 2533 – มีนาคม 2534 โดยตั้งคณะทำงานดำเนินการติดตาม ประชุมครู เพื่อชี้แจงแนวปฏิบัติการฟังและเล่นดนตรีไทย ของนักเรียนระดับอำเภอ/ กิ่งอำเภอ นิเทศติดตามผลการฟังและเล่นดนตรีไทย รายงานผลการฟังและเล่นดนตรีไทยระดับอำเภอ / กิ่งอำเภอ ต่อสำนักงานการศึกษาจังหวัด
4. โรงเรียนจัดกิจกรรมการฟังและการเล่นดนตรีไทยตามคู่มือ ส่งเสริมเพลงไทยและการเล่นดนตรีไทย เดือนกรกฎาคม 2532 – มีนาคม 2534 โดยการจัดตั้งผู้รับผิดชอบกิจกรรมการฟังและการเล่นดนตรีไทย ประชุมครูในโรงเรียน เพื่อกำหนดกิจกรรม และตารางการฟังเพลงไทย และการเล่นดนตรีไทย ดำเนินการจัดกิจกรรมการฟังและการเล่นดนตรีไทยตามตารางที่วางไว้ นำกิจกรรมและเพลงไทยที่มีในเทปไปใช้สอนกิจกรรมการฟังในคาบเวลาดนตรี

นาฏศิลป์ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ประเมินผลการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมดนตรีไทย ตามแบบท่ายเล่มทุกปี และส่งวงดนตรีประกอบหรือร่วมแสดงมหรพรมในระดับกลุ่มและอำเภอ / กิ่งอำเภอ รายงานผลการจัดกิจกรรมการฟังและเล่นดนตรีไทยต่อสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ / กิ่งอำเภอ

2.1.8 แนวคิดการสอนดนตรี

นักศึกษามองเห็นความสำคัญในการเรียนวิชาดนตรี จึงได้จัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับชั้น เริ่มตั้งแต่ระดับก่อนวัยเรียนจนถึงระดับอุดมศึกษา โดยมุ่งหวังให้วิชาดนตรีช่วยพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม เจตคติ และบุคลิกภาพ เพื่อช่วยให้บุคคลมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้น ดนตรีจึงมีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมกล่อมเกลาจิตใจและสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่สังคมต้องการ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันอย่างมีความสุข และเป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาดนตรีระดับสูงต่อไป นักการศึกษาดนตรีได้พยายามแสวงหาวิธีการสอน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนโดยให้แนวทางข้อปฏิบัติในการเรียนการสอนตลอดจนสื่อหลาย ๆ รูปแบบใหม่ ๆ และใช้กันอย่างแพร่หลาย ดังนั้นนักการศึกษาดนตรีต่อไปนี้

คาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เป็นนักการศึกษาดนตรีและคีตกวีชาวเยอรมัน ผู้ได้แนวคิดใหม่ ๆ ตลอดจนเทคนิคใหม่ อุปกรณ์และวิธีการสอนใหม่ ๆ เป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในชื่อระบบ “คาร์ล ออร์ฟ” (Carl Orff Approach) คือ การสอนดนตรีที่มีเป้าหมายพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และเน้นกิจกรรมการเล่นดนตรี โดยใช้เครื่องดนตรีที่ทำทำนองได้ เช่น ระนาดฝรั่ง (Xylophone) รีคอร์ดอร์ (Recorder) ตลอดจนเครื่องเคาะจังหวะต่าง ๆ

แนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ คือ เด็กควรเล่นจากความจำเสมอด้วยวิธีนี้เท่านั้น ที่อำนวยการอิสระในการเล่นได้มากที่สุด แต่เครื่องหมายทางดนตรี (Notation) ก็ไม่ควรทอดทิ้ง ตรงกันข้ามควรถูกแนะนำตั้งแต่ตอนเริ่มต้น (พร้อม ๆ กับการเล่นคำพูด Speech patterns ซึ่งใช้เพียงสัญลักษณ์ด้านจังหวะ Shythmical notation ก็พอ) ทั้งนี้เพื่อให้เด็กจดจำทำนองหรือจังหวะที่เขาเห็น (Orff .1960: Introduction) กล่าวคือ สามารถช่วยให้เด็กเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานได้เช่นกัน เพราะการได้ฝึกเล่นเครื่องดนตรีที่ทำทำนองได้ ย่อมทำให้เด็กได้ทักษะการเล่นดนตรี (ธวัชชัย นาควงษ์, 2537 : 16 – 18)

เบนเนท เรเมอร์ (Bennett Reimer) มีแนวคิดทางดนตรี คือ การเรียนการสอนดนตรีของครูต้องไม่เลือกเพลงตามใจชอบของตนเอง โดยเลือกเพลงที่มีคุณสมบัติที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางดนตรี แสดงถึงความงามทางดนตรี และมีจินตนาการอารมณ์ความรู้สึกที่ช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ วิธีที่ดีที่สุด คือ การให้โอกาสเด็กเข้าใจความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีโดยการฟังอย่างตั้งใจ

ความคิดสร้างสรรค์สาระทางดนตรี จำเป็นที่ครูต้องสอนอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นทำนอง จังหวะ การประสานเสียง การสอดทำนอง สีของเครื่องดนตรี ความดังเบาของเสียง การ

ผสมวง โครงสร้างฉันทลักษณ์ทางดนตรี ครูต้องสอนเพื่อให้เด็กนำความรู้ไปสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน และข้อสำคัญกลวิธีการสอนและภาษาที่ใช้ครูต้องใช้อย่างมีเป้าหมาย โดยคำนึงว่าครูกำลังต้องการบอกหรือสอนอะไรให้กับนักเรียน อย่าแบ่งแยกหรือเบียดเบียนความสนใจของเด็กออกไปจากความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี (ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์ . 2540 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ณรุทธิ์ สุทธจิตต์. (2534 : 21 – 23) อาจารย์ภาควิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีแนวคิดในการเรียนการสอนดนตรีศึกษาคือ เด็กระดับประถมศึกษา 4-6 ในวัย 9 – 11 ขวบ มีพัฒนาการทางดนตรี มีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดด้านจังหวะ ทำนอง และรูปแบบของเพลงเล็กซึ่งขึ้น คือ สามารถเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ที่ยากขึ้น สลับซับซ้อนขึ้นได้ ความละเอียดอ่อนเกี่ยวกับอารมณ์เพลงจะมีมากขึ้น เด็กวัยนี้ควรร้องเพลงประเภทเสียงประสาน ด้านจังหวะ เด็กรับรู้และมีความจำเกี่ยวกับรูปแบบของจังหวะดีขึ้น ด้านทำนอง เด็กสามารถร้องเพลงที่มีช่วงเสียงกว้างมากขึ้น มีแนวเสียงระดับเสียงดีขึ้น ถ้ามีโอกาสให้เด็กเรียนดนตรีควรเริ่มเมื่อเด็กมีอายุ 8 – 9 ขวบ เป็นการดี เพื่อเป็นการปูพื้นฐานทางการปฏิบัติดนตรี ควรให้เด็กมีโอกาสเลือกเครื่องดนตรีที่จะเล่นด้วยตนเองโดยมีบิดามารดาช่วยสนับสนุนแนะนำ

จากการศึกษาจิตวิทยาและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนดนตรี สรุปได้ว่า องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้คือ ด้านตัวผู้เรียน ต้องมีสิ่งจูงใจและความต้องการที่จะเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนการสอน มีการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ มีขั้นตอนลำดับความยากง่าย มีสื่อ และสิ่งกระตุ้น จูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ด้านผลการตอบสนองของพฤติกรรมผู้เรียน ผลของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนพอใจ ทำให้ผู้เรียนสนใจและเรียนต่อไป

ครูต้องคำนึงถึงพร้อมทั้งเข้าใจกระบวนการพัฒนาการของเด็กในวัยต่าง ๆ โดยเฉพาะพัฒนาการด้านดนตรีของเด็ก มีการพัฒนาไปตามลำดับขั้นเช่นเดียวกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ และต้องประกอบด้วยแนวคิดในเรื่องกระบวนการสอนดนตรีที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ

2.1.9 ขลุ่ยไทย

2.1.9.1 ประวัติความเป็นมา

ขลุ่ยเป็นเครื่องดนตรีโบราณของไทยชนิดหนึ่ง สันนิษฐานว่า อาจจะเกิดขึ้นก่อนหรือในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ร่วมสมัยกับเครื่องดนตรีประเภท กลอง ฉิ่ง กรับ แคน ขลุ่ย ปี่ ซอ และกระจับปี่ แต่ที่มีหลักฐานชัดเจน ปรากฏในกฎหมายตราสามดวงสมัยพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ. 1991 – 2031) แห่งกรุงศรีอยุธยาว่า ..ห้ามร้องเพลงหรือ “เป่าขลุ่ย เป่าปี่ สีซอ ดีดกระจับปี่ ดีดจะเข้ ดีโพนทับ ในเขตพระราชฐาน” (สงบดีก ธรรมวิหาร , 2540 : 14)

ก่อนที่จะมาเป็นขลุ่ยอย่างที่ปรากฏรูปร่างในปัจจุบัน ขลุ่ยได้ผ่านการวิวัฒนาการมาเป็นระยะเวลายาวนาน บ้างก็เชื่อว่าขลุ่ยวิวัฒนาการมาจากปี่อ้อ ซึ่งตัวปี่หรือเลาทำจากไม้รวกท่อน

เดียวไม่มีข้อ และมีลั่นซึ่งทำด้วยไม้้อล้าเล็ก ๆ สำหรับเป่าให้เกิดเสียงหลักจากนั้น จึงปรับเปลี่ยนรูปร่างและวิธีการเป่าจนเป็นขลุ่ยอย่างที่เรียกกันในปัจจุบันว่าขลุ่ยเพียงออ

2.1.9.2 ลักษณะขลุ่ยไทยโดยทั่วไป

ขลุ่ยไทยโดยทั่วไปทำมาจากไม้ไผ่ ซึ่งเป็นไม้เฉพาะพันธุ์เท่านั้น ปัจจุบันนี้ ไม้ไผ่ที่ทำขลุ่ยส่วนใหญ่จะมาจากสระบุรีและนครราชสีมา นอกจากไม้ไผ่แล้วขลุ่ยอาจทำจากงาช้าง ไม้ชิงชัน หรือไม้เนื้อแข็งอื่น ๆ และปัจจุบันมีผู้นำเอาท่อพีวีซี มาทำขลุ่ย

ขลุ่ยที่ทำมาจากไม้ไผ่จะมีคุณภาพดีกว่าขลุ่ยที่ทำมาจากวัสดุอื่น เนื่องจากไม้ไผ่เป็นวัสดุที่ทนทานโดยธรรมชาติ มีผิวทั้งด้านนอกและด้านใน ทำให้ลมเดินสะดวก เมื่อถูกน้ำสามารถขยายตัวได้สัมพันธ์กับปาก ทำให้ไม่แตกง่าย นอกจากนี้ผิวของไม้ไผ่สามารถตกแต่งลวดลายให้สวยงามได้ เช่นทำเป็นลายผ้าปูม ลายดอก ลายหิน ลายเกร็ดเต่า เป็นต้น อีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ ไม้ไผ่ข้อโดยธรรมชาติ ซึ่งโดยทั่ว ๆ ไป จะเห็นว่าส่วนปลายของขลุ่ยด้านที่ไม่ใช่เป่านั้นมีข้อติดอยู่ด้วย แต่เจาะรูสำหรับปรับเสียงของนิ้วสุดท้ายให้ได้ระดับ ของข้อที่เหลือจะทำหน้าที่อุ้มลม และทำให้เสียงขลุ่ยมีความกังวานไพเราะมากขึ้น ซึ่งถ้าเป็นขลุ่ยที่ทำจากวัสดุอื่นโดยการกลึง ผู้ทำอาจไม่คำนึงถึงข้อนี้ อาจทำให้ขลุ่ยด้อยคุณภาพไปได้ อีกประการหนึ่ง ส่วนของข้อนี้จะช่วยป้องกันมิให้ขลุ่ยแตกเมื่อสภาพของไม้หรืออากาศมีการเปลี่ยนแปลง (บันลือ พงศ์ศิริ และบีป คงลายทอง. 2525 : 100 – 101)

2.1.9.3 ชนิดของขลุ่ยไทย

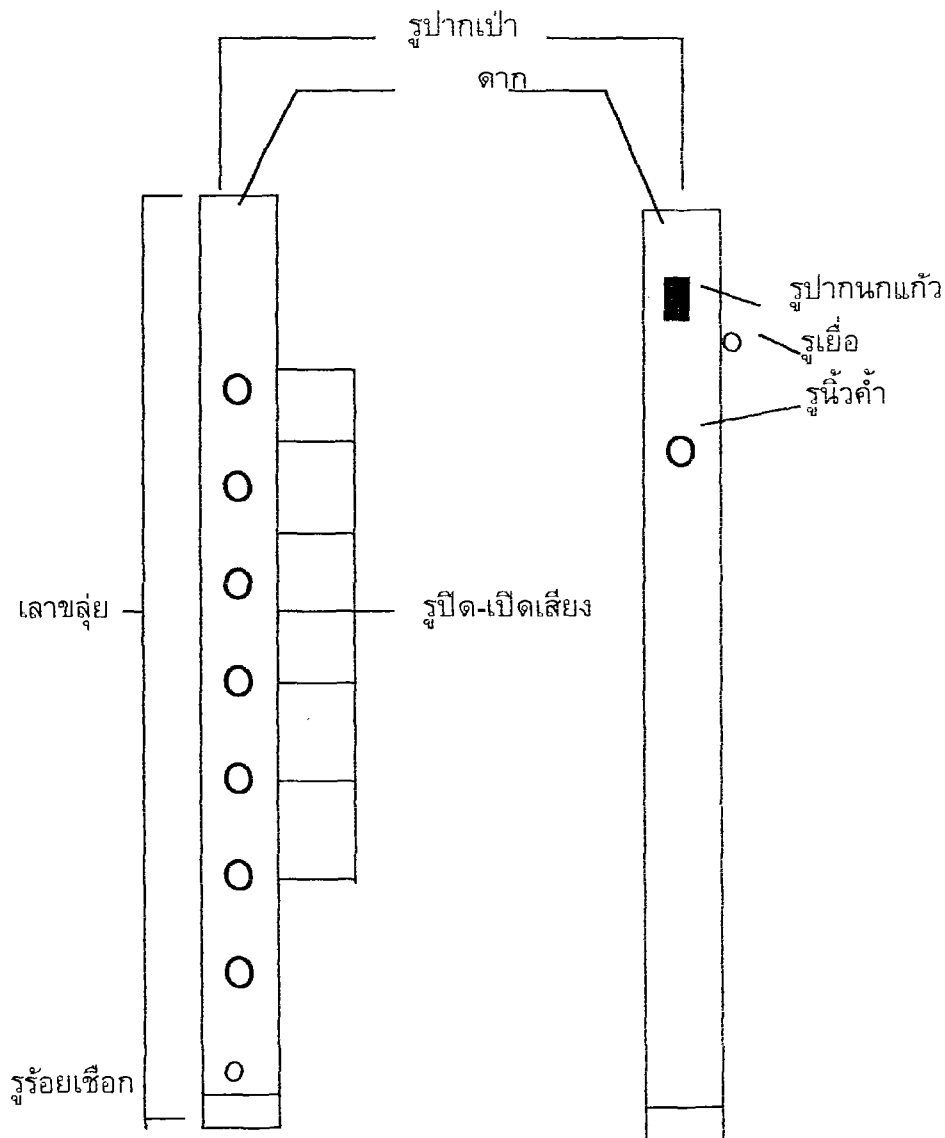
ขลุ่ยไทย จำแนกชนิดได้ (พระยาภูมิเสวิน (จิตร จิตตเสวี), 2537 : 65 – 66) ดังนี้

1. ขลุ่ยรองออหรือขลุ่ยมอญ เสียงต่ำกว่าขลุ่ยเพียงออ 1 เสียง ใช้บรรเลงกับวงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ เพราะวาวงประเภทนี้ต้องการเสียงต่ำที่สุด ทุ่มที่สุด
2. ขลุ่ยเพียงออ เป็นขลุ่ยขนาดกลาง ความยาวประมาณ 45 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.5 ซม. มีระดับเสียงปานกลาง ใช้บรรเลงในวงเครื่องสายวงเล็ก เครื่องสายเครื่องคู่ วงปี่พาทย์ไม้นวม และวงมโหรี
3. ขลุ่ยหลีบ เป็นขลุ่ยที่มีขนาดเล็ก ความยาวประมาณ 35 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 ซม. มีระดับเสียงสูง ใช้บรรเลงในวงเครื่องสาย เครื่องคู่และวงเครื่องสายปี่ชวา
4. ขลุ่ยอู้ เป็นขลุ่ยขนาดกลาง ความยาวประมาณ 60 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 4 ซม. ใช้บรรเลงในวงมโหรีเครื่องใหญ่ และวงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์
5. ขลุ่ยกรวด ขนาดโตกว่าขลุ่ยหลีบ แต่เล็กกว่าขลุ่ยเพียงออ ความยาวประมาณ 40 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.2 ซม. เสียงสูงกว่าขลุ่ยเพียงออหนึ่งเสียง ใช้บรรเลงในวงเครื่องสายผสมด้วยเครื่องดนตรีสากล เช่น เครื่องสายผสมเปียโน เครื่องสายผสมแอดดอร์ เป็นต้น

2.1.9.4 ส่วนประกอบต่าง ๆ ของขลุ่ย

เป็นการสมควรอย่างยิ่งที่นักเป่าขลุ่ยจะต้องทราบถึงส่วนประกอบต่าง ๆ ของ ขลุ่ยไทย เพื่อทราบถึงหน้าที่ และความสำคัญของมัน ส่วนประกอบของขลุ่ยไทย มีดังนี้

1. เลาขลุ่ย คำว่า “เลา” ถ้าใช้เป็นนามหมายถึงลำตัวของขลุ่ย ซึ่งทำด้วยไม้รวก หรือวัสดุอื่น ๆ ถ้าเป็นลักษณะนามหมายถึงขลุ่ยและส่วนประกอบทั้งหมดที่อยู่ในขลุ่ย
2. ดาก ทำด้วยไม้สักทองหรือไม้สักหินเหลาเป็นรูปกลมให้พอดีกับท่อนกลวงภายในของขลุ่ย ดากมีความยาวประมาณ 2 นิ้ว บากข้างหนึ่งออกเล็กน้อย สำหรับทำเป็นปากเป่าและเป็นทางเดินของลม จะต้องเป่าลมผ่านปากเป่านี้ทะลุออกทางรูปากนกแก้ว ซึ่งเป็นที่สิ้นสุดของความยาวของดากพอดี ในการสวมดากต้องใช้เทียนอุดรอยรั่วระหว่างดากกับเลาขลุ่ยให้ดี มิฉะนั้นจะทำให้ขลุ่ยกินลมมาก

ภาพประกอบ 7 แสดงส่วนประกอบของขลุ่ย

3. รูปปากนกแก้ว อยู่บนเลาขลุ่ยสุดปลายดาก ตรงกับช่องปากเป่ามีลักษณะเป็นช่องสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาวประมาณ 2' เซนติเมตร กว้างประมาณ 0.5 เซนติเมตร ที่เหลือเจาะเฉียงจากผิวลำตัวเข้าไปทะลุด้านในของตัวขลุ่ย เพื่อจะทำให้เกิดเสียงขลุ่ยขึ้น

4. รูเยื่อ เป็นรูกลมเล็ก ๆ เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 8 มิลลิเมตร เท่าๆ กัน รูค้ำและรูบังคับเสียง รูนี้อยู่ห่างจากหัวขลุ่ยประมาณ 5 นิ้ว และ / หรือ อยู่ใต้รูปปากนกแก้วลงมาประมาณ 2 นิ้ว (ถ้าจับขลุ่ยให้ปากนกแก้วอยู่ข้างล่างในลักษณะจะทำการเป่า รูนี้จะอยู่ทางขวามือของผู้เป่า) รูนี้ใช้ปิดเยื่อบาง ๆ เวลาเป่าจะเกิดความกระเทือนทำให้เสียงขลุ่ยไพเราะยิ่งขึ้น

5. รูค้ำ อยู่ทางด้านหลังของเลาขลุ่ย ในแนวเดียวกับรูปปากนกแก้ว รูนี้อยู่ห่างจากปากเป่าประมาณ 7 นิ้ว อยู่ห่างจากปากนกแก้วประมาณ 4 นิ้ว ใช้หัวแม่มือซ้ายอุดรูนี้ไว้สำหรับช่วยค้ำน้ำหนักของเลาขลุ่ย เมื่อเวลาเป่า และในขณะเดียวกันการเปิดรูค้ำสามารถบังคับเสียงได้ด้วย

6. รูบน หรือรูบังคับเสียง รูเหล่านี้ เจาะอยู่ทางด้านบนของเลาขลุ่ย (ตรงข้ามรูค้ำ) ซึ่งมืออยู่ 7 รู รูแรกอยู่ห่างจากหัวขลุ่ยประมาณ 6 นิ้ว ส่วนรูสุดท้ายอยู่ห่างจากปลายขลุ่ยประมาณ 4 นิ้ว แต่ละรูเจาะห่างกันประมาณ 1 นิ้ว รูเหล่านี้มีไว้สำหรับปิดเปิดบังคับเสียงให้เกิดเป็นเสียงสูงต่ำตามต้องการ

7. รูร้อยเชือก มีทั้งหมด 4 รู เจาะอยู่ตามปลายเลาขลุ่ย เหนือขึ้นมาเล็กน้อย เจาะด้านบนและด้านล่างของเลาขลุ่ยตรงกันด้านละ 1 รู และเจาะด้านข้างตรงกันด้านละ 1 รู สำหรับร้อยเชือกทำเป็นห่วงแขวนขลุ่ยเข้ากับขอหรือตะปู (อุทิศ นาคสวัสดิ์. 2525 : 7-9)

รูเยื่อนั้นปัจจุบันนิยมใช้สิ่งอื่นแทนเพราะหาง่ายและคงทน เช่น สก๊อตเทป กระดาษกาว ดินน้ำมัน เทียน ฯลฯ ที่จริงรูเยื่อนี้จะมีหรือไม่ก็ได้ มีผลเท่ากันคือ ถึงแม้จะไม่มีขลุ่ยก็ยังเป่าดัง แต่ช่างขลุ่ยถือปฏิบัติตามที่มาแต่โบราณ จึงยังมีรูเยื่ออยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีรูทะลุข้อ 1 รู มีไว้เป็นทางให้แก๊สออกผ่านเข้าไปเวลาจะทำลวดลายบนเลาขลุ่ย (เสริม หนูจ้อย. ม.ป.ป. : 13 – 14)

2.1.9.5 เสียงขลุ่ย

เสียงขลุ่ยเกิดจากลมที่เป่าเข้าไปผ่านดากสู่ปากนกแก้ว จึงทำให้เกิดเสียงซึ่งถ้าเราใช้ลมปกติที่ไม่ผ่านเทคนิคหรือองค์ประกอบอื่นใดในปาก จะทำให้เสียงขลุ่ยเกิดขึ้นได้ 3 ชนิดคือ (อุทิศ นาคสวัสดิ์. 2525 : 11 – 19)

1. เสียงต้อ ทำได้โดยการเป่าลมธรรมดาเข้าไป จะเกิดเป็นเสียงต้อ มี 5 เสียง คือ โดต่ำ ถึง โดสูง เสียงต้อนี้นางที่เรียก เสียงธรรมดา

2. แหบ ทำได้โดยการใช้ลมแหบ ลมแหบคือการเป่าลมให้แรงขึ้น ซึ่งอาจจะใช้ลิ้นช่วยบังนิดหน่อย ทำให้เกิดเสียงสูงกว่าเสียงต้อ หรือเสียงธรรมดาอีก 4 เสียง คือ เรสูง ที่สูง ฟาสูง ซอลสูง ส่วนลาสูงนั้นบางครั้งก็ทำได้ บางครั้งก็ทำไม่ได้ ขึ้นอยู่กับขลุ่ย

ของผู้เป่า ซึ่งบางทีทำให้เกิดเสียงหลงมากกว่า การใช้ลมแหย่นั้น ผู้เป่าต้องสังเกตเอาเองว่าจะใช้ลมแหย่แรงแค่ไหนจึงจะพอดี โดยทั่วไปเสียงแหย่ที่สูงขึ้น จะต้องใช้ลมแรงขึ้น เช่น เสียงมีแหย่ ต้องใช้ลมแรงมากกว่า เรแหย่

3. เสียงควง คือเสียงโน้ตตัวเดียวกันและอยู่ในระดับเดียวกัน แต่ใช้นิ้วต่างกัน เสียงควงต้องเล่นเป็นคู่อย่างน้อย 1 คู่ คือ เปิดปิดนิ้วอย่างธรรมชาติครั้งหนึ่ง กับ เปิดปิดนิ้วพิเศษทำให้เกิดเป็นเสียงคู่ หรือเสียงควงขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เสียงควงนี้ทำให้เป่าขลุ่ยได้คล่องแคล่วและน่าฟัง และยังเป็นประโยชน์ในการลองเสียงขลุ่ยเวลาเลือกซื้อขลุ่ย

2.1.9.6 ทำนั่ง ที่นั่ง และวิธีการจับขลุ่ย

เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดมหาวิทยาลัย (2541 : 196 – 200) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. ทำนั่ง

นั่งพับเพียบ ลำตัวตรง ไม่ก้มหน้า

2. ทำจับ

โดยประเพณีนิยมใช้มือขวาไว้ข้างบน และใช้หัวแม่มือค้ำเลาขลุ่ย บริเวณรูนิ้วค้ำที่อยู่ด้านล่างของเลาขลุ่ย นิ้วชี้ นิ้วกลาง และนิ้วนาง อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะปิด-เปิดรูบังคับเสียง (ซึ่งอยู่ด้านบนของเลาขลุ่ย) เรียงลงมาตามลำดับตั้งแต่วางบนสุด ถึงรูที่สาม พร้อมทั้งใช้นิ้วก้อยประคองด้านล่างของเลาขลุ่ย มือซ้ายจับเลาขลุ่ยส่วนล่างโดยใช้หัวแม่มือค้ำเลาขลุ่ยไว้ที่ด้านล่างของเลาขลุ่ย และใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อย อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะปิด-เปิดรูบังคับเสียงต่อจากนิ้วนางของมือขวาเรียงลงมาตามลำดับ จับเลาขลุ่ยแล้วให้แขนส่วนปลายทั้งขวา และซ้ายได้ฉากกับเลาขลุ่ยพอประมาณโดยการข้อศอกพองาม ลักษณะการวางนิ้วทั้ง 3 ของทั้งมือขวาและมือซ้าย ให้วางลักษณะขวางกับเลาขลุ่ยโดยนิ้วอยู่เหนือรูบังคับเสียงประมาณ 1.0 ซม. และใช้นิ้วบริเวณผิวหนังส่วนที่นิ้วได้ปลายนิ้วมือ (ท้องปลายนิ้ว) เป็นส่วนที่ใช้ปิด-เปิดรูบังคับเสียงการจับขลุ่ยแต่โบราณมาจะจับมือขวาอยู่บน มือซ้ายอยู่ล่าง ซึ่งสันนิษฐานว่า คนส่วนใหญ่ถนัดมือขวามากกว่ามือซ้าย การเป่าขลุ่ย มือที่อยู่บนจะใช้มากกว่ามือล่างในการจับจึงควรเอามือขวาไว้บน ถ้าถนัดมือซ้ายก็ไม่ผิดแต่อย่างใด แต่ควรคำนึงถึงเอกลักษณ์ไว้บ้าง (บันลือ พงศ์ศรี และบี๊ คงลายทอง . 2525 : 108 –109)

นอกจากแนวปฏิบัติดังกล่าวแล้ว มีรายละเอียดในหัวข้อปฏิบัติเบื้องต้น ดังนี้

1. การนั่ง ฝึกให้นั่งพับเพียบหรือนั่งขัดสมาธิ ตัวตรง ปล่อยตัวตามสบายไม่เกร็ง

2. การจับขลุ่ย ฝึกใช้มือขวาวางอยู่ข้างบนเลาขลุ่ย มือซ้ายอยู่ข้างล่าง จากเหตุผลนี้ ครูเทียบ คงลายทอง บรมครูทางเครื่องเป่าไทย ได้กล่าวกับศิษย์ทั้งหลาย ว่า ท่านครูโบราณแนะนำให้ใช้มือขวาอยู่ข้างบน เพราะคนส่วนใหญ่ถนัดขวา และเหตุผลที่ว่าสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวย่อมถนัดมากกว่าสิ่งที่อยู่ไกลตัว ใครถนัดมือไหนมากที่สุดก็เอามือนั้นอยู่ข้างบน เพราะ

เสียงที่ใช้บ่อยหรือเรียกว่านิ้วเอกจะอยู่ข้างบน อย่างไรก็ตามไม่ว่ามือไหนจะอยู่ข้างบนก็ต้องเป่าให้ถูกต้อง เป่าให้ดี จึงจะเป็นการปฏิบัติในหลักสำคัญของขลุ่ย

3. การวางนิ้ว ฝึกใช้นิ้วทุกนิ้วที่ปิดขลุ่ย จะต้องปิดให้สนิท ปลายนิ้วที่กดขลุ่ยจะไม่แน่นหรือหลวมจนเกินไป ควรกดนิ้วสัมผัสกับรูอย่างพอดี ๆ เสียงขลุ่ยที่ออกมาจะถูกต้อง ถ้าใช้นิ้วปิดรูไม่สนิท เมื่อเป่าลม ถึงจะเป่าลมอย่างพอเหมาะ เสียงขลุ่ยนั้นก็ยังไม่ออกมาเป็นเสียงตามต้องการ

4. การใช้ท่าฝึก ท่าฝึกใช้ปากและมุมของดากขลุ่ยด้านบนแล้วเป่าลม ลมปากที่ใช้ควบคุมในการเป่าขลุ่ยนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก ผู้เป่าขลุ่ยได้ไพเราะหรือเป่าได้ดีจะต้องควบคุมลมและลิ้นผู้เป่าให้มีความสัมพันธ์กันทั้งระดับเสียงสูง เสียงต่ำ ให้เสียงนิ่ง นุ่มนวล ก็สามารถบังคับได้ตามต้องการ(รังสี เกษมสุข , 2535 : 47 – 48)

2.1.10 แนวการปฏิบัติอ่านโน้ตเพลงไทย

เสียงเป็นสิ่งที่แสดงการสื่อความหมายของดนตรีในบทเพลงนั้น ๆ ซึ่งควบคุมด้วยจังหวะที่มีช่วงหรือช่องไฟที่สม่ำเสมอ นอกจากเสียงแล้วยังมีความเจียบหรือการหยุดพักหรือที่ภาษาดนตรีเรียกว่าจังหวะหยุดด้วย ในความเจียบหรือการหยุดก็ต้องควบคุมจังหวะที่สม่ำเสมอเหมือนกับเสียงเช่นกัน จึงกล่าวได้ว่าเสียง การหยุดจังหวะ เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในองค์ประกอบของดนตรี

สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 8 –10)

ได้กล่าวไว้ว่า การเป่าขลุ่ยตามโน้ต เป็นเพียงวิธีฝึกขั้นพื้นฐานเท่านั้น การเล่นดนตรีไทยทุกชนิดไม่เฉพาะเพียงขลุ่ยเท่านั้น มีเทคนิคการเล่นที่พิสดารแตกต่างกันไปตามลักษณะของเครื่องดนตรี โน้ตเพลงไทย นับเป็นภูมิปัญญาของไทยแท้ ๆ ที่บรรพบุรุษได้ประดิษฐ์ขึ้น มี 2 รูปแบบคือ แบบตัวเลข (1 , 2 , 3 , 4) และแบบตัวหนังสือ (ด ร ม พ ซ ล ท ด) ในที่นี้จะแนะนำเฉพาะที่เป็นตัวหนังสือ เพราะเป็นที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป และสามารถเข้ากับเครื่องดนตรีไทยได้ทุกชนิด

1. โน้ตเพลงไทยมีบรรทัดละ 8 ช่อง อ่านจากซ้ายไปขวาดังนี้

- - - ด	- - - ร	- - - ม	- - - พ	- - - ซ	- - - ล	- - - ท	- - - ด้
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

2. แต่ละช่องมีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ วิธีการนับจังหวะให้นับจังหวะตกที่โน้ตตัวสุดท้ายก่อนเส้นขึ้นห้อง

3. ในแต่ละช่องหรือในแต่ละ 1 จังหวะ จะมีค่าความยาวของเสียงปรากฏอยู่ด้วย อาจจะเป็นหนึ่งจังหวะ สองจังหวะ สามจังหวะ หรือสี่จังหวะ แล้วแต่เพลงที่จะเล่น โดยมีสัญลักษณ์คือเครื่องหมาย - (ขีด) กำกับอยู่

- เครื่องหมาย - มีค่าความยาวของเสียงเท่ากับ $\frac{1}{4}$ จังหวะ
 เครื่องหมาย - - มีค่าความยาวของเสียงเท่ากับ $\frac{1}{2}$ จังหวะ
 เครื่องหมาย - - - มีค่าความยาวของเสียงเท่ากับ $\frac{3}{4}$ จังหวะ
 เครื่องหมาย - - - - มีค่าความยาวของเสียงเท่ากับ 1 จังหวะ

หรือพูดอีกอย่างหนึ่งได้ว่า

เครื่องหมาย - (ขีด) มีค่าเท่ากับตัวโน้ต 1 ตัว

ดังนั้นเมื่อปรากฏเครื่องหมาย - ที่ช่องใด ก็ให้เป่าเสียงที่อยู่ก่อนหน้านั้นให้มีความยาวเท่ากับตัวโน้ตที่หายไป ยังมีขีดมากก็ต้องเป่าเสียงนั้นให้นานขึ้นให้ครบจังหวะ จึงจะเป่าคล้อยได้ทำนองที่ถูกต้อง

จะเห็นได้ว่า การเข้าใจจังหวะนี้เป็นสิ่งสำคัญมาก เราจึงควรหัดเคาะจังหวะให้เป็น เพราะจะได้เป็นพื้นฐานที่ดีในการเล่นเพลงไทย รวมถึงการเรียนรู้อัตราจังหวะอื่น ๆ ที่อยู่ในชั้นสูงขึ้นไปอีกได้

ตัวอย่างโน้ต 1

ด ^๑ ล ล ล	ด ^๑ ล ล ล	ด ^๑ ช ช ช	ด ^๑ ล ช ม	ช ม ร ด	ช ด ร ม	ช ล ช ม	ช ม ร ด
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	---------	---------	---------	---------

ตามตัวอย่างนี้ จะเห็นว่าโน้ต 1 บรรทัด มี 8 ช่อง รวม 8 จังหวะ ในแต่ละช่องมีตัวโน้ตบรรจุอยู่เต็มทุกช่อง หมายความว่าผู้ฝึกจะต้องเป่าโน้ตทุกตัวให้ครบ พร้อมทั้งเคาะจังหวะให้จังหวะตกอยู่ที่ตัวโน้ตหน้าเส้นกันห้องของแต่ละช่อง เป็นดังนี้

ด ^๑ ล ล ล	ด ^๑ ล ล ล	ด ^๑ ช ช ช	ด ^๑ ล ช ม	ช ม ร ด	ช ด ร ม	ช ล ช ม	ช ม ร ด
จังหวะ 1	2	3	4	5	6	7	8

ตัวอย่างโน้ต 2

ด ^๑ ด ^๑ ด ^๑	- ล - ด ^๑	ร ^๑ ม ^๑ ร ^๑ ด ^๑	- ล - ช	- - - -	ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ม	- - - -
--	----------------------	---	---------	---------	---------	---------	---------

จากตัวอย่างนี้จะเห็นว่าในแต่ละช่องจะมีโน้ตเต็มบ้างมีขีด (-) 2 ขีดบ้าง และมี 4 ขีดบ้าง ซึ่งหมายความว่า ให้เป่าลากเสียงที่อยู่หน้าขีดให้มีความยาวเท่ากับอัตราจังหวะที่กำหนดไว้ เช่น

ด ^๑ ด ^๑ ด ^๑	- ล - ด ^๑	ให้เป่าเสียง ด ^๑ และ ล ในอัตรา $\frac{1}{4}$ จังหวะ
--	----------------------	--

ล ช ฟ ม	- - - -	ให้เป่าเสียง ม ยาวในอัตรา 1 จังหวะ
---------	---------	------------------------------------

เขียนเป็นโน้ตและจังหวะได้ดังนี้

ด ^๑ ด ^๑ ด ^๑	- ล - ด ^๑	ร ^๑ ม ^๑ ร ^๑ ด ^๑	- ล - ช	- - - -	ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ม	- - - -
จังหวะ 1	2	3	4	5	6	7	8

ตัวอย่างที่ 3

- - - -	- ม - ล	- - - ช	- ล - -	- ม ^๐ - ร ^๐	- ด ^๐ - ล	- - - ช	- ม - ล
---------	---------	---------	---------	-----------------------------------	----------------------	---------	---------

จากตัวอย่างนี้จะเห็นว่า มี - ในแต่ละช่องแตกต่างกัน ซึ่งหลักการเป่าก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับตัวอย่างที่ให้ไว้แล้ว เพียงแต่ในช่วงแรกไม่ต้องเป่าเพราะเป็นการขึ้นต้นเพลง แต่หากจะเล่นซ้ำ เมื่อเล่นบรรทัดนี้จบแล้ว ก็ให้เป่าเสียง ล ยาวในอัตราเท่ากับ 1 จังหวะ แล้วเริ่มเล่นใหม่ต่อไป

ข้อนำสังเกตจากตัวอย่างนี้อีกประการหนึ่ง ได้แก่ การใช้เสียง ตกก่อนจังหวะ ซึ่งปรากฏในช่องที่ 4 ที่อาจจะมีปัญหาอยู่บ้าง แต่หากผู้ฝึกได้ฝึกเคาะจังหวะได้อย่างแม่นยำมาก่อนแล้ว ก็จะสามารถเล่นโน้ตในช่องนี้ได้อย่างราบรื่น

2.1.11 การฝึกไล่เสียง

1. - - - - - ด - - - - - ร - - -
 - - - - - ม - - - - - ฟ - - - - -
 ช - - - - - ล - - - - - ท - - -
 - - - - - ด - - - - -
2. - - - ด ร ม ฟ ช ล ท ด - ด ท ล ช ฟ ม ร ด
3. ด ร ม ด ร ม ฟ ม ฟ ช ล ฟ ช ล ท ช ล ท ด ล
4. ม ด ร ม ฟ ร ม ฟ ช ม ฟ ช ล ฟ ช ล ท ช ล ท
 ด ล ท ด ร ท ด ร ม ด ร ม
5. - - - ด - ร - ม - - - ร - ม - ฟ - - - ม
 - ฟ - ช - - - ฟ - ช - ล - - - ช - ล - ท
 - - - ล - ท - ด - - - ท - ด - ร - - - ด
 - ร - ม - - - ร - ม - ฟ - - - ม - ฟ - ช

2.1.12 การเป่าขลุ่ยให้ไพเราะ

ขั้นตอนต่อไปนี้เป็น การฝึกเป่าขลุ่ยในระดับที่ยากขึ้น ผู้ฝึกต้องมีความพยายามในการฝึกให้มากขึ้น เทคนิคต่าง ๆ หากได้มีการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญก็จะทำให้การเป่าขลุ่ยของท่านมีความไพเราะน่าฟังและเป็นที่ชื่นชมของผู้ที่ได้มีโอกาสรับฟังทุกคน เพราะความไพเราะเป็นเสียงสากล ซึ่งทุกคนแม้ว่าจะไม่มีความสามารถทางดนตรีก็สามารถเข้าถึงได้ เทคนิคต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

1. การเป่าเสียงสั้น ต้องบังคับลมให้ออกมาเป็นช่วง ๆ ให้ลมทยอยออกมาทีละ ๆ หรือห่าง ๆ ตามต้องการที่จะทำให้เกิดเสียงคล้ายคลื่น ตามอารมณ์ของเพลง
2. เป่าเสียงรัว หรือการพรมนี้ทำได้โดยใช้นิ้วเปิดปิดสลับกันถี่ ๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อเพลง

ให้เพลงเกิดความไพเราะมากยิ่งขึ้น

3. การเป่าเสียงเอื้อน คือการใช้นิ้วค่อย ๆ เปิดบังคับลมให้เสียงขลุ่ยโรยจากหนักไปเบา หรือจากเบาไปหนักที่เสียงใดเสียงหนึ่ง

4. เสียงโหยหวน ใช้ลมและนิ้วบังคับเพื่อให้เสียงต่อเนื่องระหว่างสองเสียง เช่นเสียง คู่สาม คู่ห้า ซึ่งเป็นเสียงที่มีความกลมกลืนกันมาก คำว่า คู่สาม หรือคู่ห้า หมายถึงระยะห่างของเสียง เช่น คู่ห้า เท่ากับเสียง โด กับซอล เป็นต้น

5. การหยุดหรือการชะงักลม การเป่าขลุ่ยบางจังหวะควรมีการหยุดการเป่า การเน้นเสียงบ้าง เพื่อให้เกิดความไพเราะมากยิ่งขึ้น

6. เสียงเลียนหรือเสียงควง คือ การทำเสียงโดยใช้นิ้วต่างกันแต่ให้เสียงเดียวกัน ใช้เมื่อกำลังเพลงช่วงนี้มีเสียงยาว ทำได้โดยเป่าเสียงตรงก่อนแล้ว จึงเป่าเสียงเลียนเสียง และกลับมาเป่าเสียงตรงเมื่อหมดจังหวะ การเป่าเสียงเลียนหรือเสียงควงนั้น จะทำให้เพลงเกิดความไพเราะไปอีกแบบหนึ่ง

2.1.13 การระบายนลม

ผู้ที่เป่าขลุ่ยให้ดีจะต้องระบายนลมให้ได้ การระบายนลมจะทำให้เสียงขลุ่ยไม่ขาดหายไป โดยเฉพาะในเพลงเดี่ยวมีความสำคัญมาก เพราะทำนองเพลงบางช่วงต้องการลักษณะเสียงที่ต่อเนื่อง

การระบายนลมทำได้ดังนี้คือ เมื่อเป่าขลุ่ยในระยะที่ลมจะหมด ก็ให้รีบพองกระพุ้งแก้มออกทั้งสองข้างเพื่อเก็บลม แล้วค่อย ๆ บังคับลมที่เก็บไว้นี้เข้าไปเป่าขลุ่ย ขณะเดียวกันให้รีบหายใจเข้าจุมุกโดยเร็ว ก็จะทำให้มีลมเป่าขลุ่ยได้อย่างต่อเนื่อง การฝึกเป่าแบบนี้ ขั้นแรกควรใช้หลอดกาแฟเป่าลงไปในน้ำให้มีฟองผุดขึ้นมา พอใกล้จะหมดลมก็ให้รีบพองกระพุ้งแก้มออกเพื่อเก็บลม รีบหายใจเข้าในขณะที่ปากก็เป่าลมออก โดยสังเกตฟองอากาศที่ผุดขึ้นมาอย่าให้ขาด ต้องฝึกบ่อย จึงจะทำให้มีความชำนาญ

2.1.14 การบำรุงรักษาซ่อมแซมขลุ่ย

ขลุ่ยเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ปากเป่า ดังนั้น ผู้ฝึกจึงควรมีขลุ่ยไว้ประจำตัว ไม่ควรใช้ร่วมกับบุคคลอื่น เพราะอาจจะก่อให้เกิดการติดเชื้อได้ เมื่อใช้เสร็จแล้วควรทำความสะอาดปากเป่าโดยการใช้น้ำชุบน้ำเช็ด หรือใช้แอลกอฮอล์เช็ดแล้วเก็บใส่ถุงหรือใส่ตู้แว่นไว้ ไม่ให้ฝุ่นจับหรือแมลงเล็ก เข้าไปอยู่อาศัย ควรระมัดระวังไม่ให้ตก เพราะจะทำให้เสียงเพี้ยนหรือเลาขลุ่ยแตกได้ และไม่ควรเก็บไว้ในที่มีอุณหภูมิสูงมากเกินไป เช่นในรถยนต์

หากเสียงไม่ชัดเนื่องจากตากหลอดหรือหลวมเนื่องจากไม้หดตัว ให้ใช้กาวอัดให้อยู่ในลักษณะเดิม หรือถ้าลม รั่วให้ใช้เทียนเคียวให้เหลว คว้าขลุ่ยลงแล้วเทเทียนลงในรูด้านปลายสุดของขลุ่ย (ด้านรูร้อยเชือก) เมื่อเทียนแห้งแล้วหากมีส่วนใดอุดตันให้เหลาไม้แบน ๆ เขี่ยเทียนออก หรือเมื่อเบาขลุ่ยแตกก็ให้ใช้กาวอัดได้ (แสนคำนิ่ง (นามปากกา) ทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีไทย เล่ม 1 โน้ตขลุ่ย หน้า 10)

2.1.15 วิธีการเลือกซื้อขลุ่ย

คุณภาพของเสียงขลุ่ย มีวิธีการเลือกดังนี้

1. ทดสอบเป่าไล่เสียงต่ำสุดถึงเสียงสูงสุด ว่าตรงเสียงหรือไม่ ทุกเสียงต้องห่างกันหนึ่งเสียงตามระบบเสียงของไทย นอกจากนี้หากนำไปใช้ในวงมโหรี ควรเลือกเสียงให้ตรงกับเสียงระนาดเอกหรือฆ้องวง เพื่อให้เข้ากันได้

2. ควรทดสอบเสียงทุกเสียงให้เท่ากัน โดยเฉพาะเสียงเลียนหรือเสียงคาง ขลุ่ยที่ดีจะต้องมีเสียงเลียนหรือเสียงคางเท่ากัน ซึ่งสามารถทดสอบได้หลายเสียงดังนี้

	เสียงตรง	คู่กับ	เสียงเลียน
โด สูง ()	-ปิดนิ้วหมดทุกนิ้ว		-ปิดนิ้วชี้บน (นิ้วที่ 7) นิ้วเดียว
เร สูง ()	-เปิดนิ้วชี้ที่ 1 (นิ้วก้อย) นิ้วเดียว		-เปิดนิ้วหมดทุกนิ้ว
ฟา ()	-ปิดนิ้วชี้ที่ 4 , 5 , 6 , 7 , 8		-ปิดนิ้วชี้ที่ 1, 2 , 3 , 5 , 6 , 7 , 8
ซอล	-ปิดนิ้วชี้ที่ 5 , 6 , 7 , 8		-ปิดนิ้วชี้ที่ 2 , 3 , 5 , 6 , 7 , 8
ลา	-ปิดนิ้วชี้ที่ 6 , 7 , 8		-ปิดนิ้วชี้ที่ 3 , 4 , 5 , 7 , 8
ที	-ปิดนิ้วชี้ที่ 7 , 8		-ปิดนิ้วชี้ที่ 4 , 5 , 6

3. ขลุ่ยที่ดีจะต้องไม่กินลมมาก ไม่หนักแรง เมื่อเป่า ซึ่งจะช่วยให้ระบายลมได้ง่ายขึ้นด้วย

2.1.16 คุณค่าของขลุ่ย

2.1.16.1 คุณค่าทางวัฒนธรรม

เสียงขลุ่ยคือเสียงที่แสดงถึงความเป็นไทยแท้ ไม่มีชาติใดในโลก ที่จะทำขลุ่ยและเป่าขลุ่ยได้อย่างที่คนไทยทำ เมื่อฟังเสียงขลุ่ย จะรู้สึกได้ถึงจิตวิญญาณ แห่งความเป็นไทยที่ปรากฏออกมาอย่างชัดเจน มนต์ขลังของเสียงขลุ่ยได้พลีผ่านระยะเวลาแล้วหลายศตวรรษ จนสามารถประกาศได้อย่างภาคภูมิใจว่า นี่คือ สมบัติวัฒนธรรมไทยที่ควรจะสืบสานต่อไปให้ยิ่งรำลึกลงในดวงใจของคนไทยทุกคน ก่อนที่จะเหลือเพียงตำนาน

2.1.16.2 คุณค่าทางศิลปหัตถกรรม

ขลุ่ยเป็นเครื่องดนตรีชิ้นหนึ่งที่บรรพบุรุษของเราได้สร้างสรรค์ขึ้น นอกเหนือจากการสร้างขลุ่ยให้สามารถเป่าได้อย่างไพเราะเพราะพริ้งแล้ว ลวดลายบนเลาของขลุ่ยยังสะท้อนให้เห็นเป็นอย่างดีถึงความเป็นชาติที่มีความคิดสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะ จนถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของไทยทีเดียว ลวดลายต่าง ๆ เช่นลายหินน้ำไหล ลายหูกะเม่น ลายกระจับ ลายดอกจืด และลายผ้าปูม ต่างมีกรรมวิธีในการทำแตกต่างกันออกไป และล้วนแล้วแต่ทำให้ขลุ่ยมีความสวยงาม น่าใช้มากขึ้น

2.1.16.3 คุณค่าในวงดนตรี

ขลุ่ยเป็นเครื่องดนตรีหลักที่ใช้ในการเทียบเสียง เช่นเดียวกับระนาดเอกและฆ้องวงใหญ่ มีหน้าที่ในการเป่าเก็บบ้าง โหยหวนบ้าง ตามลำนํ้า นิยมใช้ในวงดนตรีหลาย ๆ ประเภท เช่น วงเครื่องสาย วงมโหรี วงปี่พาทย์ไม้มวม วงปี่พาทย์ดีกดำบรรพ์

2.1.16.4 คุณค่าทางจิตใจ

ดนตรีเป็นสิ่งที่ช่วยกล่อมเกล่าจิตใจทั้งผู้เล่นและผู้ฟังให้เกิดผลในทางที่ดีงามหลายประการ คำพังเพยของเรามีมาว่า “สืบปากว่าไม่เท่าตาเห็น สืบตาเห็นไม่เท่ามือคลำ” น่าจะใช้ได้ดีกับศาสตร์ของแขนงนี้ การจะพิสูจน์ความจริงจึงสำคัญอยู่ที่การได้ทดลองฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ด้วยความตั้งใจและด้วยความรักในดนตรีไทยอย่างแท้จริง หากทำได้ดังนี้ ท่านก็จะสามารถเข้าถึงความดีและความงามของดนตรีได้ในที่สุด

2.1.18 การฝึกเป่าขลุ่ย

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533 : 30-35) ได้เสนอแนะการฝึกเป่าขลุ่ยว่า ควรเริ่มจากการฝึกเป่าลมจากช่องท้องของผู้เป่าเข้าสู่ขลุ่ยทางรูปากขลุ่ย ซึ่งมีเทคนิควิธีดังนี้

1. ผู้เป่าสูดลมหายใจเข้าท้องให้เต็มท้องแล้วค่อย ๆ ปล่อยลมออกทางปากทีละน้อยอย่างสม่ำเสมอจนลมหมดท้อง แล้วสูดลมหายใจเข้าท้องให้เต็ม (จับที่ท้องจะปองขึ้น) แล้วปล่อยลมออกทางปากเช่นเดิม ฝึกเช่นนี้หลาย ๆ ครั้ง สังเกตว่าเป่าลมได้สม่ำเสมอเป็นปกติ
2. เช่นเดียวกับข้อ 1 แต่ให้นับจังหวะในใจไปด้วยว่าลมหมดท้องเมื่อไร ครั้งต่อไปพยายามทำให้ได้นานขึ้นกว่าเดิมเรื่อย ๆ จนนานที่สุด
3. ฝึกเป่าลมเข้าสู่รูเป่าขลุ่ย โดยยังไม่ปิดรูขลุ่ยเพียงแต่เป่าให้เกิดเสียงธรรมชาติสม่ำเสมอ ผู้สอนควรสังเกตและแนะนำให้ผู้เป่านั่งในท่าสบาย เพื่อจะได้เพิ่มพลังลม ในการเป่าได้ดียิ่งขึ้น การประคบริมฝีปากลงบนปากขลุ่ย ให้ทำดังภาพ

การประคบริมฝีปากลงบนปากขลุ่ย

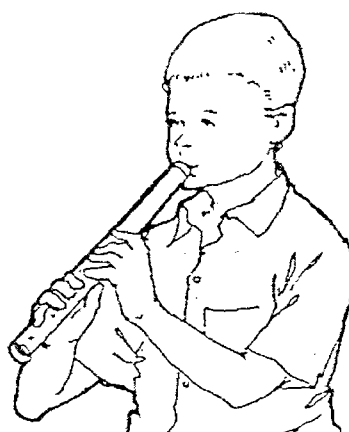
คำอธิบาย ในการวางปากเพื่อเป่าขลุ่ย จะใช้ริมฝีปากบนและล่างแนบเฉพาะแถบรูเท่านั้น

เมื่อผู้เป่าสามารถบังคับลมได้แล้วให้ฝึกเป่าขลุ่ยโดยไม่ปิดรูต่อไปอีก โดยปฏิบัติตามวิธีการข้อ 1 และข้อ 2 ผู้สอนต้องคอยสังเกตว่าเสียงที่เกิดขึ้นเป็นเสียงธรรมชาติสม่ำเสมอต่อเนื่องกันไปหรือไม่อย่างไร แล้วให้แก้ไขและฝึกเป่าต่อไปหลาย ๆ ครั้งจนทำได้ดีที่สุด

4. การฝึกเป่าขลุ่ยตามโน้ต ก่อนเริ่มเป่าขลุ่ยตามโน้ต ครูแนะนำท่าทางการจับขลุ่ยและการวางนิ้ว ดังภาพ

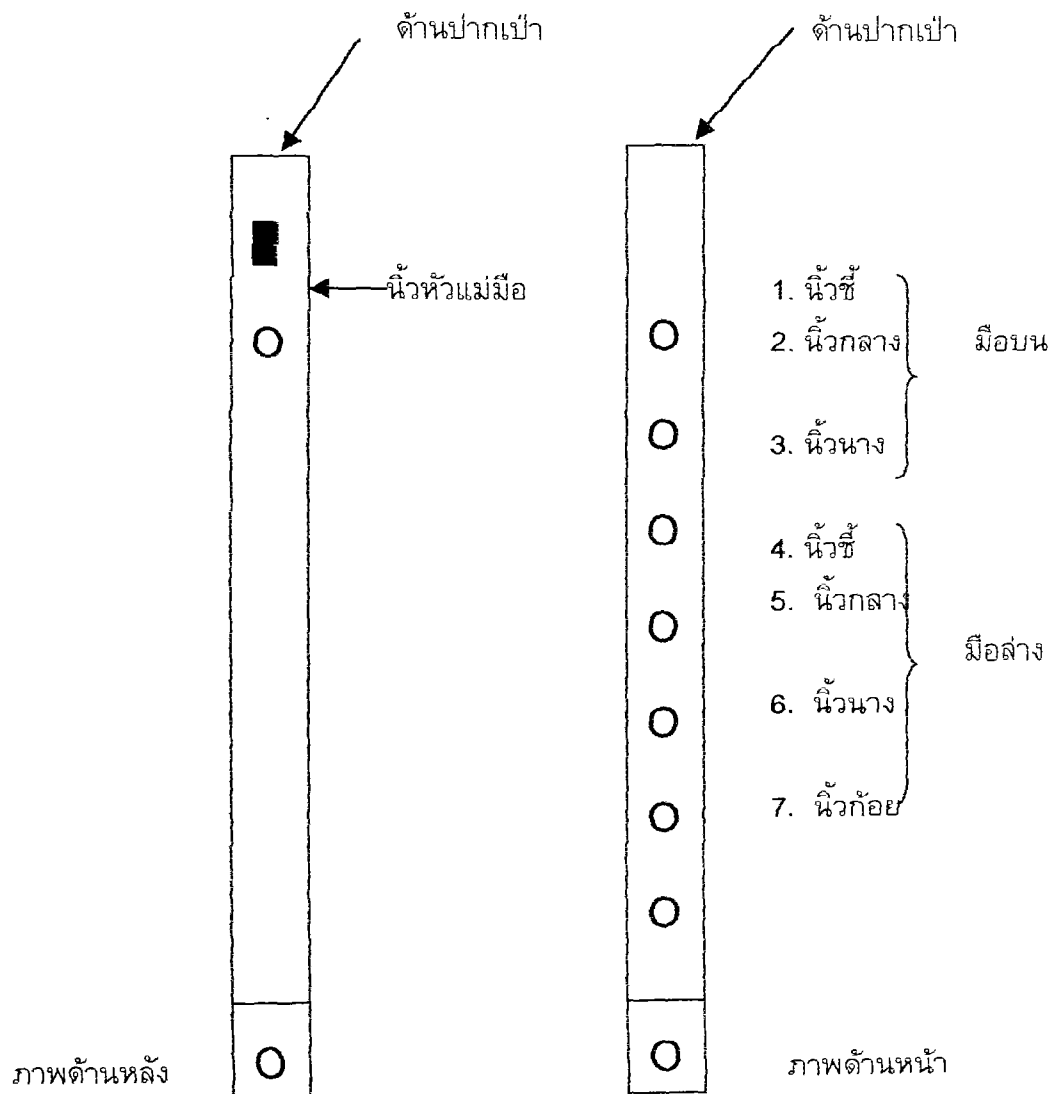
แสดงการจับขลุ่ยด้านขวา

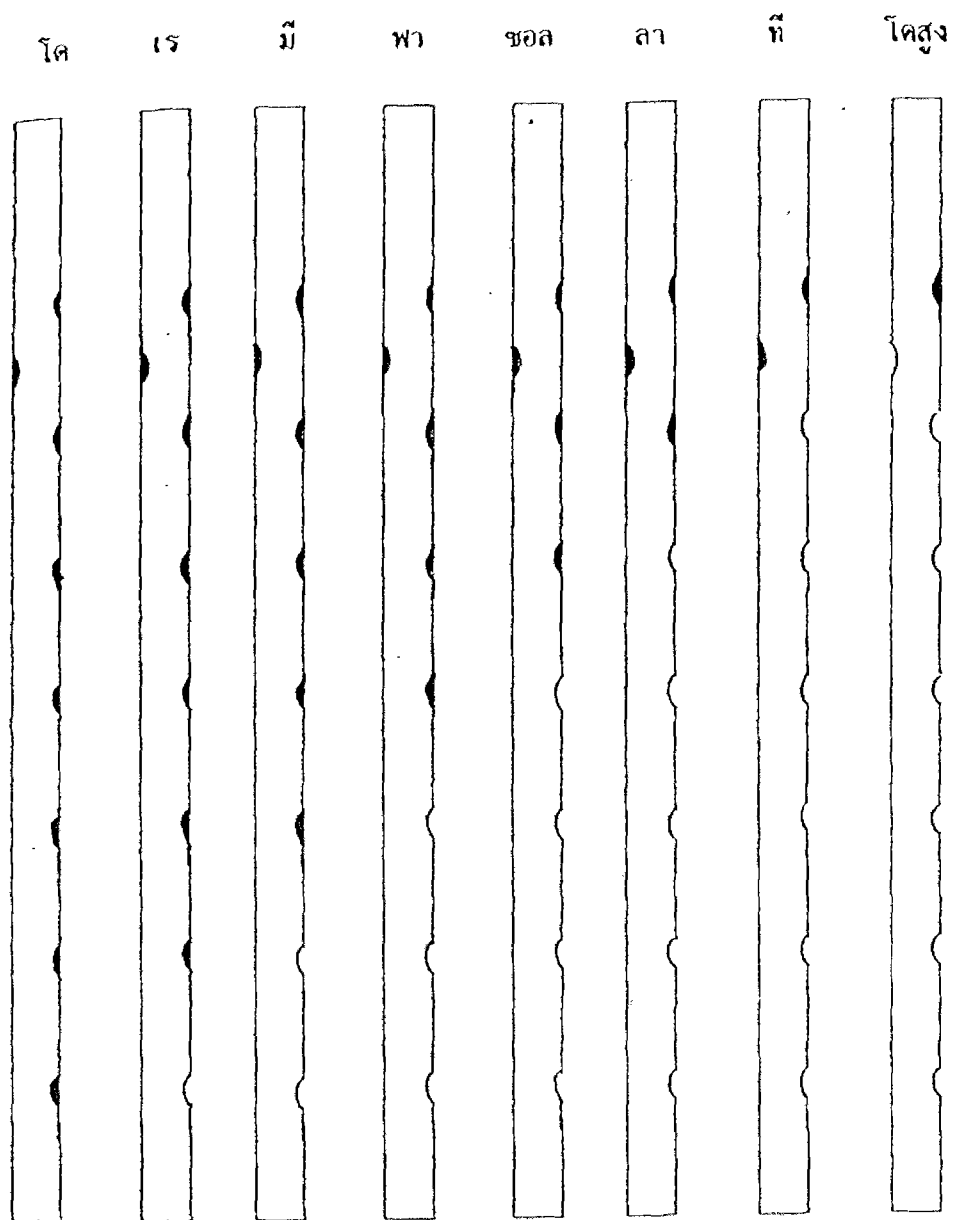
แสดงการจับขลุ่ยด้านซ้าย

คำอธิบาย จัดเลาขลุ่ยให้ตั้งได้มุมประมาณ 45 องศา กับลำตัวโดยทอดแขนไว้ข้างลำตัวพองาม (ไม่กางข้อศอกจนเกินงาม)

ที่มา : เพทาย บุญประคอง (2540) การสร้างบทเรียนเทปโทรทัศน์ที่มีประสิทธิภาพประกอบ
การสอนดนตรีเรื่องการฝึกปฏิบัติเป่าขลุ่ยไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา : 54

แสดงการใช้นิ้วเป่าขลุ่ย

โดสูงเปิดรูท้าว

☐ เปิดรู

☐ ปิดรู

แสดงการเปิด - ปิด นิ้วในตำแหน่งของเสียงต่าง ๆ

5. เมื่อทราบตำแหน่งเสียงบนขลุ่ยครบแล้วจึงเริ่มต้นฝึกหัดเป่าขลุ่ยเป็นเสียงตามโน้ต แล้วเริ่มจากเสียงซอลก่อน เพราะเป็นเสียงที่ใช้ลมธรรมดาและเป็นตำแหน่งที่ปัดรูง่าย ให้เป่า โดยการบังคับลมตามข้อ 3 และเป็ดรูไล่เสียงขึ้นไปจนถึงเสียงโด แล้วไล่ลงมาถึงซอล ส่วนมือขวาให้จับตอนล่างในลักษณะพุงตัวไว้ให้มั่นคง เมื่อฝึกไล่เสียงขึ้นลงแล้วจึงฝึกเป่าตามโน้ต แบบฝึกหัด ดังนี้

ซ ล ท ต	ท ล ท ต	ท ล ท ต	ท ต ต ต	- - - ต	- - - ท	- - - ล	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

6. เมื่อเป่าไล่เสียงตามตำแหน่งมือซ้ายได้ชัดเจนแล้ว จึงเริ่มฝึกเป่าไล่เสียงตาม ตำแหน่งมือขวา ใช้นิ้วมือขวापิดรูฟาต่อจากนิ้วนางมือซ้าย (ซึ่งปัดรูซอล) นิ้วกลางปัดรูมี นิ้ว นางปัดรูเร และนิ้วก้อยปัดรูโดต่ำ เฉพาะรูโดต่ำนี้เด็กจะปัดรูลำบาก เพราะต้องเกร็งนิ้วก้อย ผู้ สอนควรให้เด็กเปิด ปิด หลาย ๆ ครั้ง เพื่อไม่ให้เกิดอาการเกร็งของกล้ามเนื้อมือ ซึ่งจะเป็น อุปสรรคในการปัดรูอื่น ๆ ด้วยฝึกไล่เสียงขึ้นลงจากโดต่ำถึงฟาแล้วจึงไล่เสียงครบทั้งบันไดเสียง (คู่แปด)

ด ร ม ฟ	ฟ ม ร ต	ร ม ฟ ซ	ซ ฟ ม ร	ม ฟ ซ ล	ล ซ ฟ ม	ซ ฟ ม ร	ฟ ม ร ต
ด ร ม ฟ	ซ ล ท ต	ต ท ล ซ	ฟ ม ร ต	ด ร ม ฟ	ซ ล ท ต	ต ท ล ซ	ฟ ม ร ต

7. ฝึกเป่าขลุ่ยคู่แปด โดยใช้ลมธรรมดาและลมแหบ สลับกันเป็นคู่ ๆ ดังนี้

- ต - ต	- ร - ร	- ม - ม	- ฟ - ฟ	- ซ - ซ	เกี่ยวขึ้น
---------	---------	---------	---------	---------	------------

- ซ - ซ	- ฟ - ฟ	- ม - ม	- ร - ร	- ต - ต	เกี่ยวลง
---------	---------	---------	---------	---------	----------

8. เมื่อฝึกเป่าเป็นเสียงตามบันไดเสียงครบทั้งแปดขั้นคล่องแคล่วแล้ว จึงเริ่มฝึก เป่าเป็นเพลง

2.1.19 การถ่ายโยงการเรียนรู้และสื่อการเรียนดนตรี

2.1.19.1 การถ่ายโยงการเรียนรู้

ดนตรีจำเป็นจะต้องใช้สื่อการถ่ายโยงการเรียนรู้ ปัจจุบันสื่อมีความหมายอย่างกว้างมาก ซึ่ง หมายถึงสิ่งใดหรืออะไรก็ตามที่เป็นปัจจัยในการเรียนรู้ได้ สิ่งนั้นย่อมนับว่าเป็นสื่อทั้งสิ้น ดังนั้น ระบบการสอนทั้งระบบ ตัวครู วิธีสอนของครู ก็เป็นสื่ออยู่ในตัวเองการถ่ายโยงการเรียนรู้ หมายถึง ปฏิกริยาอย่างหนึ่งที่มีผลกระทบทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ จากภาวะหนึ่งไปสู่อีกภาวะหนึ่งที่พึงประสงค์ ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

ศาสตร์ที่เกี่ยวกับการถ่ายโอนการเรียนรู้เกิดทฤษฎีถ่ายโอนการเรียนรู้ ซึ่งครูดนตรีจะต้องเข้าใจ และเรียนรู้โดยหลักการดังนี้ (รังสี เกษมสุข. 2535 : 95 –96 อ้างอิงจาก Ryan. 1956 : 51 –92)

1.1 ทฤษฎีการฝึกฝน ฝึกเพื่อให้เกิดทักษะ ความจดจำ ฝึกบ่อยครั้ง ซึ่งวิธีการของการฝึกดนตรีก็ยังมีฝึกกันอยู่

1.2 ทฤษฎีเชื่อมโยงจิตสำนึก เป็นการฝึกให้ผู้เล่นดนตรีรู้จักเชื่อมโยงหรือถ่ายทอดวิธีการจากประสบการณ์หนึ่งไปสู่ประสบการณ์หนึ่ง เช่นการเป่าขลุ่ยได้ก็จะถ่ายโอนวิธีการไปใช้ในการเป่าปี่ได้ เป็นต้น

1.3 ทฤษฎีความสัมพันธ์สิ่งเร้าตอบสนอง เช่นผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ เช่น ภาพยนตร์ เรื่องคุณกรรม นางเอกเล่นซิมเร้าใจให้เด็ก ๆ สนใจต่างต้องการเรียนตีขิมกันแพร่หลาย ดังนี้ เป็นต้น

1.4 ทฤษฎีแรงเสริม การเรียนรู้ดนตรีเกิดจากการเสริมแรง เช่น รางวัลชมเชยการแสดงออกงาน บทเรียนเร้าใจให้เรียนได้ง่าย เหมาะสมกับผู้เรียน ดังนี้ เป็นต้น

1.5 ทฤษฎีหลักการสรุปจากประสบการณ์เป็นวิธีเรียนดนตรีสมัยใหม่ไม่ต้องต่อเพลงอย่างแต่ก่อน กล่าวคือ ผู้เรียนเรียนรู้หลักการเล่นและโน้ต ก็สามารถนำไปใช้ในการเล่นดนตรีด้วยตนเองดังนี้ เป็นต้น

1.6 ทฤษฎียังรู้เห็นเห็น การสอนดนตรีสามารถฝึกจนชำนาญ สะสมประสบการณ์มากขึ้นก็จะสามารถที่จะสร้างหรือแปลงทำนองเพลงได้แตกฉานเป็นรูปแบบใหม่ ๆ แต่ยังคงหลักและทำนองเดิม ในการเล่นมติดพลาด เช่นการบรรเลงเพลงสาธุการจะมีวรรคตอนของทำนองเพลงเหมือนกัน คล้ายกันและมีทำนองร่วมกันระหว่างวรรคเป็นจำนวนมาก บางครั้งอาจสับสนเมื่อผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์ก็จะสามารถสร้างสรรค์ทางในการบรรเลงแปลกออกไปได้ไม่ซ้ำกัน และยังคงทำนองเดิมได้

2.1.19.2 สื่อการเรียนดนตรี

สื่อการเรียนดนตรี เป็นศูนย์รวมความสนใจช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นที่น่าสนใจ ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างขวางเกิดประสบการณ์ร่วมกัน และยังสื่อความหมายเหมือนหรืออธิบายสิ่งที่ยากให้เข้าใจได้ง่ายด้วย สื่อการเรียนจำแนกออกเป็น 4 ประเภท (รังสี เกษมสุข. 2535 : 95 –96)

1. สื่อพื้นฐาน ได้แก่ เครื่องดนตรี จำแนกออกเป็นเครื่องดนตรีไทยและสากล และยังจำแนกออกตามชนิด ประเภท การประสมวงตามลักษณะการบรรเลง ลักษณะพิธีกรรมที่ใช้เครื่องดนตรี

2. สื่ออุปกรณ์ ได้แก่ อุปกรณ์ที่ช่วยให้การเรียนดนตรีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีทั้งสื่อเบา (Software) และสื่อหนัก (Hardware) เช่นเครื่องไฟฟ้า เครื่องฉาย เครื่องเสียง แถบเสียงวีดิทัศน์ โทรทัศน์ วิทยุ

3. สื่อวัสดุ ได้แก่ วัสดุที่จะต้องนำมาใช้อุปกรณ์ เช่น แถบเสียง फिल्म สิ่งพิมพ์

ภาพ แผนภูมิ ป้าย ฯลฯ วัสดุอุปกรณ์มีทั้งทนทานและเสื่อมสลาย

4. สื่อวรรณกรรมดนตรี ได้แก่ โน้ต หนังสือ ตำรา บทเพลง บทวิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรี

2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

อรรพรรณ ช่มวัฒนา (อรรพรรณ ช่มวัฒนา และคนอื่น ๆ. 2523 : ง) ได้ทำการวิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาดนตรีศึกษาที่มีส่วนสนับสนุนดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วนกลาง โดยสอบถามจากนักเรียน ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนดนตรีพบว่า วิชาดนตรีศึกษามีส่วนสนับสนุนดนตรีไทย โดยนักเรียนได้รับความรู้จากวิชาดนตรีศึกษา เน้นหนักทางทฤษฎีมากกว่าทางปฏิบัติ และความถนัดทางดนตรีไทยของอาจารย์ผู้สอนวิชาดนตรีศึกษา มีผลต่อการเล่นดนตรีไทยของนักเรียน

อรนุชา อัญญาวัชร (2541 : ง) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบทักษะการเป่ารีคอร์ดเดอร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถมระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยวิธีการผสมผสานการอ่านโน้ตและการร้องโน้ตกับวิธีการอ่านโน้ตและวิธีการร้องโน้ต โดยมีกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน กลุ่ม 1 เรียนตามแผนการสอนโดยวิธีการอ่านโน้ต กลุ่มที่ 2 เรียนตามแผนการสอนโดยวิธีการร้องโน้ต กลุ่มที่ 3 เรียนตามแผนการสอนผสมผสานการอ่านโน้ตและการร้องโน้ต ใช้ระยะเวลา 11 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า การสอนโดยวิธีการผสมผสานการอ่านโน้ตและการร้องโน้ต นักเรียนมีทักษะการเป่ารีคอร์ดเดอร์และความสามารถในการประยุกต์ใช้โน้ตเป่ารีคอร์ดเดอร์ด้านจังหวะและด้านทำนองให้ผลสูงสุด

สุดารัตน์ ชาญเลข (2535 : 77) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาขับร้องเพลงไทย ของนักศึกษาวิทยาลัยครู ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอน จุลบทกับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนขับร้องเพลงไทยด้วยชุดการสอน จุลบท มีการพัฒนาด้านเนื้อหา พัฒนาการด้านการฝึกปฏิบัติขับร้องเพลงไทย และมีเจตคติที่ดีต่อชุดการสอนจุลบทสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติ

กาญจนา อันทรสุนนน์ (2526 : 43) ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ในระดับปริญญาตรี โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลสูงกว่าการสอนแบบปกติ

ประดิษฐ์ อินทนิล (2521 : 44-47) ได้ศึกษาทัศนคติต่อดนตรีไทยของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยส่วนกลางพบว่า โดยส่วนรวมนิสิตนักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อดนตรีไทย นิสิตนักศึกษาหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อดนตรีไทยมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมทางดนตรีไทยในมหาวิทยาลัยมีผลต่อทัศนคติด้านดนตรีไทยของนิสิตนักศึกษาด้วย

บุปผา ประทีปทอง (2542 : 74-80) ได้ศึกษาเรื่องตัวแปรที่เกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรนิสัยทางการเรียน บรรยากาศทางการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรขนาดของโรงเรียนทุกขนาด เพศ ระดับชั้น อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับเชาว์ปัญญา ความคาดหวังของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขลุ่ยไทย

บุญเลิศ มั่นบ้าน (2543 : ง) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างชุดการสอนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การเป่าขลุ่ยไทย สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ชุดการสอนนี้มีประสิทธิภาพ 90.86/89.87 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยชุดการสอนกิจกรรมเสริมหลักสูตรเรื่องการเป่าขลุ่ยไทย มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนมีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระขลุ่ยไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ค่า t ที่คำนวณได้เท่ากับ 46.43 ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กุมารี สุวรรณสิงห์ (2543 : 4) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออเบื้องต้น ในรายวิชาดนตรีไทยปฏิบัติตามความถนัด 1 (ศ 029) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนหนองไผ่ จ. เพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน ระยะเวลาในการทดลอง 16 คาบ คาบละ 50 นาที ของการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.56 / 83.73 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

80/80นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยชุดการสอนเรื่องการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออเบื้องต้นมีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจสูงกว่าก่อนเรียน ผลการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพทาย บุญประครอง (2540 : 58) ได้ศึกษาการสร้างบทเรียนเทปโทรทัศน์ประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่อง การฝึกปฏิบัติเป่าขลุ่ยไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่าเทปโทรทัศน์เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติเป่าขลุ่ยไทยมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) กล่าวคือ มีประสิทธิภาพ 88.33 / 84.85 หมายความว่า จำนวนนักเรียนร้อยละ 84.85 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 88.33

2.2.3 งานวิจัยต่างประเทศ

สลัส (รังสี เกษมสุข 2531 : 14-15 ; อ้างอิงจาก Sluss. 1986 : 755-A) ได้ศึกษาทัศนคติที่มีต่อดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สุดท้าย จำนวน 4 โรงเรียน ในรัฐโคโลราโด โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างความแตกต่างของทัศนคติในแง่ภูมิหลังทางด้านดนตรีของนักเรียน ด้านอาชีพของผู้ปกครอง และเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียน พบว่านักเรียนทั้งหมดเห็นความสำคัญของดนตรี แต่มีทัศนคติต่อดนตรีสมัยใหม่น้อยที่สุด นักเรียนที่มีภูมิหลังด้านดนตรีมาก จะมีทัศนคติที่ดีต่อดนตรี นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนวิชาดนตรี จะทำคะแนนแบบทดสอบวัดทัศนคติได้สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนที่ไม่มีโปรแกรมเปิดสอนด้านดนตรี และพบอีกด้วยว่าอาชีพของผู้ปกครองไม่มีผลต่อทัศนคติที่มีต่อดนตรี

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรี เกี่ยวกับการเป่าขลุ่ยไทยทั้งในและต่างประเทศ ทำให้เห็นความสำคัญของการเล่นดนตรี และเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาล ที่ว่านักเรียนที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ต้องเล่นดนตรีไทยเป็นอย่างน้อย 1 ชิ้น อีกทั้งเพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียน ที่ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน จึงได้สนใจที่จะทดลองใช้แม่แบบครูกับแม่แบบเพื่อนนักเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยายร่มสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยายร่ม เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ที่มีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยน้อย จำนวน 25 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยายร่ม เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ที่มีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยน้อยจำนวน 20 คน ซึ่งมาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 46 คน ได้รับการทดสอบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย

1.2 ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนตามแบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยตามเกณฑ์ที่กำหนด และคัดเลือกเฉพาะ ผู้ที่มีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยน้อย ได้จำนวน 25 คน

1.3 ผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลองของนักเรียนในข้อ

1.2 ปรากฏว่านักเรียนสมัครใจทุกคน ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการใช้แม่แบบครู
2. โปรแกรมการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน
3. แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการใช้แม่แบบครูเป็นแม่แบบ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้
 - 1.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยและโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้แม่แบบ โดยใช้ครูเป็นแม่แบบ
 - 1.2 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนดนตรี และ

การเป่าขลุ่ยไทย

1.3 ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้ครูเป็นแม่แบบ ให้สอดคล้อง นิยามศัพท์เฉพาะและจุดมุ่งหมายของการวิจัย

1.4 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ โดยใช้ครูเป็นแม่แบบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนได้แก่ ดร.อารี พันธุ์มีถิ์ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ ตลอดจนนิยามศัพท์เฉพาะก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

1.5 ผู้วิจัยนำโปรแกรมที่สร้างขึ้นมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดยายร่ม เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่อง แล้วนำโปรแกรมมาปรับปรุงเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

โปรแกรมการใช้แม่แบบครูเป็นแม่แบบ ผู้วิจัยใช้เวลาทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวม 12 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.30 – 16.30 น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

2. โปรแกรมการใช้แม่แบบเพื่อนักเรียน

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยและโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้แม่แบบ โดยใช้เพื่อนักเรียนเป็นแม่แบบ

2.2 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนดนตรี และการเป่าขลุ่ยไทย

2.3 ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้เพื่อนักเรียนเป็นแม่แบบ ให้สอดคล้องกับความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย

2.4 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ โดยใช้เพื่อนักเรียนเป็นแม่แบบที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนได้แก่ ดร.อารี พันธุ์มีถิ์ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ ตลอดจนนิยามศัพท์เฉพาะก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

2.5 ผู้วิจัยนำโปรแกรมที่สร้างขึ้นมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยายร่ม เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่อง แล้วนำโปรแกรมมาปรับปรุงเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

โปรแกรมการใช้แม่แบบเพื่อนักเรียนเป็นแม่แบบ ผู้วิจัยใช้เวลาทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวม 12 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 – 16.30 น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

3. แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยจากเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้อง

3.2 สร้างแบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) (โกวิท ประวาลพุกษ์ และสมศักดิ์สินธุระเวชญ์. 2523 : 182-185) แบ่งเป็น 3 อันดับคุณภาพคือ

ปฏิบัติได้ในระดับดี ได้	2	คะแนน
ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ได้	1	คะแนน
ปฏิบัติได้ไม่ดี ต้องแก้ไขปรับปรุง ได้	0	คะแนน

3.3 นำแบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ดร.อารี พันธุ์มี อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมริดา แสนคำเครือตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดยายร่ม เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน

ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างแบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย

แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย เรื่องพื้นฐานการฝึกเป่าขลุ่ยไทย

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวม 10
		การวาง รูปปาก เป่าขลุ่ย	ทำนอง	ท่าทาง การ วางมือ และนิ้ว มือบน	ท่าทาง การ วางมือ และนิ้ว มือล่าง	คุณ ภาพ เสียง	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติระดับดี	2	คะแนน
ปฏิบัติระดับปานกลาง	1	คะแนน
ต้องแก้ไขปรับปรุง	0	คะแนน

การประเมิน

การวางรูปปากเป่าขลุ่ย ประเมินการวางรูปปากในการเป่าขลุ่ยได้ถูกต้อง
ทำนอง ประเมินความถูกต้องตามหลักทำนอง
การวางมือและนิ้วมือบน ประเมินความถูกต้องตามหลักการจัดขลุ่ยมือบน
การวางมือและนิ้วมือล่าง ประเมินความถูกต้องตามหลักการจัดขลุ่ยมือล่าง
คุณภาพเสียง ประเมินจากเสียงของขลุ่ยเพียงออ มีความชัดเจน โปร่งใส

แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย
เรื่องโน้ตเพลงไทย

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวม 10
		นับเลข และปรบ มือตาม โน้ต เพลง	ร้องโน้ต และเคาะ จังหวะ	เคาะ จังหวะ ให้ผู้ อื่น	ทำนอง	จังหวะ	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติระดับดี	2	คะแนน
ปฏิบัติระดับปานกลาง	1	คะแนน
ต้องแก้ไขปรับปรุง	0	คะแนน

การประเมิน

นับเลขและปรบมือตามโน้ตเพลง ประเมินความถูกต้องในการนับเลขและปรบมือ

ร้องโน้ตและเคาะจังหวะ ประเมินความถูกต้องในการร้องโน้ตและเคาะจังหวะใน
คราวเดียวกัน

เคาะจังหวะให้ผู้อื่น ประเมินความถูกต้องในการเคาะจังหวะแล้วให้ผู้อื่นร้องโน้ต

จังหวะ ประเมินความถูกต้องในการอ่านโน้ตตามจังหวะสามัญ

ทำนอง ประเมินความถูกต้องและแม่นยำตามทำนองเพลง

4. การเตรียมการก่อนการทดลอง

4.1 การเตรียมแม่แบบครู

แม่แบบครูในการทดลองครั้งนี้คือ “ตัวผู้ทำวิจัย” ซึ่งเป็นครูผู้สอนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของโรงเรียนวัดยายร่ม และได้สอนการเป่าขลุ่ยไทยให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6

4.2 การเตรียมแม่แบบเพื่อนนักเรียน

ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นเดียวกันซึ่งได้รับการยอมรับจากเพื่อนนักเรียนด้วยกันว่าเป็นตัวอย่างที่ดีทั้งทางด้านการเรียนและการแสดงออกและยังมีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยซึ่งครูได้สอนวิธีการนั่ง การจับขลุ่ย การวางรูปปากและการเป่าขลุ่ยได้ถูกต้องตามจังหวะและทำนอง

5. แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Two Group Pretest-Posttest Design ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Two Group Pretest-Posttest Design

กลุ่มทดลอง	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
RE ₁	T ₁ E ₁	X ₁	T ₂ E ₁
RE ₂	T ₁ E ₂	X ₂	T ₂ E ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนในแบบแผนการวิจัย

R	แทน	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม
E ₁	แทน	กลุ่มทดลองที่ 1 ซึ่งได้รับการใช้แม่แบบครู
E ₂	แทน	กลุ่มทดลองที่ 2 ซึ่งได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน
T ₁	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง
T ₂	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง
X ₁	แทน	การฝึกปฏิบัติการเล่นเป่าขลุ่ยไทยโดยใช้แม่แบบครู
X ₂	แทน	การฝึกปฏิบัติการเล่นเป่าขลุ่ยไทยโดยใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน

วิธีดำเนินการทดลอง

ระยะที่ 1 ระยะก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ทดสอบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย แล้วนำคะแนนดังกล่าวบันทึกไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

ระยะที่ 2 ระยะทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองที่ 1 ตามโปรแกรมการใช้แม่แบบครูเป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.30 – 16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 6 มกราคม 2546 ถึงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2546

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองที่ 2 ตามโปรแกรมการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนเป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 – 16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 7 มกราคม 2546 ถึงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2546

ระยะที่ 3 ระยะหลังการทดลอง

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มแสดงความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้แม่แบบครู
2. เปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน
3. เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบครูและนักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

2.1 เปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียน ก่อนและหลังการใช้แม่แบบครู โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

2.2 เปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียน ก่อนและหลังการให้แม่แบบเพื่อนนักเรียน โดยใช้ **t-test** แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (**t-test for Dependent Samples**) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

2.3 เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้ **t-test** แบบเป็นอิสระต่อกัน (**t-test for Independent Samples**) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนสมาชิกของกลุ่มทดลองในแต่ละกลุ่ม
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}_{diff}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างของกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S_{diff}	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างของกลุ่มตัวอย่าง
$\sum D$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองของแต่ละตัวของกลุ่มตัวอย่างยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ t-distribution

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการเปรียบเทียบผลการใช้แม่แบบครูกับแม่แบบเพื่อนนักเรียนที่มีต่อความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียน ดังนี้

1. เปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้แม่แบบครู
2. เปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน
3. เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้แม่แบบครูกับแม่แบบเพื่อนนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้แม่แบบครู ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้แม่แบบครู ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 2

กลุ่มทดลองที่ 1	N	$\bar{X}$	S	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนได้รับแม่แบบครู	10	40.3	1.70	358	12,866	48.25**
หลังได้รับแม่แบบครู	10	76.1	3.07			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 มีความสามารถในการเป่าขลุ่ยมากขึ้นหลังจากได้รับแม่แบบครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการได้รับแม่แบบครูทำให้ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยดีขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้

2. เปรียบเทียบความสามารถในการเป่าลู่ไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการเป่าลู่ไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน

กลุ่มทดลองที่ 1	N	$\bar{X}$	S	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนได้รับแม่แบบครู	10	37.4	0.71			
				248	8,396	14.82**
หลังได้รับแม่แบบครู	10	65.8	5.96			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่านักเรียนมีความสามารถในการเป่าลู่ไทยมากขึ้น หลังจากได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนทำให้ความสามารถในการเป่าลู่ไทยของนักเรียนมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้

3. เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเป่าลู่ไทยของนักเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้แม่แบบครูและนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับแม่แบบเพื่อนนักเรียน ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเป่าลู่ไทยของนักเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้แม่แบบครู และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับแม่แบบเพื่อนนักเรียน

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}_{diff}$	S_{diff}	t
กลุ่มทดลองที่ 1	10	35.8	2.35	
				3.60**
กลุ่มทดลองที่ 2	10		6.06	
		28.4		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้แม่แบบครูและนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนมีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการใช้แม่แบบครูกับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนทำให้ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนมากขึ้นแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้แม่แบบครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบครูกับแม่แบบเพื่อนนักเรียน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยมากขึ้น หลังจากการใช้แม่แบบครู
2. นักเรียนมีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยมากขึ้น หลังจากการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบครูกับนักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนมีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยมากขึ้นแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยายร่ม เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ที่มีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยน้อย จำนวน 25 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยายร่ม เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ที่มีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยน้อย จำนวน 20 คน ซึ่งมาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการใช้อแม่แบบครู
2. โปรแกรมการใช้อแม่แบบเพื่อนนักเรียน
3. แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ **Randomized Two Groups Pretest-Posttest Design** ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการทดสอบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย แล้วนำคะแนนดังกล่าวบันทึกไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

ระยะที่ 2 ระยะทดลอง

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองที่ 1 ตามโปรแกรมการใช้อแม่แบบครูเป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.30 – 16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 6 มกราคม 2546 ถึงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2546

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองที่ 2 ตามโปรแกรมการใช้อแม่แบบเพื่อนนักเรียนเป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 – 16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 7 มกราคม 2546 ถึงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2546

ระยะที่ 3 ระยะหลังการทดลอง

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มแสดงความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังนี้

1. เปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังได้รับการใช้อแม่แบบครู โดยใช้การทดสอบค่าที่สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples) ตามสมมติฐานข้อที่ 1
2. เปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการใช้อแม่แบบเพื่อนนักเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที่สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples) ตามสมมติฐานข้อที่ 2

3. เปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้แม่แบบครูและนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน โดยทำการทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Independent Samples) ตามสมมติฐานข้อที่ 3

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบครูมีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนมีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบครูและนักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนมีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยมากขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลของการใช้แม่แบบครูกับแม่แบบเพื่อนนักเรียนที่มีต่อความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยายร่ม เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. นักเรียนมีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้แม่แบบครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 แสดงว่าการใช้แม่แบบครูเป็นวิธีการที่เหมาะสมซึ่งสามารถช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยมากขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะการใช้แม่แบบครูนั้น ครูช่วยให้นักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องและครูสามารถตอบข้อซักถามของนักเรียนได้ อีกทั้งครูยังดูแลและให้คำแนะนำระหว่างการฝึกการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนได้ ซึ่งเป็นไปตามที่ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 61-69) กล่าวว่า วิธีการให้ตัวแบบที่มีประสิทธิภาพ จะต้องพิจารณาว่าตัวแบบจะต้องมีความน่าเชื่อถือ และเป็นตัวแบบที่ได้รับการคัดเลือกแล้วว่าเป็นตัวอย่างที่ดี เหมาะสม และสอดคล้องกับเป้าหมาย ซึ่งจะทำให้ผู้เลียนแบบมั่นใจที่จะเลียนแบบตัวแบบนั้นมากขึ้น รวมทั้งลักษณะของกิจกรรมที่เลียนแบบ ควรจะเป็นกิจกรรมที่ประกอบด้วยพฤติกรรมที่ไม่สลับซับซ้อน จะทำให้การเลียนแบบเกิดเร็วขึ้น และดึงดูดความสนใจของผู้สังเกตได้เป็นอย่างดี และยังคงกล่าวถึงวิธีการเสนอตัวแบบว่า การเสนอตัวแบบนั้นต้องควบคู่กับการเสริมแรงโดยจะต้องให้แรงเสริมแก่ตัวแบบและแก่ผู้สังเกตเมื่อสามารถแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้เช่นเดียวกับตัวแบบ หรือเกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ อย่างเหมาะสม

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรีนยา ชัยเพียรเจริญกิจ (2530 : 42) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี โดยกลุ่มทดลองสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบ หลังการทดลองพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีการประหยัดสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระ อุตสาหะ (2534:66 – 69) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อมารยาท ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพวิทยวิทยา จังหวัดชัยนาท ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบ มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทดลองพบว่า นักเรียนให้ความร่วมมือและสนใจในการร่วมกิจกรรมดีมาก มีการซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ การสรุปอภิปรายของนักเรียนซึ่งทำให้นักเรียนมีความเข้าใจยิ่งขึ้น รวมทั้งมีการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ และอาจจะเป็นเพราะว่าแม่แบบครูนั้นมีลักษณะที่เป็นกันเองทำให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่น และเมื่อนักเรียนเลียนแบบการเป่าขลุ่ยได้ถูกต้องแม่แบบครูจะให้การเสริมแรงทันที โดยการกล่าวชม ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นยิ่งขึ้น รวมทั้งพฤติกรรมที่จะเลียนแบบไม่สลับซับซ้อน ทำให้การเลียนแบบเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี แสดงว่าการใช้แม่แบบครูสามารถพัฒนาความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนได้ดีขึ้น

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงว่าการใช้แม่แบบครูสามารถทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยมากขึ้น

2. นักเรียนมีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 แสดงว่าการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนได้ ทั้งนี้เพราะในขณะการทดลองนักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้น ให้ความร่วมมือและร่วมกันอภิปรายซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตเห็นประกอบกับแม่แบบเป็นเพื่อนนักเรียนที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันทำให้นักเรียนมีความคุ้นเคยและเลียนแบบได้ดีและเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติจึงทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีและสามารถปฏิบัติการเป่าขลุ่ยไทยได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นไปตามที่สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2536 : 255-256) กล่าวว่า แม่แบบควรจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับผู้สังเกตทั้งในด้าน เพศ เชื้อชาติ และทัศนคติ ซึ่งจะทำให้ผู้สังเกตมั่นใจว่าพฤติกรรมที่แม่แบบแสดงออกนั้นเหมาะสม และสามารถทำได้เพราะบุคคลนั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับตน ซึ่งจะทำให้เขาเกิดความรู้สึกว่าเขาเองก็น่าจะทำได้เช่นกัน และกล่าวอีกว่าแม่แบบเมื่อแสดงพฤติกรรมแล้วได้รับการเสริมแรง จะทำให้ได้รับความสนใจจากผู้สังเกตมากขึ้น

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของปิยะธิดา เกษสุวรรณ (2542:53) ที่ศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้แม่แบบเพื่อนชายและแม่แบบเพื่อนหญิงเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ของนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนชายที่ได้รับการ

การใช้แม่แบบเพื่อนชายและแม่แบบเพื่อนหญิงมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ โดยส่วนรวมแต่ละด้านดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของบงกชรัตน์ สุทธิบงกช (2545:65) ที่ศึกษาผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมการร้องเพลงของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 พบว่านักเรียนสามารถร้องเพลงได้ดีขึ้น

จากการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนพบว่านักเรียนให้ความร่วมมือกระตือรือร้น และสนใจร่วมกิจกรรมดีมาก ผู้เป็นแบบกล้าแสดงออกในการเป่าลุ่ยและการร้องโน้ต การสรุปอภิปรายเกี่ยวกับการเป่าลุ่ย สามารถสรุปได้อย่างกว้างขวาง ทำให้กลุ่มผู้เลียนแบบสามารถปฏิบัติได้ดี และอาจเป็นเพราะแม่แบบเพื่อนนักเรียนและผู้เลียนแบบมีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น อายุอยู่ในวัยเดียวกันและเป็นเพื่อนกัน รวมทั้งพฤติกรรมที่จะเลียนแบบไม่สลับซับซ้อน ทำให้เกิดการเลียนแบบได้ง่ายขึ้น และนักเรียนมีการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ แสดงว่าการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการเป่าลุ่ยไทยได้มากขึ้น

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงว่าการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนสามารถทำให้ความสามารถในการเป่าลุ่ยไทยมากขึ้น

3. นักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบครูและนักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนมี

ความสามารถในการเป่าลุ่ยไทยมากขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 แสดงว่าการได้รับการใช้แม่แบบครูและการได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน สามารถพัฒนาความสามารถในการเป่าลุ่ยไทยของนักเรียนได้มากขึ้นแตกต่างกัน โดยสังเกตจากคะแนนดิบของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้แม่แบบครูมากกว่าคะแนนดิบของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน แสดงว่าการใช้แม่แบบครูสามารถพัฒนาความสามารถในการเป่าลุ่ยไทยของนักเรียนได้มากกว่าการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน เพราะแม่แบบครูมีประสบการณ์ในการสอนและสามารถตอบปัญหา หรือข้อซักถามของนักเรียนได้ดีกว่า และมีความเป็นกันเองกับนักเรียนดังที่ ดังที่ ประสาท อิศรปริดา ได้กล่าวไว้ว่าลักษณะของแม่แบบ ที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีความมีเกียรติ มีความน่าเชื่อถือ มีลักษณะนิสัยใจคอที่กลุ่มยอมรับ และมีคุณลักษณะที่เป็นแบบอย่างซึ่งผู้สังเกตใฝ่ฝันจะเป็นเช่นนั้น (ประสาท อิศรปริดา.2538:284) ส่วนแม่แบบเพื่อนนักเรียนยังไม่มีประสบการณ์ในการสอนอาจทำเป็นตัวอย่างให้ดู แต่ไม่ได้อธิบายหรือตอบข้อซักถามไม่ได้ทำให้การเลียนแบบไม่ถูกต้อง และเนื่องจากแม่แบบเพื่อนนักเรียนเป็นนักเรียนที่อยู่ในวัยเดียวกัน เป็นเพื่อนกันดังที่ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ได้กล่าวเกี่ยวกับแม่แบบไว้ว่าแม่แบบจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดี เหมาะสมสอดคล้องกับเป้าประสงค์ แม่แบบและผู้เลียนแบบต้องมีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น อายุอยู่ในวัยเดียวกัน เป็นเพื่อนกัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.2536:53) ทำให้ผู้เลียนแบบไม่เชื่อถือเท่าที่ควร จึงทำให้การเลียนแบบการเป่าลุ่ยไทยได้ผลไม่มากเท่าแม่แบบครู

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ ศรีสุตา แคล้วอาวุธ (2532:62-63) ที่ศึกษาประสิทธิผล ของการใช้เทคนิคแม่แบบต่อพฤติกรรมด้านทัศนสุขภาพ ระหว่างนักเรียนสอนกันเองกับครูสอนนักเรียน ในนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมด้านทัศนสุขภาพ ของกลุ่มทดลองที่ 1 และ 2 ในช่วงเวลาภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และยังสอดคล้องกับผลการผลการวิจัยของ กาญจน์ แก้วทนต์ (2522: 3-35) ได้ทดลองใช้แม่แบบเพื่อเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตน ผลการศึกษาพบว่า การใช้แม่แบบมีผลทำให้ผู้รับแม่แบบมีมโนภาพแห่งตน แตกต่างจากกลุ่มที่ไม่ได้รับแม่แบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งสอดคล้องกับ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530:65 –67 ; อ้างอิงมาจาก อีเกล และคนอื่น ๆ .1981) ซึ่งศึกษาการใช้ตัวแบบที่เป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียน และอยู่ในวัยเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นเด็กออทิสติก ผลการศึกษาพบว่า การใช้ตัวแบบที่อยู่ในวัยเดียวกัน เพศเดียวกัน อายุใกล้เคียงกัน ทำให้การเลียนแบบพฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูง

จากการสังเกตนักเรียนทั้งสองกลุ่มพบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเป่าขลุ่ย และสนใจในการร่วมกิจกรรมดีมาก ในกลุ่มที่ได้รับแม่แบบครู มีการซักถามข้อสงสัยและฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ ส่วนในกลุ่มที่ได้รับแม่แบบเพื่อนนักเรียน ผู้เป็นแบบกล้าแสดงออกในการเป่าขลุ่ยและร้องโน้ตและอภิปรายผลท้ายการทดลอง

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงว่าการใช้แม่แบบครูและการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยมากขึ้นแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการศึกษาค้นคว้า แสดงให้เห็นว่าการใช้แม่แบบครูและแม่แบบเพื่อนนักเรียนสามารถนำมาใช้พัฒนาความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนได้ดีขึ้นแตกต่างกัน โดยการใช้แม่แบบครูสามารถพัฒนาความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนได้ดีกว่าการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน จึงน่าจะเป็นเครื่องมือที่ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องได้นำไปทดลองใช้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย

1.2 ในการเรียนการสอนวิชาดนตรี ควรใช้แม่แบบเข้าสอดแทรก เพราะเป็นการสอนอย่างมีระบบ มีขั้นตอนและสามารถประเมินได้ชัดเจนตลอดจนนำความรู้ด้านจิตวิทยาใช้ควบคู่ด้วย เช่น การเสริมแรงเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมได้ถูกต้องและให้กำลังใจสำหรับนักเรียนที่ยังแสดงพฤติกรรมไม่ได้ รวมทั้งให้มีการนำความรู้ไปเพิ่มพูนทักษะด้วยตนเองนอกห้องเรียน เช่น การฝึกที่โรงเรียนหรือฝึกที่บ้าน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยเปรียบเทียบผลของการใช้แม่แบบครูกับแม่แบบเพื่อนนักเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยในกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น ในระดับมัธยมศึกษาเพื่อเปรียบเทียบว่าการใช้แม่แบบทั้งสองวิธี ในการพัฒนาความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวได้แตกต่างกันหรือไม่

2.2 ควรทำวิจัยเปรียบเทียบผลของการใช้แม่แบบครูกับแม่แบบเพื่อนนักเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถในด้านอื่น ๆ เช่น การเล่นกีฬา นาฏศิลป์ การเล่นดนตรีชนิดอื่น

2.3 ควรใช้เทคนิคอื่นๆ ทางจิตวิทยา ในการเปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของนักเรียน เช่น การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้บทบาทสมมติ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2535). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521.(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา อินทรสุวานนท์. (2526). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง ในระดับปริญญาตรี โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วิชาเอกดนตรีศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2526. ถ่ายเอกสาร.
- กุมารี สุวรรณสิงห์.(2543). การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออเบื้องต้นในรายวิชาดนตรีไทยปฏิบัติตามความถนัด 1 (ศ 029). วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหิดล .ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการโครงการส่งเสริมการดนตรีไทย สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2541). เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประกายประกาย.
- ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์. (2534).จิตวิทยาการสอนดนตรี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- (2535). สารดนตรีศึกษาแนวคิดสู่แนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2535). จิตวิทยาการสอนดนตรี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- (2536). พฤติกรรมการสอนดนตรี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- (2537). กิจกรรมดนตรีสำหรับครู. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ดวงเดือน หนูทอง. (2533). ผลของการใช้แม่แบบหนังสือที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมิณเจริญ มิตรภาพที่ 227 จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร .ถ่ายเอกสาร .
- รัชชัย นาควงษ์. (2537). ระบบการสอนดนตรีแบบออร์ฟ. วารสารเพลงดนตรี. ปีที่ 1 (ฉบับที่ 3 กันยายน) หน้า 16-26 .
- (2540). เอกสารประกอบการอบรมปฏิบัติการเรื่องหลักสูตรการสอนดนตรีชั้นประถมศึกษาตามแบบของโคดายและออร์ฟ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- น้ำอ้อย แสงกระจ่าง. (2542). ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง และการเสริมแรงแบบเว้นระยะเพื่อพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชา ดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบาง กอกน้อย. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร . ถ่ายเอกสาร.
- บรรลือ พงศ์ศิริ และปิ๊บ คงลายทอง. (2525) . อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพนายเทียบ คงลายทอง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง.
- บงกชรัตน์ สุทธิบังกช. (2542). ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมการร้องเพลงของ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนศรีวิกรม์. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร . ถ่ายเอกสาร.
- บุญเลิศ มั่นปาน. (2543). การสร้างชุดการสอนกิจกรรมเสริมหลักสูตรเรื่องการเป่าขลุ่ยไทย สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาดนตรี มหาวิทยาลัยมหิดล . ถ่ายเอกสาร.
- บุปผา ประทีปทอง. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เขต คลองสานกรุงเทพมหานคร . ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร .
- ประดิษฐ์ อินทรนิล. (2521). การศึกษาทัศนคติต่อดนตรีไทยของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย ส่วนกลาง . ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร . ถ่ายเอกสาร .
- ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์.(2543).การใช้เทคนิค “แม่แบบ” เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร .ถ่ายเอกสาร.
- ปิยะธิดา เกษสุวรรณ. (2542) . การเปรียบเทียบผลการใช้แม่แบบเพื่อนชายและแม่แบบเพื่อน หญิง เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ของนักเรียนชายชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเกาะสุวรรณาราม เขตสายไหม. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร.
- ปิยะมาภรณ์ ทานทอง. (2544). การสร้างแบบทดสอบวัดภาคปฏิบัติกิจกรรมนาฏศิลป์ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 . ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร.
- ม่วงพรรณ เกิดพิทักษ์.(2530). การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมการ

แต่งตำราทบทวนมหาวิทยาลัย .

พวงรัตน์ ทวีรัตน์.(2531). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ :

สำนัก ทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.

เพทาย บุญประคอง. (2540). *การสร้างบทเรียนเทปโทรทัศน์ประกอบการสอนวิชาดนตรี
เรื่องการฝึกปฏิบัติเป่าขลุ่ยไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา .* ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร .ถ่ายเอกสาร.

รังสี เกษมสุข.(2535). *การสอนดนตรีเบื้องต้นสำหรับครูประถมศึกษา. ภาควิชาหลักสูตรและ
การสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร .*

..... (2531). *การสร้างบทเรียนเทปโทรทัศน์ประกอบการสอนวิชาดนตรีเรื่อง
ลักษณะเสียงและการประสมวงของเครื่องดนตรีไทย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(ดนตรี
ศึกษา)กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร.*

.....(2535). *โลกทรรศน์ขลุ่ยไทย. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*

ล้วน สายยศ และอังคณา (2536). *สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา . พิมพ์ครั้งที่ 3 .
กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ .*

กรมวิชาการ. (2534). *คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.
2531). กรุงเทพฯ : กรมฯ.*

..... (2534). *การวัดผลประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ดนตรีและ
นาฏศิลป์ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.
2533)กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.*

วีระ อุดสาหะ.(2534). *ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพพยา จังหวัดชัยนาท. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา
การศึกษา). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร .*

ศรีสุตา แคล้วอาวุธ.(2532). *ประสิทธิผลของการใช้เทคนิค “แม่แบบ” ต่อพฤติกรรมด้านทัศนสุข
ภาพ ระหว่างนักเรียนสอนกันเองกับครูสอนนักเรียนในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา .
วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาสุขศึกษา บัณฑิต
ศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล .ถ่ายเอกสาร.*

กระทรวงศึกษาธิการ .(2534). *หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.
2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา .*

- ศึกษานิเทศน์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.(2535,กันยายน). สาร
 นิเทศทางไกล หน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา .
(2533). คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมดนตรีไทย เล่ม 2.กรุงเทพฯ : องค์การคำคุณ
 สภา.
- สุกรี เจริญสุข.(2539). เอกสารประกอบการสอนวิชาสุนทรีศาสตร์ดนตรี . นครปฐม : สำนัก
 งานส่งเสริมและพัฒนาวิชาการดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล .
- สุชา จันทรเฒ.(2542). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุดารัตน์ ชาญเลขา.(2535). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาขับร้องเพลงไทยของ
 นักศึกษาวิทยาลัยครู ที่เรียนโดยการใช้ชุดการสอนจุลบทกับการสอนแบบปกติวิทยา
 นิพนธ์ ปรินญาครุศาสตร์บัณฑิต . ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่าย
 เอกสาร.
- สุนีย์ ชินศักดิ์ชัย.(2525). การทดลองใช้หุ่นเชิดมือ แม่แบบเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อ
 เพื่อของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 . ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร .
 ถ่ายเอกสาร .
- สุปรียา อันทิวโรทัย.(2529). ผลการใช้แม่แบบในการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้และทัศนคติใน
 การเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม.
 ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- แสนคำนิ่ง . (ม.ป.ป.) ทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีไทย เล่ม 1 ไน้ดขลุ่ย. (ม.ป.ท.)
- อรนุชา อัญญะวัชระ.(2541). การเปรียบเทียบทักษะการเป่ารีคอร์ดเดอร์ของนักเรียนระดับชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม . ปรินญา
 นิพนธ์ : มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร .
- อรวรรณ บรรจงศิลป์.(2526). “เด็กกับดนตรี” เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก.
 กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช .
- Bandura, Albert , Ross and Ross.(1963).” Imitation of Film – Mediated Aggressive
 Models”*Child Development and Behavior*. Freda Rebelsky and Lym Dorman. Ed.
 New York : Alfred A. Knapt.
- Bandura, Albert.(1977). *Social Learning Theory* . Prentice-Hall .
- Hicks , D.J. (1965). “ Imitation and Relation of Film Aggressive Peer and Adult ,”
Journal of Personality and Social Psychology. 2 : 197 – 200.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. โปรแกรมการใช้แม่แบบครู
2. โปรแกรมการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน

โปรแกรมการใช้แม่แบบครู

ครั้งที่		วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการใช้แม่แบบครูและระหว่างนักเรียนกับนักเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ของการใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้ครูเป็นแม่แบบ	1. ผู้วิจัยแนะนำตัวเองและให้นักเรียนแนะนำตนเองทุกคน 2. ผู้วิจัยเริ่มกิจกรรมโดยให้นักเรียนร้องเพลงเป่าขลุ่ยไทย 3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงเนื้อเพลงที่ร้องว่ามีความหมายและความสำคัญอย่างไร 4. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการที่จะใช้ในการทดลองให้นักเรียนทราบ 5. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ที่จะร่วมกิจกรรมในการทดลองครั้งต่อไป
2	ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับทำนองเป่าขลุ่ย การจับขลุ่ย และการวางรูปปากเป่าขลุ่ยไทย	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกลักษณะและส่วนประกอบของขลุ่ยไทยได้ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติทำนองเป่าขลุ่ย การจับขลุ่ย และการวางรูปปากเป่าขลุ่ยไทยได้ถูกต้อง	ตั้งแต่ครั้งที่ 2-11 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็นขั้นตอนทุกครั้ง ดังนี้ ขั้นที่ 1 <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการเป่าขลุ่ยไทย ขั้นที่ 2 <u>ขั้นเสนอแม่แบบ</u> มีขั้นตอนดังนี้ 2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยครูสาธิตการเป่าขลุ่ยไทยให้นักเรียนดู 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกเป่าขลุ่ยไทยทีละคน โดยให้เลียนแบบจากครู ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจและให้ฝึกต่อไป ขั้นที่ 3 <u>ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเลียนแบบ ว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไรบ้าง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึก

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
3	ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการอ่านโน้ตเพลงไทย	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงตัวโน้ตได้ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านโน้ตเพลงไทยได้ถูกต้อง	ต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน
4	ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการจับและการเป่าขลุ่ยไทย ตัวโน้ต ซอล ลา ที่ โด (สูง)	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถจับขลุ่ยตัวโน้ต ซอล ลา ที่ โด (สูง) ขึ้น – ลง ได้ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจับขลุ่ยและเป่าตัวโน้ต ซอล ลา ที่ โด(สูง) โดยไล่เสียงขึ้น – ลง และสลับตัวโน้ตได้	
5	ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการจับและการเป่าขลุ่ยไทย ตัวโน้ต ฟา มี เร โด (ต่ำ)	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถจับขลุ่ยตัวโน้ต ฟา มี เร โด (ต่ำ) ได้ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจับขลุ่ยโน้ตตัว ฟา มี เร โด(ต่ำ)โดยเป่าไล่เสียงขึ้น-ลง สลับตัวโน้ต และปิดเปิดนิ้วสัมพันธ์กับตัวโน้ตได้	
6	ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการเป่าขลุ่ยไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบนได้ เสียงธรรมชาติและเสียงแหบ	1. เพื่อให้นักเรียนเป่าขลุ่ยไล่เสียงนิ้วและโน้ตทั้งมือล่างมือบน เพื่อให้ได้เสียงธรรมชาติ ได้แก่ ตัวโน้ต โด (ต่ำ) เร มี ฟา ซอล ลา ที่ โด(สูง) 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถเป่าขลุ่ยไล่เสียงนิ้วและโน้ตทั้งมือล่างและมือบนเพื่อให้ได้เสียงแหบหรือเสียงสูง ได้แก่	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
		ตัวโน้ต โด(แหลบ) เร(แหลบ) มี(แหลบ) ฟา	
7	ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย เกี่ยวกับการบรรเลง เพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น (บรรทัดที่ 1)	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น ได้ถูกต้องตามจังหวะและ ทำนองเพลง 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น ได้ตามหลักเกณฑ์การใช้ นิ้ว โน้ต เสียงธรรมชาติและ เสียงแหลบ	
8	ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย เกี่ยวกับการบรรเลง เพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น ได้ถูกต้องตามจังหวะและ ทำนองเพลง 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น ได้ตามหลักเกณฑ์การใช้ นิ้ว โน้ต เสียงธรรมชาติและ เสียงแหลบ	
9	ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย เกี่ยวกับการบรรเลง เพลงเต้ยโขง (บรรทัดที่ 1-2)	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงเต้ยโขงได้ถูก ต้องตามจังหวะและทำนอง เพลง 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงเต้ยโขง ได้ตาม หลักเกณฑ์การใช้ นิ้ว โน้ต เสียงธรรมชาติและเสียงแหลบ	
10	ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย เกี่ยวกับการบรรเลง	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงเต้ยโขงได้ถูก ต้องตามจังหวะและทำนอง เพลง	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
	เพลงเต๋ยโขง (บรรทัดที่ 3-4)	2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงเต๋ยโขง ได้ตาม หลักเกณฑ์การใช้นิ้ว โน้ต เสียงธรรมชาติและเสียงแหบ	
11	ความสามารถใน การเป่าขลุ่ยไทย เกี่ยวกับการบรรเลง เพลงก่อนจากกัน	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงก่อนจากกันได้ ถูกต้องตามจังหวะและทำนอง เพลง 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงก่อนจากกัน ได้ ตามหลักเกณฑ์การใช้นิ้ว โน้ต เสียงธรรมชาติและเสียง แหบ	
12	ปัจฉิมนิเทศ	เพื่อให้นักเรียนพัฒนาความ สามารถในการเป่าขลุ่ยไทย โดยใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้จากการใช้ แม่แบบครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการ เป่าขลุ่ยไทยโดยให้นักเรียนอภิปรายและ ปฏิบัติให้ผู้วิจัยดูพร้อมกันโดยเริ่มจาก 1.1 ทำนอง การจับ และการวางรูปปากใน การเป่าขลุ่ยไทย 1.2 การอ่านโน้ตเพลงไทย 1.3 การจับขลุ่ยไทยและเป่า ไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบน เสียงธรรมชาติ และเสียงแหบ 1.4 การเป่าขลุ่ยไทยเพลงมอญทำอิฐการ 1.5 เป่าขลุ่ยไทยเพลงเต๋ยโขง 1.6 การเป่าขลุ่ยไทยเพลงก่อนจากกัน 2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซัก ถามเกี่ยวกับวิธีการเป่าขลุ่ยไทย 3. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และกล่าว ขอบคุณ

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			นักเรียนและกล่าวปิดการใช้แม่แบบครู

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 60 นาที

โปรแกรมการใช้แม่แบบครู ครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการใช้แม่แบบครู และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนและวัตถุประสงค์ของการใช้เทคนิคแม่แบบ โดยใช้ครูเป็นแม่แบบ

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน เพลงฝึกเป่าขลุ่ยไทย

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแนะนำตัวเองและให้นักเรียนแนะนำตนเองทุกคน
2. ผู้วิจัยเริ่มกิจกรรมโดยให้นักเรียนร้องเพลงเป่าขลุ่ยไทย
3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงเนื้อเพลงที่ร้องว่ามีความหมายและความสำคัญ

อย่างไร

4. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการที่จะใช้ในการทดลองให้นักเรียนทราบ
5. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ที่จะร่วมกิจกรรมในการทดลองครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม
2. สังเกตจากการอภิปรายและการสรุปของนักเรียน

เพลงฝึกเป่าขลุ่ย

เป่าขลุ่ยนั้นสำคัญที่การจับ

แล้วฝึกบังคับลมไว้ให้เข้าที่

วางนิ้วลงถูกต้องตามวิธี

อ่านโน้ตดูให้ดีแล้วเป่าตาม

ครั้งที่ 2

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับ ทำนองเป่าขลุ่ย การจับขลุ่ย และการวางรูปปากในการเป่าขลุ่ย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกลักษณะและส่วนประกอบของขลุ่ยไทยได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติทำนอง การจับขลุ่ย และการวางรูปปากในการเป่าขลุ่ยได้ถูกต้อง

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. แผนภาพทำนอง แผนภาพการจับขลุ่ย และการวางรูปปากในการเป่าขลุ่ย
3. แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องพื้นฐานการฝึกเป่าขลุ่ยไทย

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบครูโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะและส่วนประกอบของขลุ่ยไทย

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยครูสาธิตการเป่าขลุ่ยไทยโดยเริ่มตั้งแต่ทำนองเป่าขลุ่ย การจับขลุ่ยและการวางรูปปากให้นักเรียนดู

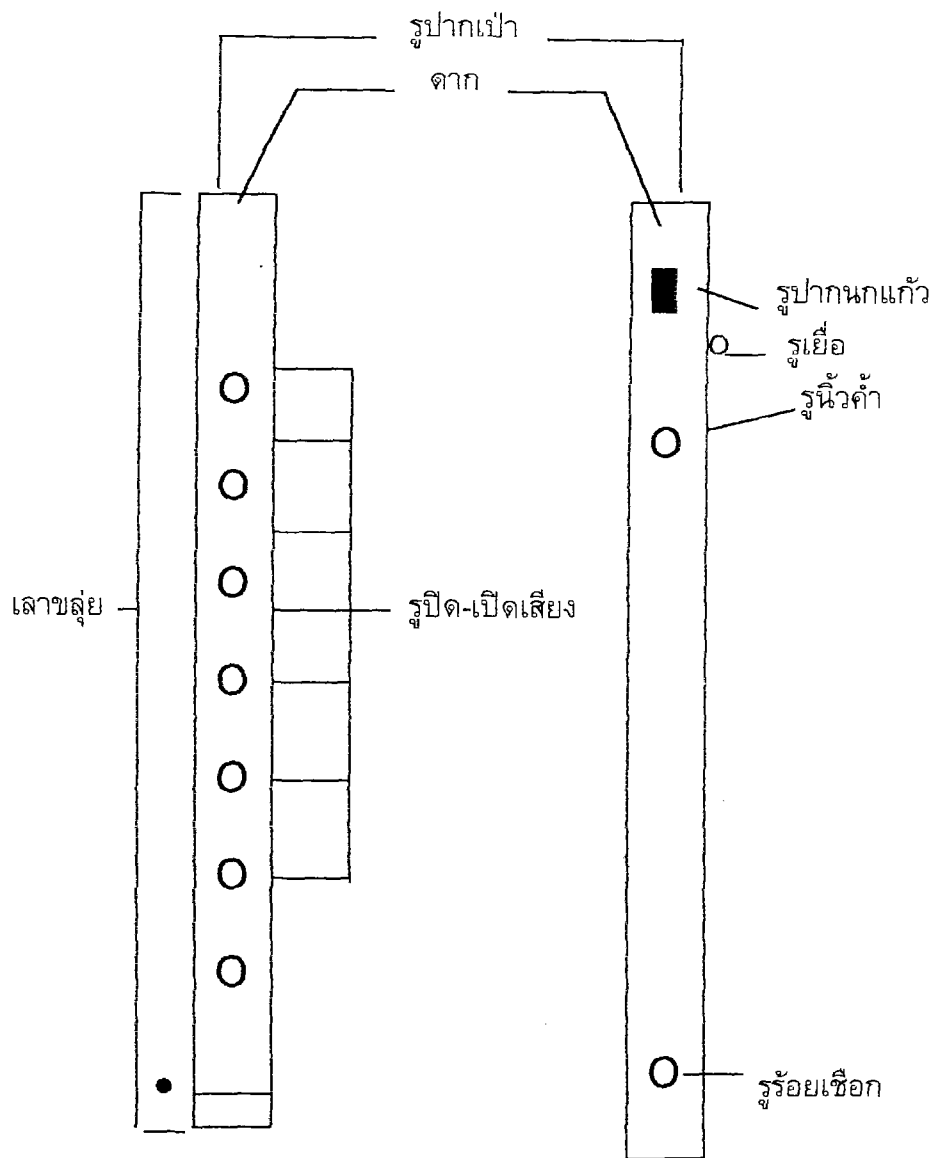
2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกเป่าขลุ่ยไทยทีละคน โดยให้เลียนแบบจากครู ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจและให้ฝึกต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

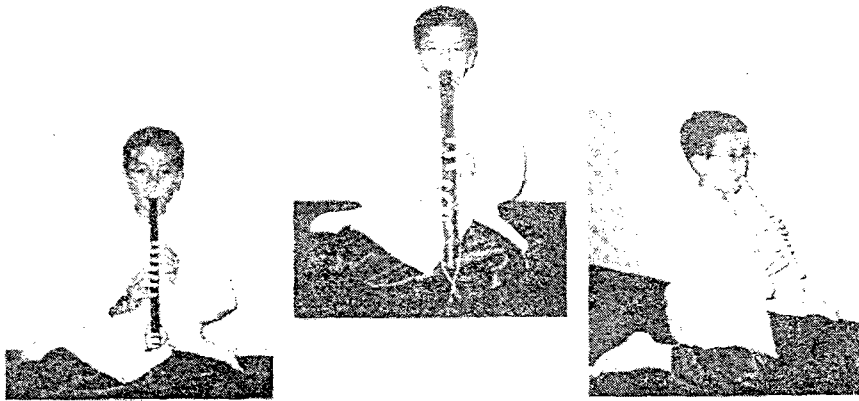
ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเลียนแบบว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไรบ้าง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล

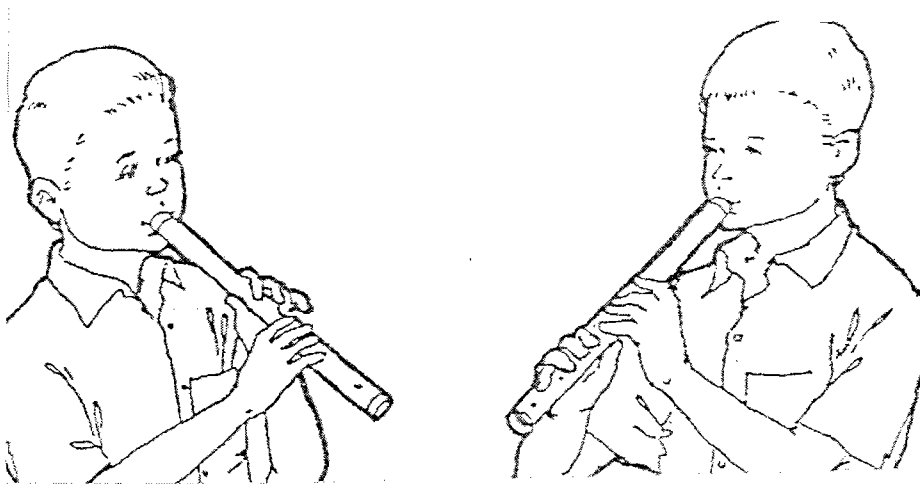
1. สังเกตจากความสนใจ การอภิปรายและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม
2. สังเกตจากความตั้งใจฝึกปฏิบัติ กิจกรรม

แสดงลักษณะและส่วนประกอบของขลุ่ยเพียงออ

แผนภาพทำนองเป่าขลุ่ย

แผนภาพการจับขลุ่ย

การวางรูปปากในการเป่าขลุ่ย

แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย
เรื่องพื้นฐานการฝึกเป่าขลุ่ยไทย

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวม 10
		การวาง รูปปาก เป่าขลุ่ย	ทำนอง	ทำทาง การวาง มือและ นิ้วมือ บน	ทำทาง การ วางมือ และนิ้ว มือล่าง	คุณ ภาพ เสียง	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติระดับดี	2	คะแนน
ปฏิบัติระดับปานกลาง	1	คะแนน
ต้องแก้ไขปรับปรุง	0	คะแนน

การประเมิน

การวางรูปปากเป่าขลุ่ย ประเมินการวางรูปปากในการเป่าขลุ่ยได้ถูกต้อง
 ทำนอง ประเมินความถูกต้องตามหลักทำนอง
 การวางมือและนิ้วมือบน ประเมินความถูกต้องตามหลักการจัดขลุ่ยมือบน
 การวางมือและนิ้วมือล่าง ประเมินความถูกต้องตามหลักการจัดขลุ่ยมือล่าง
 คุณภาพเสียง ประเมินจากเสียงของขลุ่ยเพียงออ มีความชัดเจน โปร่งใส

แบบฝึกปฏิบัติการอ่านโน้ตเพลงไทย

แบบฝึกที่ 1

อ่านออกเสียง 1 2 3 4 สม่่าเสมอพร้อมปรบมือที่จังหวะที่ 4 ที่เป็นจังหวะหนักทุก
ครั้ง

▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4

แบบฝึกที่ 2

อ่านออกเสียงเฉพาะตัวเลขที่เห็น ส่วนจังหวะที่หายไปให้นับในใจ

▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 - 4

แบบฝึกที่ 3

ปรบมือในจังหวะที่ 4 ของทุกห้อง

▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
- - - 4	- - - 4	- - - 4	- - - 4	- - - 4	- - - 4	- - - 4	- - - 4
1 2 3 4	1 2 3 4	- - - 4	- - - 4	- - - 4	- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 - 4
- - - 4	- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 3 4	- 2 3 4	- 2 3 4	- 2 3 4	- 2 3 4

แบบฝึกที่ 4

ใส่โน้ตแทนตัวเลข

เพลงมอญทำอิฐ

▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
----	- ม - ล	---ช	- ล --	- ม - ร	- ด - ล	---ช	- ม - ล
----	- ม - ล	---ช	- ม --	- ช - ช	- ร - ม	---ร	- ด --
- ท - ท	---ล	- ท - ม	- ช - ล				

แบบฝึกที่ 5

สังเกตได้ว่า โน้ต แทนที่ตัวเลข และเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ประมวลที่
 จังหวะ 4 ทุกห้อง ถ้ากรณีใช้ จังหวะ 3 กับจังหวะ เสียงจึ่ง ตกห้อง คือ ห้องที่ 1 , 3 ,
 5 และ 7 เสียง จีบ ตกที่ห้อง คู่ คือ ห้องที่ 2 , 4 , 6 และ 8

เพลงเต้ยโขง

○	+	○	+	○	+	○	+
----	---ล	---ช	-ม-ล	---ช	-ด-ล	---ช	-ม-ล
----	---ล	---ช	-ม-ล	---ช	-ด-ล	---ช	-ม-ล
----	-ช-ม	---ร	-ด-ม	---ร	-ช-ม	---ร	-ด-ล
--ด	-ร-ม	-ร-ด	-ช-ล	---ด	-ร-ด	-ร-ด	-ช-ล

○ แทนจังหวะจึ่ง

⊕ แทนจังหวะจิบ

**แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย
เรื่องโน้ตเพลงไทย**

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวม 10
		นับเลข และปรบ มือตาม โน้ต เพลง	ร้องโน้ต และเคาะ จังหวะ	เคาะ จังหวะ ให้ผู้อื่น	ทำนอง	จังหวะ	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติระดับดี	2	คะแนน
ปฏิบัติระดับปานกลาง	1	คะแนน
ต้องแก้ไขปรับปรุง	0	คะแนน

การประเมิน

นับเลขและปรบมือตามโน้ตเพลง	ประเมินความถูกต้องในการนับเลขและปรบมือ
ร้องโน้ตและเคาะจังหวะ	ประเมินความถูกต้องในการร้องโน้ตและเคาะจังหวะในคราวเดียวกัน
เคาะจังหวะให้ผู้อื่น	ประเมินความถูกต้องในการเคาะจังหวะแล้วให้ผู้อื่นร้องโน้ต
จังหวะ	ประเมินความถูกต้องในการอ่านโน้ตตามจังหวะสามัญ
ทำนอง	ประเมินความถูกต้องและแม่นยำตามทำนองเพลง

ครั้งที่ 4

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการจับและการเป่าขลุ่ยไทย ตัวโน้ต ซอล ลา ที โด (สูง)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติการจับขลุ่ยไทยตัวโน้ต ซอล ลา ที โด(สูง) และเป่าไล่เสียงขึ้น – ลง ได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจับขลุ่ยและเป่าตัวโน้ต ซอล ลา ที โด(สูง) โดยไล่เสียงขึ้น – ลงและสลับตัวโน้ตได้ถูกต้อง

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. จิ้ง
3. แบบฝึกทักษะการจับและการเป่าขลุ่ยไทยตัวโน้ต ฟา มี เร โด (ต่ำ)
4. แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการจับและการเป่าขลุ่ยไทย ตัวโน้ตฟา มี เร โด(ต่ำ)

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบครูโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบโดยการให้นักเรียนทบทวนทักษะที่นักเรียนได้ฝึกผ่านมา

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยครูสาธิตการอ่านโน้ต การจับขลุ่ย ตัวโน้ต

ซอล ลา ที โด(สูง) ทีละตัวโน้ต และเป่าไล่เสียง ขึ้น- ลง โดยเป่าขลุ่ยตามแบบฝึกทักษะที่ละบรรทัดให้นักเรียนดู

2.2 หลังจากชมการสาธิตของแม่แบบครูแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกเป่าขลุ่ยทีละคน โดยให้เลียนแบบจากแม่แบบครู ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจและให้ฝึกต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเลียนแบบ ว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล

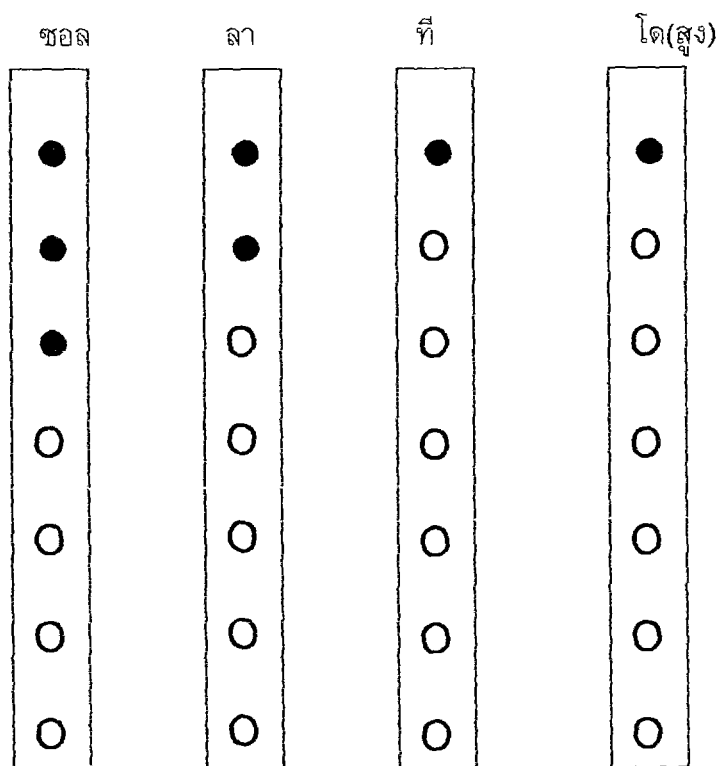
ผู้วิจัยประเมินผลย่อยนักเรียนทีละคน ตามแบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการจับและการเป่าขลุ่ยไทย ตัวโน้ตฟา มี เร โด(ต่ำ)

แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทย

1. แบบฝึกทักษะขั้นที่ 1 คือ การจับโน้ตตัว ซอล ลา ที โด(สูง) โดยใช้นิ้วหัวแม่มือของมือบนปิดรูด้านล่าง หรือ รูนิ้วค้ำ นิ้วชี้ปิดรูที่หนึ่ง นิ้วกลางปิดรูที่สอง และนิ้วนางปิดรูที่สาม ส่วนมือล่างจับขลุ่ยในลักษณะประคองขลุ่ยไว้ได้นิ้ว ซอล เปิดขึ้นไปเป็นลา และเป็นที ปิดลงมาเป็น ลา และเป็นซอล ส่วนเสียงโด(สูง) คือ การเปิดรูนิ้วค้ำ นิ้วชี้ปิดรูที่หนึ่ง ส่วนนิ้วอื่น ๆ เปิด ส่วนมือล่างจับขลุ่ยในลักษณะประคอง ฝึก ปิด - เปิดนิ้วหลาย ๆ ครั้งและจำตัวโน้ตในใจ

2. การจับโน้ตและฝึกเป่าโน้ตตัวซอล ลา ที โด(สูง) คือการใช้นิ้วและตัวโน้ตให้มีความสัมพันธ์กัน

การเปิด - ปิดนิ้ว

○ แทนรูนิ้วเปิด

● แทนรูนิ้วปิด

แบบฝึกทักษะการไต่หัวและเสียง

+		□		+		□		+		□	
---ช	-ล-ท	---ท	-ล-ช	---จ	---จ	---ช	-ล-ท	---ท	-ล-ช	---จ	---จ
---ช	-ช-ล	-ล-ท	-ล-ช	---จ	---จ	---ช	-ล-ท	---ท	-ล-ช	---จ	---จ
---ช	-ล-ท	---ท	-ล-ช	---จ	---จ	---ช	-ล-ท	---ท	-ล-ช	---จ	---จ
---ช	-ช-ท	-ล-ท	-ล-ช	---จ	---จ	---ช	-ล-ท	---ท	-ล-ช	---จ	---จ
---ช	-ลลท	---ท	-ลลช	---จ	---จ	---ช	-ลลท	---ท	-ลลช	---จ	---จ
---ช	-ชชล	-ล-ท	-ลลช	---จ	---จ	---ช	-ลลท	---ท	-ลลช	---จ	---จ
---ช	-ลลท	---ท	-ลลช	---จ	---จ	---ช	-ลลท	---ท	-ลลช	---จ	---จ
---ช	-ชชล	-ล-ท	-ลลช	---จ	---จ	---ช	-ลลท	---ท	-ลลช	---จ	---จ

□ แทนจังหวะฉิ่ง

⊕ แทนจังหวะฉับ

แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย
เรื่องการจับและการเป่าขลุ่ยไทยตัวโน้ต ซอล ลา ที โด(สูง)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวม 10
		การเป่า เรียง เสียง	การเป่า ข้ามหรือ สลับ เสียง	การ เปิด- ปิดนิ้ว	จิ้ง หะ	คุณ ภาพ เสียง	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติระดับดี	2	คะแนน
ปฏิบัติระดับปานกลาง	1	คะแนน
ต้องแก้ไขปรับปรุง	0	คะแนน

การประเมิน

การเป่าเรียงเสียง	ประเมินความคล่องแคล่วตรงเสียงและชัดเจน
การเป่าข้ามหรือสลับเสียง	ประเมินความคล่องแคล่ว ตรงเสียง และชัดเจน
การเปิด-ปิดนิ้ว	ประเมินการเปิด-ปิดนิ้วสนิทดีและสัมพันธ์กับตัวโน้ต
จิ้งหะ	ประเมินความถูกต้องการไล่เสียง นิ้วและโน้ตด้วยความ สม่ำเสมอของจิ้งหะ
คุณภาพเสียง	ประเมินจากเสียงของขลุ่ยมีความชัดเจน โปร่งใส

ครั้งที่ 5

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการจับและการเป่าขลุ่ยไทย ตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติการจับขลุ่ยไทยตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ) ได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจับขลุ่ยและเป่าตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ) โดยเป่าไล่เสียงขึ้น – ลง สลับตัวโน้ตและปิดเปิดนิ้วสัมพันธ์กับตัวโน้ตได้

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. จิ้ง
3. แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ)
4. แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ)

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบครูโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่การสอนแม่แบบโดยการทบทวนทักษะการไล่เสียงนิ้ว และโน้ตของมือบนตามแบบฝึกทักษะที่ผ่านมา

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยครูสาธิตการอ่านโน้ต การจับขลุ่ย ตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ) ที่ละตัวโน้ต และเป่าไล่เสียง ขึ้น- ลง โดยเป่าขลุ่ยตามแบบฝึกทักษะที่ละบรรทัดให้นักเรียนดู

2.2 หลังจากชมการสาธิตของแม่แบบครูแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกเป่าขลุ่ยทีละคนโดยให้เลียนแบบจากแม่แบบครู ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจและให้ฝึกต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเลียนแบบ ว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

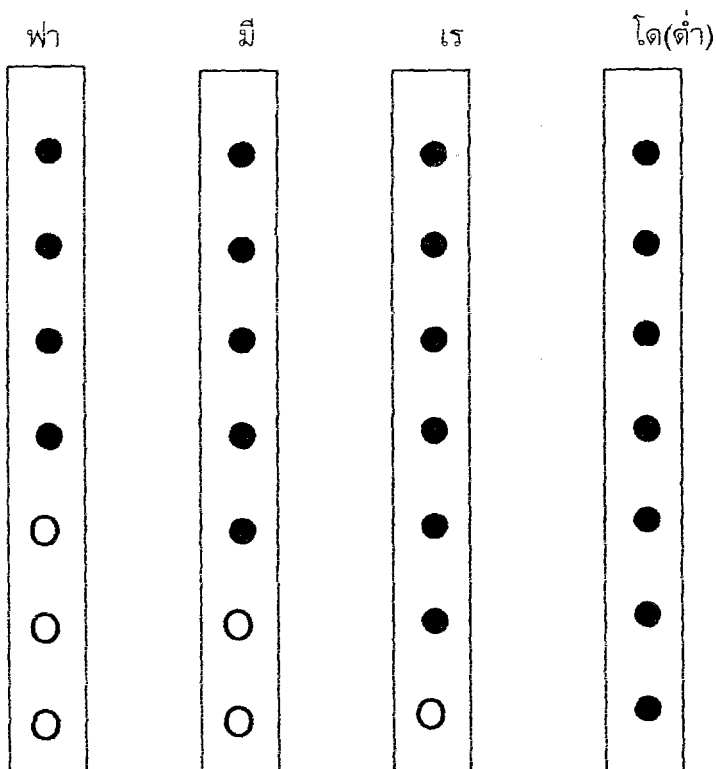
การประเมินผล

ผู้วิจัยประเมินผลย่อยนักเรียนทีละคน ตามแบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ)

แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยตัวโน้ตฟา มี เร โด(ต่ำ)

1. แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ) และเป่าไล่ลง ไล่ขึ้น จากเสียงสูงมาเสียงต่ำ และจากเสียงต่ำไปเสียงสูงโดยปิด-เปิดนิ้วให้สัมพันธ์กับตัวโน้ต
2. การจับขลุ่ยโดยที่มีอบนจับตัวโน้ต โด(สูง) ที่ ลา ขอล ค้างไว้ แล้วใช้มือล่างเริ่ม ตัน ด้วยนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อยจับเรียงกันลงมาได้ตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ)

การปิด - เปิดนิ้ว

○ แทนรูนิ้วเปิด

● แทนรูนิ้วปิด

แบบฝึกทักษะการไล่หน้าและเสียง

แบบฝึกที่ 1

	□	+	□	+	
---	พ	- ม - ร	---	ร	- ม - พ
---	พ	- พ - ม	- ร - พ	- ม - พ	
---	พ	- ม - ร	---	ร	- ม - พ
---	พ	- พ - ม	- ร - ม	- พ - พ	
---	ร	- พ - พ	- พ - ร	- ร - ร	
---	ร	- ม - ม	- ม - พ	- ม - ม	
---	ร	- ร - ร	- พ - ม	- ม - ม	
---	ม	- ม - ม	- พ - ม	- ร - ร	

แบบฝึกที่ 2

	□	+	□	+	
---	ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ม	- ม - ฟ	
---	ฟ	- ม - ร	- ร - ฟ	- ม - ฟ	
---	ด	- ร - ม	---	ร	- ม - ฟ
---	ด	- ด - ม	- ร - ม	- ฟ - ฟ	
---	ฟ	- ม - ร	- ฟ - ร	- ร - ร	
---	ด	- ร - ม	- ม - ฟ	- ม - ม	
---	ม	- ด - ม	- ฟ - ม	- ม - ม	
---	ฟ	- ร - ฟ	- ฟ - ม	- ร - ร	

-แม่แบบครูสาธิตแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม ครั้งละ 2 ห้องเพลงในแบบฝึกที่ 1

-แม่แบบครูสาธิตแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม ครั้งละ 4 ห้องเพลงในแบบฝึกที่ 2

-แม่แบบครูตรวจสอบความถูกต้องพร้อมทั้งแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง

-ให้นักเรียนปฏิบัติพร้อมกัน ในแบบฝึกที่ 1 – 2 ครูควบคุมกำกับจังหวะ

แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย
เรื่องการจับการเป่าขลุ่ยไทยตัวโน้ต ฟา มี เร โค(ต่ำ)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวม 10
		การเป่า เรียง เสียง	การเป่า ข้ามหรือ สลับ เสียง	การ เปิด- ปิดนิ้ว	จังหวะ	คุณภาพ เสียง	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติระดับดี	2	คะแนน
ปฏิบัติระดับปานกลาง	1	คะแนน
ต้องแก้ไขปรับปรุง	0	คะแนน

การประเมิน

การเป่าเรียงเสียง	ประเมินความคล่องแคล่วตรงเสียงและชัดเจน
การเป่าข้ามหรือสลับเสียง	ประเมินความคล่องแคล่ว ตรงเสียง และชัดเจน
การเปิด-ปิดนิ้ว	ประเมินการเปิด-ปิดนิ้วสนิทและสัมพันธ์กับตัวโน้ต
จังหวะ	ประเมินความถูกต้องการไล่เสียง นิ้วและโน้ตด้วยความสม่ำเสมอของจังหวะ
คุณภาพเสียง	ประเมินจากเสียงของขลุ่ยมีความชัดเจน โปร่งใส

ครั้งที่ 6

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบนได้เสียงธรรมดาและเสียงแหบ
วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถเป่าขลุ่ยไล่เสียงนิ้วและโน้ตทั้งมือล่าง มือบน เพื่อให้ได้เสียงธรรมดา ได้แก่ ตัวโน้ต โด(ต่ำ) เร มี ฟา ซอล ลา ที โด(สูง)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถเป่าขลุ่ยไล่เสียงนิ้วและโน้ตทั้งมือล่างและมือบนเพื่อให้ได้เสียงแหบหรือเสียงสูง ได้แก่ ตัวโน้ต โด(แหบ) เร(แหบ) มี(แหบ) ฟา(แหบ) ซอล(แหบ)

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. จิ้ง
3. แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบนได้เสียงธรรมดาและเสียงแหบ
4. แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการเป่าขลุ่ยไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบนได้เสียงธรรมดาและเสียงแหบ

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบครูโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบโดยการให้นักเรียนทบทวนทักษะการไล่เสียงนิ้วและโน้ตของมือบนตามแบบฝึกทักษะที่ผ่านมา

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยการให้แม่แบบครูสาธิตการเป่าขลุ่ยเสียงธรรมดา (ลมเบา) ทั้งมือบนและมือล่าง ตามนิ้วและโน้ตตัว โด(ต่ำ) เร มี ฟา ซอล ลา ที และ โด(สูง)และสาธิตการเป่าขลุ่ยเสียงแหบหรือเสียงสูง (ลมแรง) ทั้งมือบนและมือล่างตามนิ้วและโน้ตตัว โด(แหบ) เร(แหบ) มี(แหบ) ฟา(แหบ) และซอล(แหบ)

2.2 หลังจากชมการของแม่แบบครูแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกเป่าขลุ่ยทีละคนโดยให้เลียนแบบจากแม่แบบครู ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจและให้ฝึกต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเลียนแบบว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล

ผู้วิจัยประเมินผลย่อยนักเรียนทีละคน ตามแบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ย
ไทยเรื่องการเป่าขลุ่ยไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบนได้เสียงธรรมชาติและเสียงแหบ

แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบน ไล่เสียงธรรมชาติและเสียงแหบ

แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบนไล่เสียงธรรมชาติและเสียงแหบ คือ วิธีการจับขลุ่ยไล่เสียงนิ้วและโน้ต เพื่อให้ได้เสียงธรรมชาติ ได้แก่ โน้ตตัว โด(ต่ำ) เร มี ฟา ซอล ลา ที โด(สูง) และเสียงแหบหรือเสียงสูง ได้แก่ โน้ตตัว โด(แหบ) เร (แหบ) มี(แหบ) ฟา(แหบ) ซอล(แหบ) โดยไล่เสียงขึ้น-ลง และปิดเปิดนิ้วให้สัมพันธ์กับตัวโน้ตพร้อมทั้งการเป่าให้ได้ทั้งเสียงธรรมชาติและเสียงแหบในนิ้วและโน้ตเดียวกัน

แบบฝึกที่ 1 (ฝึกทั้งมือบนและมือล่าง)

□	+	□	+
--- ดํ	- ท - ล	- ช - ฟ	- ม - ร
--- ร	- ม - ฟ	- ช - ล	- ท - ดํ
--- ด	- ด - ด	- ร - ม	- ร - ด
--- ด	- ด - ด	- ร - ดํ	- ท - ล
--- ล	- ช - ฟ	- ม - ฟ	- ช - ล
--- ล	- ดํ - ล	- ช - ฟ	- ม - ฟ
--- ฟ	- ร - ฟ	- ร - ม	- ช - ช
--- ช	- ฟ - ร	- ช - ร	- ม - ด
--- ด	- ร - ม	- ฟ - ช	- ช - ช
--- ช	- ล - ช	- ฟ - ม	- ร - ร
--- ร	- ม - ร	- ดํ - ท	- ล - ช
--- ช	- ม - ช	- ม - ฟ	- ม - ร
--- ร	- ฟ - ม	- ร - ช	- ม - ช
--- ช	- ฟ - ร	- ช - ด	- ม - ด

แบบฝึกที่ 2 (เสียงธรรมดาและเสียงแหบ)

เสียงธรรมดา หมายถึง การใช้ลมเบา

เสียงแหบ หมายถึง นัวและโน้ตเดียวกัน แต่ใช้ลมแรง ใช้เครื่องหมาย(.) ข้างบน

- ด - ดั	- ร - รุ	- ม - มุ	- ฟ - ฟุ	- ช - ชุ
----------	----------	----------	----------	----------

แบบฝึกที่ 3 (ฝึกทั้งมือบนมือล่างและเสียงธรรมดาเสียงแหบ)

	+		+
--- ช	- ช - ช	- ช - ดั	- ดั - ดั
--- รุ	- ดั - ล	- ล - ช	- ช - ช
--- ช	- ท - รุ	- ท - ดั	- ดั - ล
--- ล	- ดั - ล	- ล - ช	- ท - ช
--- ช	- ล - ท	- ดั - รุ	- รุ - รุ
--- รุ	- ดั - ท	- รุ - ช	- ท - ช
--- ช	- ช - ช	- ฟ - ล	- ช - ช
--- ช	- ล - ช	- ฟ - ม	- ร - ร
--- ร	- ม - ร	- ดั - ท	- ล - ช
--- ช	- ร - ช	- ล - ท	- ดั - รุ
--- รุ	- ดั - ล	- ดั - ช	- ล - ช
--- ช	- ท - ช	- ท - ล	- รุ - ดั

-แม่แบบครูสาธิตแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตามครั้งละ 4 ห้องในแบบฝึกที่ 1 และ 3

-แม่แบบครูสาธิตแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตามครั้งละ 1 ห้อง ในแบบฝึกที่ 2 เรื่องเสียง

ธรรมดาและเสียงแหบ

-ครูตรวจสอบความถูกต้องพร้อมทั้งแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง

-ครูให้นักเรียนปฏิบัติพร้อมกันในแบบฝึกที่ 1 และ 3 โดยครูควบคุมกำกับจังหวะ

แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย
เรื่องการเป่าขลุ่ยไทยไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบนได้เสียงธรรมชาติและเสียงแหบ

ลำดับที่	ชื่อสกุล	รายการประเมิน					รวม 10
		การเป่า เรียง เสียง	การเป่า ข้ามหรือ สลับ เสียง	การ เปิด- ปิดนิ้ว	จิ้ง หะ	คุณ ภาพ เสียง	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติระดับดี	2	คะแนน
ปฏิบัติระดับปานกลาง	1	คะแนน
ต้องแก้ไขปรับปรุง	0	คะแนน

การประเมิน

การเป่าเรียงเสียง	ประเมินความคล่องแคล่วตรงเสียงและชัดเจน
การเป่าข้ามหรือสลับเสียง	ประเมินความคล่องแคล่ว ตรงเสียง และชัดเจน
การเปิด-ปิดนิ้ว	ประเมินการเปิด-ปิดนิ้วสนิทและสัมพันธ์กับตัวโน้ต
จิ้งหะ	ประเมินความถูกต้องการไล่เสียง นิ้วและโน้ตด้วยความ
สม่ำเสมอของจิ้งหะ	
คุณภาพเสียง	ประเมินจากเสียงของขลุ่ยมีความชัดเจน โปร่งใส

ครั้งที่ 7

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น (บรรทัดที่ 1)
วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น ได้ถูกต้องตามจังหวะและทำนองเพลง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น ได้ตามหลักเกณฑ์การใช้ นิ้ว โหนด เสียงธรรมชาติ และเสียงแหบได้

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. จิ้ง
3. แผนภูมิโน้ตเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบครูโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบโดยการทบทวนทักษะการไล่เสียงนิ้ว ตามแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยที่ผ่านมาโดยสังเขป

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยแม่แบบครูสาธิตการร้องโน้ตเพลงมอญทำอิฐและเป่าขลุ่ยเพลงมอญทำอิฐในบรรทัดที่ 1 ที่ละ 2 ห้องเพลง

2.2 หลังจากชมการของแม่แบบครูแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกเป่าขลุ่ยทีละคน โดยให้เลียนแบบจากแม่แบบครู ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจและให้ฝึกต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเลียนแบบ ว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล

ผู้วิจัยสังเกตจากการฝึกปฏิบัติการเล่นเป่าขลุ่ยไทยเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น

เพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น

- - - -	- ม - ล	- - - ฐ	- ล - -	- มี่ - รั	- ดี่ - ล	- - - ฐ	- ม - ล
- - - -	- ม - ล	- - - ฐ	- ม - -	- ฐ - ฐ	- ร - ม	- - - ร	- ด - -
- ท - ท	- - - ล	- ท - ม	- ฐ - ล				

ครั้งที่ 8

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการบรรเลงเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น (บรรทัดที่ 2-3)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น ได้ถูกต้องตามจังหวะและทำนองเพลง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น ได้ตามหลักเกณฑ์การใช้ นิ้ว โหนด เสียงธรรมชาติ และเสียงแหบได้

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. จิ้ง
3. แผนภูมิโน้ตเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น
4. แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการเป่าขลุ่ยเพลงมอญทำ

อิฐ 2 ชั้น

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบครูโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบโดยการทบทวนการเป่าขลุ่ยไทยเพลงมอญทำ

อิฐ 2 ชั้น ในบรรทัดที่ 1

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 แม่แบบครูสาธิตการร้องโน้ตเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น บรรทัดที่ 2-3

2.2 แม่แบบครูสาธิตการร้องโน้ตและเป่าขลุ่ยเพลงมอญทำอิฐในบรรทัดที่ 2-3

ที่ละ 2 ห้องเพลง

2.3 แม่แบบครูสาธิตการร้องโน้ตและเป่าขลุ่ยเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้นตลอดทั้ง

เพลง

2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตเห็นหลังจาก

นั้นให้นักเรียนเลียนแบบตามแม่แบบตามที่ละขั้นตอน จนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับการเลียนแบบ ว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากการฝึกปฏิบัติการเป่าขลุ่ยไทยเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น
2. ประเมินผลจากแบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการเป่าขลุ่ย
เพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น

แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย
เรื่องการเป่าขลุ่ยไทยเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวม 10
		การเป่า เรียง เสียง- สลับ เสียง	การเปิด- ปิดนิ้ว	ทำ นอง	จั่ง หวะ	คุณ ภาพ เสียง	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติระดับดี	2	คะแนน
ปฏิบัติระดับปานกลาง	1	คะแนน
ต้องแก้ไขปรับปรุง	0	คะแนน

การประเมิน

การเป่าเรียงเสียงและสลับเสียง	ประเมินความคล่องแคล่วตรงเสียงและชัดเจน
การเปิด-ปิดนิ้ว	ประเมินการเปิด-ปิดนิ้วสนิทดีและสัมพันธ์กับตัวโน้ต
ทำนอง	ประเมินความถูกต้องและแม่นยำตามทำนองเพลง
จั่งหวะ	ประเมินความถูกต้องการไล่เสียง นิ้วและโน้ตด้วยความ

สม่ำเสมอของจั่งหวะ

คุณภาพเสียง	ประเมินจากเสียงของขลุ่ยมีความชัดเจน โปร่งใส
-------------	---

ครั้งที่ 9

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการบรรเลงเพลงเต๋ยโซง (บรรทัดที่ 1-2)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงเต๋ยโซง ได้ถูกต้องตามจังหวะและทำนองเพลง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงเต๋ยโซงได้ตามหลักเกณฑ์การใช้นิ้ว โหนด

เสียงธรรมชาติ และเสียงแหบได้

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. จิ้ง
3. แผนภูมิโน้ตเพลงเต๋ยโซง

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบครูโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบโดยการทบทวนการเป่าขลุ่ยไทยเพลงมอญท่า

อิจู 2 ขั้น

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 แม่แบบครูสาธิตการร้องโน้ตเพลงเต๋ยโซง บรรทัดที่ 1-2

2.2 แม่แบบครูสาธิตการร้องโน้ตและเป่าขลุ่ยเพลงเต๋ยโซงในบรรทัดที่ 1-2

ทีละ 2 ห้องเพลง

2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตเห็นหลังจากนั้น
ให้นักเรียนเลียนแบบตามแม่แบบตามทีละขั้นตอน จนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการ
เลียนแบบ ว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นัก
เรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล

ผู้วิจัยสังเกตจากการฝึกปฏิบัติการเล่นเป่าขลุ่ยไทยเพลงเต๋ยโซง (บรรทัดที่ 1-2)

เพลงเต้ยโขง

----	---ล	---ช	- ม - ล	---ช	- ด - ล	---ช	- ม - ล
----	---ล	---ช	- ม - ล	---ช	- ด - ล	---ช	- ม - ล
----	- ช - ม	---ร	- ด - ม	---ร	- ช - ม	---ร	- ด - ล
--ด	- ร - ม	- ร - ด	- ช - ล	---ด	- ร - ด	- ร - ด	- ช - ล

ครั้งที่ 10

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการบรรเลงเพลงเต๋ยโซง (บรรทัดที่ 3-4)
วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงเต๋ยโซง ได้ถูกต้องตามจังหวะและทำนองเพลง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงเต๋ยโซง ได้ตามหลักเกณฑ์การใช้นิ้ว โน้ตเสียงธรรมชาติ และเสียงแหบได้

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. จิ้ง
3. แผนภูมิโน้ตเพลงเต๋ยโซง
4. แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการเป่าขลุ่ยเพลงเต๋ยโซง

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบครูโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบโดยการทบทวนการเป่าขลุ่ยไทยเพลงเต๋ยโซง

ในบรรทัดที่ 1-2

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 แม่แบบครูสาธิตการร้องโน้ตเพลงเต๋ยโซง บรรทัดที่ 3-4

2.2 แม่แบบครูสาธิตการร้องโน้ตและเป่าขลุ่ยเพลงเต๋ยโซงในบรรทัดที่ 3-4

ที่ละ 2 ห้องเพลง

2.3 แม่แบบครูสาธิตการร้องโน้ตและเป่าขลุ่ยเพลงเต๋ยโซงตลอดทั้งเพลง

2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตเห็นหลังจาก

นั้นให้นักเรียนเลียนแบบตามแม่แบบตามทีละขั้นตอน จนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเลียนแบบ ว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากการฝึกปฏิบัติการเป่าขลุ่ยไทยเพลงเต๋ยโซง
2. ประเมินผลจากแบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการเป่าขลุ่ยเพลงเต๋ยโซง

แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย
เรื่องการเป่าขลุ่ยไทยเพลงเต๋ยโขง

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวม 10
		การเป่า เรียง เสียง- สลับ เสียง	การเปิด- ปิดนิ้ว	ทำ นอง	จังหวะ	คุณภาพ เสียง	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติระดับดี	2	คะแนน
ปฏิบัติระดับปานกลาง	1	คะแนน
ต้องแก้ไขปรับปรุง	0	คะแนน

การประเมิน

การเป่าเรียงเสียงและสลับเสียง	ประเมินความคล่องแคล่วตรงเสียงและชัดเจน
การเปิด-ปิดนิ้ว	ประเมินการเปิด-ปิดนิ้วสนิทและสัมพันธ์กับตัวโน้ต
ทำนอง	ประเมินความถูกต้องและแม่นยำตามทำนองเพลง
จังหวะ	ประเมินความถูกต้องการไล่เสียง นิ้วและโน้ตด้วยความ

สมำเสมอของจังหวะ

คุณภาพเสียง	ประเมินจากเสียงของขลุ่ยมีความชัดเจน โปร่งใส
-------------	---

ครั้งที่ 11

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการบรรเลงเพลงก่อนจากกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงก่อนจากกัน ได้ถูกต้องตามจังหวะและทำนองเพลง

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงก่อนจากกัน ได้ตามหลักเกณฑ์การใช้นิ้ว โหนด เสียงธรรมชาติ และเสียงแหบได้

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. จิ้ง
3. แผนภูมิโน้ตเพลงก่อนจากกัน
4. แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการเป่าขลุ่ยเพลงก่อนจากกัน

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบครูโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบโดยการทบทวนการเป่าขลุ่ยไทยเพลงมอญทำอิฐ และเพลงเต้ยโขง

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

- 2.1 แม่แบบครูสาธิตการร้องโน้ตเพลงก่อนจากกัน
- 2.2 แม่แบบครูสาธิตการร้องโน้ตและเป่าขลุ่ยเพลงก่อนจากกัน

ที่ละ 2 ห้องเพลง

- 2.3 แม่แบบครูสาธิตการร้องโน้ตและเป่าขลุ่ยเพลงก่อนจากกันตลอดทั้งเพลง
- 2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตเห็นหลังจาก

นั้นให้นักเรียนเลียนแบบตามแม่แบบตามทีละขั้นตอน จนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับการเลียนแบบ ว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากการฝึกปฏิบัติการเป่าขลุ่ยไทยเพลงก่อนจากกัน
2. ประเมินผลจากแบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการเป่าขลุ่ยเพลงก่อนจากกัน

แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย
เรื่องการเป่าขลุ่ยไทยเพลงก่อนจากกัน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวม 10
		การเป่า เรียง เสียง- สลับ เสียง	การเปิด- ปิดนิ้ว	ทำ นอง	จังหวะ	คุณภาพ เสียง	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติระดับดี	2	คะแนน
ปฏิบัติระดับปานกลาง	1	คะแนน
ต้องแก้ไขปรับปรุง	0	คะแนน

การประเมิน

การเป่าเรียงเสียงและสลับเสียง	ประเมินความคล่องแคล่วตรงเสียงและชัดเจน
การเปิด-ปิดนิ้ว	ประเมินการเปิด-ปิดนิ้วสนิทและสัมพันธ์กับตัวโน้ต
ทำนอง	ประเมินความถูกต้องและแม่นยำตามทำนองเพลง
จังหวะ	ประเมินความถูกต้องการไล่เสียง นิ้วและโน้ตด้วยความ

สม่ำเสมอของจังหวะ

คุณภาพเสียง	ประเมินจากเสียงของขลุ่ยมีความชัดเจน โปร่ง
-------------	---

ครั้งที่ 12

เรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยโดยใช้แม่แบบครูได้

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้จากการใช้แม่แบบครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยโดยให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย และปฏิบัติให้ผู้วิจัยดูพร้อมกันทั้งกลุ่ม โดยเริ่มจาก

1.1 ทำนั่ง การจับ และการวางรูปปากในการเป่าขลุ่ยไทย

1.2 การอ่านโน้ตเพลงไทย

1.3 การจับขลุ่ยไทยและเป่าไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบน ทั้งเสียงธรรมชาติและ

เสียงแหบ

1.4 การเป่าขลุ่ยไทยเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น

1.5 การเป่าขลุ่ยไทยเพลงเต้ยโงะ

1.6 การเป่าขลุ่ยไทยเพลงก่อนจากกัน

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับวิธีการเป่าขลุ่ยไทย

3. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และกล่าวขอบคุณนักเรียนและกล่าวปิดการใช้แม่แบบครู

การประเมินผล

ผู้วิจัยสังเกตจากการทบทวนการเป่าขลุ่ยไทยและการอภิปรายสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน

ครั้งที่		วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการใช้แม่แบบครูและระหว่างนักเรียนกับนักเรียน 2. เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ของการใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้ครูเป็นแม่แบบ	1. ผู้วิจัยแนะนำตัวเองและให้นักเรียนแนะนำตนเองทุกคน 2. ผู้วิจัยเริ่มกิจกรรมโดยให้นักเรียนร้องเพลงเป่าขลุ่ยไทย 3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงเนื้อเพลงที่ร้องว่ามีความหมายและความสำคัญอย่างไร 4. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการที่จะใช้ในการทดลองให้นักเรียนทราบ 5. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ที่จะร่วมกิจกรรมในการทดลองครั้งต่อไป
2	ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับทำนองเป่าขลุ่ย การจับขลุ่ย และการวางรูปปากเป่าขลุ่ยไทย	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกลักษณะและส่วนประกอบของขลุ่ยไทยได้ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติทำนองเป่าขลุ่ย การจับขลุ่ย และการวางรูปปากเป่าขลุ่ยไทยได้ถูกต้อง	ตั้งแต่ครั้งที่ 2-11 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็นขั้นตอนทุกครั้ง ดังนี้ ขั้นที่ 1 <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการเป่าขลุ่ยไทย ขั้นที่ 2 <u>ขั้นเสนอแม่แบบ</u> มีขั้นตอนดังนี้ ผู้วิจัยเสนอแม่แบบซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียนร่วมชั้นเรียนเดียวกันที่มีความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมห้องและเป็นนักเรียนที่อยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2545 ซึ่งครูได้สอนเป่าขลุ่ยไทยจนสามารถเป่าได้ดีและถูกต้อง สาธิตการเป่าขลุ่ยไทยให้เพื่อนดู ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกเป่าขลุ่ยไทยทีละคน โดยให้เลียนแบบจากครู ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจและให้ฝึกต่อไป

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			ชั้นที่ 3 <u>ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเลียนแบบ ว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไรบ้าง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน
3	ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการอ่านโน้ตเพลงไทย	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงตัวโน้ตได้ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านโน้ตเพลงไทยได้ถูกต้อง	
4	ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการจับและการเป่าขลุ่ยไทย ตัวโน้ต ซอล ลา ที่ โด (สูง)	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถจับขลุ่ยตัวโน้ต ซอล ลา ที่ โด (สูง) ขึ้น – ลง ได้ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจับขลุ่ยและเป่าตัวโน้ต ซอล ลา ที่ โด(สูง) โดยไล่เสียงขึ้น – ลง และสลับตัวโน้ตได้	
5	ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการจับและการเป่าขลุ่ยไทย ตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ)	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถจับขลุ่ยตัวโน้ต ฟา มี เร โด (ต่ำ)ได้ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจับขลุ่ยโน้ตตัว ฟา มี เร โด(ต่ำ)โดยเป่าไล่เสียงขึ้น-ลง สลับตัวโน้ต และปิดเปิดนิ้วสัมพันธ์กับตัวโน้ตได้	
6	ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการเป่าขลุ่ยไล่เสียงทั้งมือ	1. เพื่อให้นักเรียนเป่าขลุ่ยไล่เสียงนิ้วและโน้ตทั้งมือล่างมือบน เพื่อให้ได้เสียงธรรมชาติ ได้แก่ ตัวโน้ต โด	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
	ล่างและมือบนได้ เสียงธรรมชาติและ เสียงแหบ	(ต่ำ) เร มี ฟา ซอล ลา ที โด(สูง) 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ เป่าขลุ่ยไล่เสียงนิ้วและโน้ตทั้ง มือล่างและมือบนเพื่อให้ได้ เสียงแหบหรือเสียงสูง ได้แก่ ตัวโน้ต โด(แหบ) เร(แหบ) มี(แหบ) ฟา	
7	ความสามารถใน การเป่าขลุ่ยไทย เกี่ยวกับการบรรเลง เพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น (บรรทัดที่ 1)	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น ได้ถูกต้องตามจังหวะและ ทำนองเพลง 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น ได้ตามหลักเกณฑ์การใช้ นิ้ว โน้ต เสียงธรรมชาติและ เสียงแหบ	
8	ความสามารถใน การเป่าขลุ่ยไทย เกี่ยวกับการบรรเลง เพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น ได้ถูกต้องตามจังหวะและ ทำนองเพลง 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น ได้ตามหลักเกณฑ์การใช้ นิ้ว โน้ต เสียงธรรมชาติและ เสียงแหบ	
9	ความสามารถใน การเป่าขลุ่ยไทย เกี่ยวกับการบรรเลง เพลงเต้ยโขง (บรรทัดที่ 1-2)	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงเต้ยโขงได้ถูก ต้องตามจังหวะและทำนอง เพลง 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงเต้ยโขง ได้ตาม	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
		หลักเกณฑ์การใช้นิ้ว โน้ต เสียงธรรมชาติและเสียงแหบ	
10	ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย เกี่ยวกับการบรรเลง เพลงเต้ยโขง (บรรทัดที่ 3-4)	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงเต้ยโขงได้ถูก ต้องตามจังหวะและทำนอง เพลง 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงเต้ยโขง ได้ตาม หลักเกณฑ์การใช้นิ้ว โน้ต เสียงธรรมชาติและเสียงแหบ	
11	ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย เกี่ยวกับการบรรเลง เพลงก่อนจากกัน	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงก่อนจากกันได้ ถูกต้องตามจังหวะและทำนอง เพลง 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บรรเลงเพลงก่อนจากกัน ได้ ตามหลักเกณฑ์การใช้นิ้ว โน้ต เสียงธรรมชาติและเสียง แหบ	
12	ปัจฉิมนิเทศ	เพื่อให้นักเรียนพัฒนาความ สามารถในการเป่าขลุ่ยไทย โดยใช้แม่แบบครูได้	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้จากการใช้ แม่แบบครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการ เป่าขลุ่ยไทยโดยให้นักเรียนอภิปรายและ ปฏิบัติให้ผู้วิจัยดูพร้อมกัน โดยเริ่มจาก 1.1 ทำนอง การจับ และการวางรูปปากใน การเป่าขลุ่ยไทย 1.2 การอ่านโน้ตเพลงไทย 1.3 การจับขลุ่ยไทยและเป่า ไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบน เสียงธรรมชาติและเสียงแหบ 1.4 การเป่าขลุ่ยไทยเพลงมอญทำอัฐ 1.5 การเป่าขลุ่ยไทยเพลงเต้ยโขง

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			1.6 การเป่าขลุ่ยไทยเพลงก่อนจากกัน 2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม เกี่ยวกับวิธีการเป่าขลุ่ยไทย 3. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และกล่าวขอใจ นักเรียนและกล่าวปิดการใช้แม่แบบเพื่อน นักเรียน

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 60 นาที

โปรแกรมการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน ครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนและระหว่างนักเรียนกับนักเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนและวัตถุประสงค์ของการใช้เทคนิคแม่แบบ โดยใช้เพื่อนนักเรียน เป็นแม่แบบ

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน เพลงผีเสื้อขลุ่ยไทย

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแนะนำตัวเองและให้นักเรียนแนะนำตนเองทุกคน
2. ผู้วิจัยเริ่มกิจกรรมโดยให้นักเรียนร้องเพลงผีเสื้อขลุ่ยไทย
3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงเนื้อเพลงที่ร้องว่ามีความหมายและความสำคัญอย่างไร
4. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการที่จะใช้ในการทดลองให้นักเรียนทราบ
5. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ที่จะร่วมกิจกรรมในการทดลองครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม
2. สังเกตจากการอภิปรายและการสรุปของนักเรียน

เพลงฝึกเป่าขลุ่ย

เป่าขลุ่ยนั้นสำคัญที่การจับ

แล้วฝึกบังคับลมไว้ให้เข้าที่

วางนิ้วลงถูกต้องตามวิธี

อ่านโน้ตดูให้ดีแล้วเป่าตาม

ครั้งที่ 2

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับ ทำนองเป่าขลุ่ย การจับขลุ่ย และการวางรูปปากในการเป่าขลุ่ย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกลักษณะและส่วนประกอบของขลุ่ยไทยได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติทำนอง การจับขลุ่ย และการวางรูปปากในการเป่า

ขลุ่ยได้ถูกต้อง

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. แผนภาพทำนอง แผนภาพการจับขลุ่ย และการวางรูปปากในการเป่าขลุ่ย
3. แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องพื้นฐานการฝึกเป่าขลุ่ยไทย

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะและส่วนประกอบของขลุ่ย

ไทย

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียนร่วมชั้นเรียนเดียวกันที่มีความสามารถในการเป่าขลุ่ยเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมห้องและเป็นนักเรียนที่อยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2545 ซึ่งครูได้สอนเป่าขลุ่ยไทยจนสามารถเป่าได้ดีและถูกต้อง สาธิตการเป่าขลุ่ยไทยโดยเริ่มตั้งแต่ทำนองเป่าขลุ่ย การจับขลุ่ยและการวางรูปปากให้เพื่อนดู

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกเป่าขลุ่ยไทยทีละคน โดยให้เลียนแบบจากเพื่อนนักเรียนถ้าเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจและให้ฝึกต่อไป

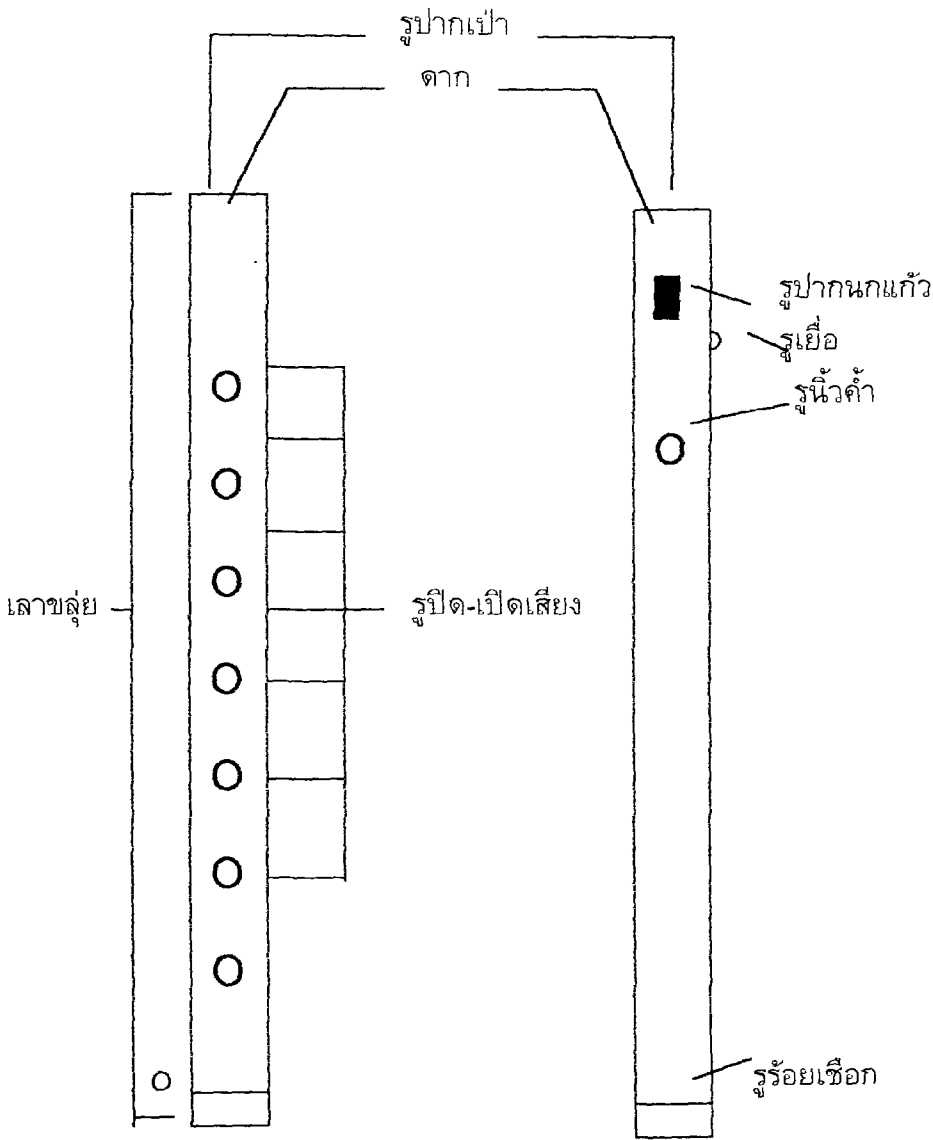
ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

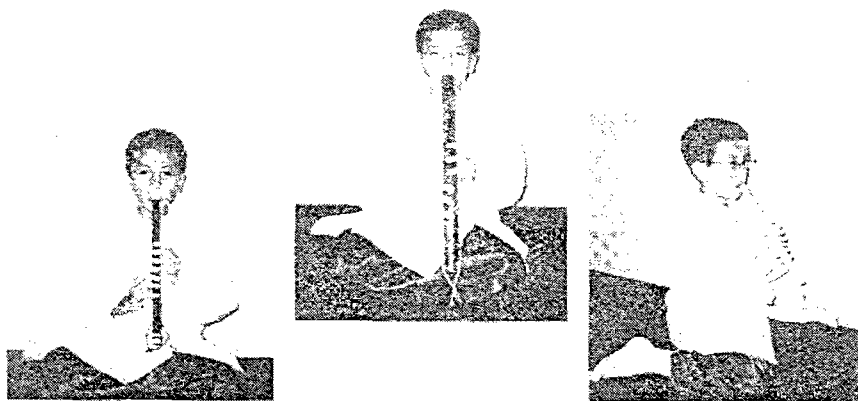
ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเลียนแบบว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไรบ้าง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล

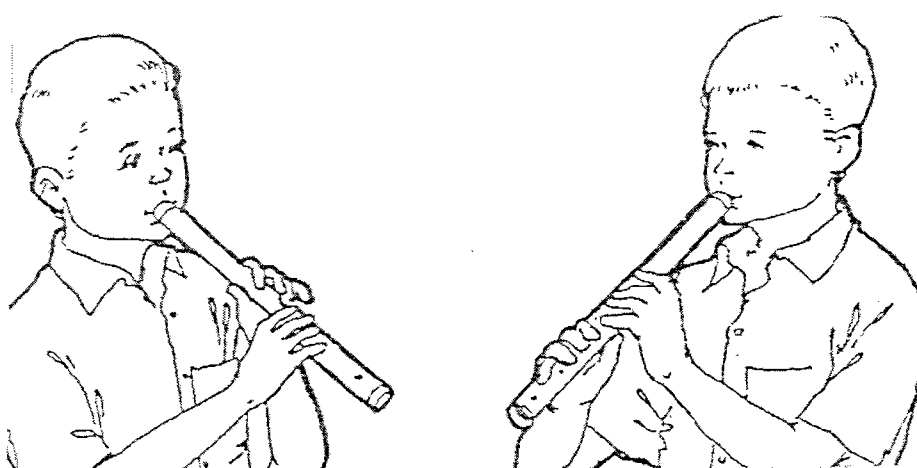
1. สังเกตจากความสนใจ การอธิบายและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม
2. สังเกตจากความตั้งใจฝึกปฏิบัติ กิจกรรม

ลักษณะและส่วนประกอบของขลุ่ยเพียงออ

แผนภาพทำนึ่งเป่าขลุ่ย

แผนภาพการจับขลุ่ย

การวางรูปปากในการเป่าขลุ่ย

แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย
เรื่องพื้นฐานการฝึกเป่าขลุ่ยไทย

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวม 10
		การวาง รูปปาก เป่าขลุ่ย	ทำนอง	ทำทาง การวาง มือและ นิ้วมือ บน	ทำทาง การ วางมือ และนิ้ว มือล่าง	คุณ ภาพ เสียง	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติระดับดี	2	คะแนน
ปฏิบัติระดับปานกลาง	1	คะแนน
ต้องแก้ไขปรับปรุง	0	คะแนน

การประเมิน

การวางรูปปากเป่าขลุ่ย ประเมินการวางรูปปากในการเป่าขลุ่ยได้ถูกต้อง
 ทำนอง ประเมินความถูกต้องตามหลักทำนอง
 การวางมือและนิ้วมือบน ประเมินความถูกต้องตามหลักการจัดขลุ่ยมือบน
 การวางมือและนิ้วมือล่าง ประเมินความถูกต้องตามหลักการจัดขลุ่ยมือล่าง
 คุณภาพเสียง ประเมินจากเสียงของขลุ่ยเพียงออ มีความชัดเจน โปร่งใส

ครั้งที่ 3

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการอ่านโน้ตเพลงไทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกสัญลักษณ์แทนเสียงและจังหวะได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านโน้ตเพลงไทยได้

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. จิ้ง
3. แบบฝึกปฏิบัติการอ่านโน้ตเพลงไทย
4. แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการอ่านโน้ตเพลงไทย

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบโดยการสนทนาซักถามเกี่ยวกับอัตราจังหวะของโน้ตเพลงไทย

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 ผู้วิจัย ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยแม่แบบเพื่อนนักเรียนสาธิตการออกเสียงตัวโน้ต และการอ่านโน้ตเพลงไทย เพลงมอญท่าอิฐ เพลงเต้ยโขง พร้อมทั้งตบมือประกอบ

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงตัวโน้ต และฝึกอ่านโน้ตเพลงไทย เพลงมอญท่าอิฐ เพลงเต้ยโขงโดยให้เลียนแบบจากครู ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจและให้ฝึกต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นความรู้สึกเกี่ยวกับการอ่านโน้ตเพลงไทยแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และมอบหมายให้ไปฝึกปฏิบัติที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ และการร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม
2. แบบฝึกปฏิบัติระหว่างเรียน
3. ประเมินผลจากแบบบันทึกความสามารถในการอ่านโน้ตเพลงไทย

แบบฝึกปฏิบัติการอ่านโน้ตเพลงไทย

แบบฝึกที่ 1

อ่านออกเสียง 1 2 3 4 สม่่าเสมอพร้อมปรบมือที่จังหวะที่ 4 ที่เป็นจังหวะหนักทุก
ครั้ง

▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4

แบบฝึกที่ 2

อ่านออกเสียงเฉพาะตัวเลขที่เห็น ส่วนจังหวะที่หายไปให้นับในใจ

▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 - 4

แบบฝึกที่ 3

ปรบมือในจังหวะที่ 4 ของทุกห้อง

▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
- - - 4	- - - 4	- - - 4	- - - 4	- - - 4	- - - 4	- - - 4	- - - 4
1 2 3 4	1 2 3 4	- - - 4	- - - 4	- - - 4	- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 - 4
- - - 4	- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 3 4	- 2 3 4	- 2 3 4	- 2 3 4	- 2 3 4

แบบฝึกที่ 4

ใส่โน้ตแทนตัวเลข

เพลงมอญทำอิฐ

▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
----	- ม - ล	--- ช	- ล --	- ม - ร	- ด - ล	--- ช	- ม - ล
----	- ม - ล	--- ช	- ม --	- ช - ช	- ร - ม	--- ร	- ด --
- ท - ท	--- ล	- ท - ม	- ช - ล				

แบบฝึกที่ 5

สังเกตได้ว่า โน้ต แทนที่ตัวเลข และเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ประมวลที่
 จังหวะ 4 ทุกห้อง ถ้ากรณีใช้ ฉิ่ง กำกับจังหวะ เสียงฉิ่ง ตกห้อง คี คือ ห้องที่ 1 , 3 ,
 5 และ 7 เสียง ฉับ ตกที่ห้อง คู่ คือ ห้องที่ 2 , 4 , 6 และ 8

เพลงเต๋ยโฆง

○	+	○	+	○	+	○	+
----	--- ล	--- ช	- ม - ล	--- ช	- คํ - ล	--- ช	- ม - ล
----	--- ล	--- ช	- ม - ล	--- ช	- คํ - ล	--- ช	- ม - ล
----	- ช - ม	--- ร	- ค - ม	--- ร	- ช - ม	--- ร	- ค - ล
--- ค	- ร - ม	- ร - ค	- ช - ล	--- ค	- ร - ค	- ร - ค	- ช - ล

○ แทนจังหวะฉิ่ง

⊕ แทนจังหวะฉับ

แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย
เรื่องโน้ตเพลงไทย

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวม 10
		นับเลข และปรบ มือตาม โน้ต เพลง	ร้องโน้ต และเคาะ จังหวะ	เคาะ จังหวะ ให้ผู้ อื่น	ทำ นอง	จิ้ง หะ	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติระดับดี	2	คะแนน
ปฏิบัติระดับปานกลาง	1	คะแนน
ต้องแก้ไขปรับปรุง	0	คะแนน

การประเมิน

นับเลขและปรบมือตามโน้ตเพลง ประเมินความถูกต้องในการนับเลขและปรบมือ
ร้องโน้ตและเคาะจังหวะ ประเมินความถูกต้องในการร้องโน้ตและเคาะจังหวะในคราว

เดียวกัน

เคาะจังหวะให้ผู้อื่น ประเมินความถูกต้องในการเคาะจังหวะแล้วให้ผู้อื่นร้องโน้ต

จิ้งหะ ประเมินความถูกต้องในการอ่านโน้ตตามจิ้งหะสามัญ

ทำนอง พิจารณาความถูกต้องและแม่นยำตามทำนองเพลง

ครั้งที่ 4

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการจับและการเป่าขลุ่ยไทย ตัวโน้ต ซอล ลา ที โด (สูง)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติการจับขลุ่ยไทยตัวโน้ต ซอล ลา ที โด(สูง) และเป่าไล่เสียงขึ้น – ลง ได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจับขลุ่ยและเป่าตัวโน้ต ซอล ลา ที โด(สูง) โดยไล่เสียงขึ้น – ลงและสลับตัวโน้ตได้ถูกต้อง

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. จิ้ง
3. แบบฝึกทักษะการจับและการเป่าขลุ่ยไทยตัวโน้ต ฟา มี เร โด (ต่ำ)
4. แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการจับและการเป่าขลุ่ยไทย ตัวโน้ตฟา มี เร โด(ต่ำ)

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบครูโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบโดยการให้นักเรียนทบทวนทักษะที่นักเรียนได้ฝึกผ่านมา

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยแม่แบบเพื่อนนักเรียนสาธิตการการอ่านโน้ต การจับขลุ่ย ตัวโน้ต ซอล ลา ที โด(สูง) ที่ละตัวโน้ต และเป่าไล่เสียง ขึ้น-ลง โดยเป่าขลุ่ยตามแบบฝึกทักษะที่ละบรรทัดให้นักเรียนดู

2.3 หลังจากชมการสาธิตของแม่แบบเพื่อนนักเรียนแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกเป่าขลุ่ยทีละคนโดยให้เลียนแบบจากแม่แบบเพื่อนนักเรียน ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจและให้ฝึกต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเลียนแบบ ว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล

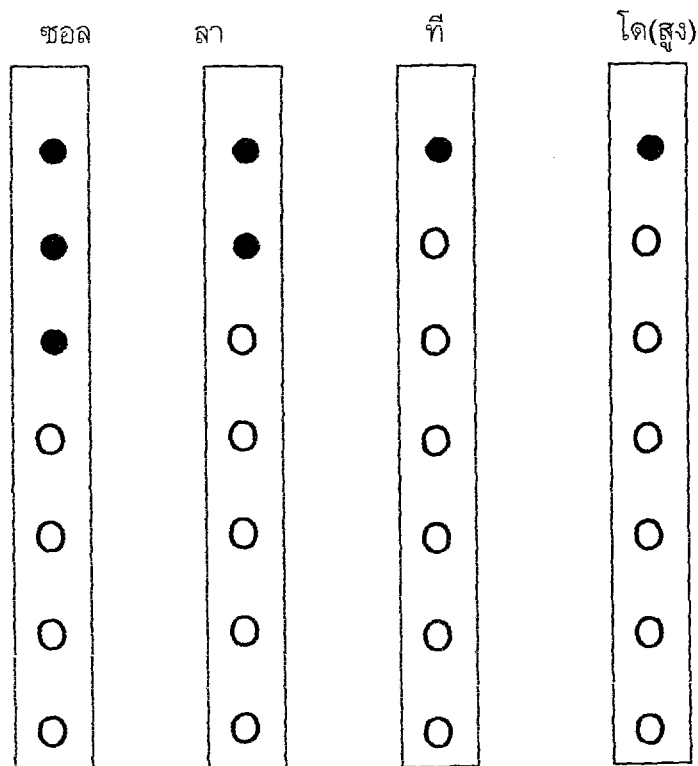
ผู้วิจัยประเมินผลย่อยนักเรียนทีละคน ตามแบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการจับและการเป่าขลุ่ยไทย ตัวโน้ตฟา มี เร โด(ต่ำ)

แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทย

1. แบบฝึกทักษะขั้นที่ 1 คือ การจับโน้ตตัว ซอล ลา ที โด(สูง) โดยใช้นิ้วหัวแม่มือของมือบนปิดรูด้านล่าง หรือ รูนิ้วค้ำ นิ้วชี้ปิดรูที่หนึ่ง นิ้วกลางปิดรูที่สอง และนิ้วนางปิดรูที่สาม ส่วนมือล่างจับขลุ่ยในลักษณะประคองขลุ่ยไว้ได้นิ้ว ซอล เปิดขึ้นไปเป็นลา และเป็นที่ปิดลงมาเป็น ลา และเป็นซอล ส่วนเสียงโด(สูง) คือ การเปิดรูนิ้วค้ำ นิ้วชี้ปิดรูที่หนึ่ง ส่วนนิ้วอื่น ๆ เปิด ส่วนมือล่างจับขลุ่ยในลักษณะประคอง ฝึก ปิด - เปิดนิ้วหลาย ๆ ครั้งและจำตัวโน้ตในใจ

2. การจับโน้ตและฝึกเป่าโน้ตตัวซอล ลา ที โด(สูง) คือการใช้นิ้วและตัวโน้ตให้มีความสัมพันธ์กัน

การเปิด - ปิดนิ้ว

○ แทนรูนิ้วเปิด

● แทนรูนิ้วปิด

แบบฝึกทักษะการไล่นิ้วและเสียง

☐	+	☐	+	☐	+
---ช	-ล-ท	---ท	-ล-ช	---ดํ	---ดํ
---ช	-ช-ล	-ล-ท	-ล-ช	---ดํ	---ดํ
---ช	-ล-ท	---ท	-ล-ช	---ดํ	---ดํ
---ช	-ช-ท	-ล-ท	-ล-ช	---ดํ	---ดํ
---ช	-ลลท	---ท	-ลลช	---ดํ	---ดํ
---ช	-ชชล	-ล-ท	-ลลช	---ดํ	---ดํ
---ช	-ลลท	---ท	-ลลช	---ดํ	---ดํ
---ช	-ชชล	-ล-ท	-ลลช	---ดํ	---ดํ

☐ แทนจังหวะนิ่ง

+

แทนจังหวะนับ

- แม่แบบครูสาธิตแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตามครั้งละ 2 ห้องเพลง
- นักเรียนฝึกหัดด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญ
- ครูตรวจสอบความถูกต้องพร้อมทั้งแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง
- ให้นักเรียนปฏิบัติพร้อมกันตั้งแต่แถวที่ 1 – 8 ครูควบคุมกำกับจังหวะ

แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย
เรื่องการจับและการเป่าขลุ่ยไทยตัวโน้ต ซอล ลา ที โด(สูง)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวม 10
		การเป่า เรียง เสียง	การเป่า ข้ามหรือ สลับ เสียง	การ เปิด- ปิดนิ้ว	จังหวะ	คุณภาพ เสียง	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติระดับดี	2	คะแนน
ปฏิบัติระดับปานกลาง	1	คะแนน
ต้องแก้ไขปรับปรุง	0	คะแนน

การประเมิน

การเป่าเรียงเสียง	ประเมินความคล่องแคล่วตรงเสียงและชัดเจน
การเป่าข้ามหรือสลับเสียง	ประเมินความคล่องแคล่ว ตรงเสียง และชัดเจน
การเปิด-ปิดนิ้ว	ประเมินการเปิด-ปิดนิ้วสนิทและสัมพันธ์กับตัวโน้ต
จังหวะ	ประเมินความถูกต้องการไล่เสียง นิ้วและโน้ตด้วยความ

สม่ำเสมอของจังหวะ

คุณภาพเสียง	ประเมินจากเสียงของขลุ่ยมีความชัดเจน โปร่งใส
-------------	---

ครั้งที่ 5

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการจับและการเป่าขลุ่ยไทย ตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติการจับขลุ่ยไทยตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ) ได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจับขลุ่ยและเป่าตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ) โดยเป่าไล่เสียงขึ้น – ลง

สลับตัวโน้ตและปิดเปิดนิ้วสัมพันธ์กับตัวโน้ตได้

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. ฉิ่ง
3. แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ)
4. แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ)

โน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ)

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบครูโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่การสอนแม่แบบโดยการทบทวนทักษะการไล่เสียงขึ้น และโน้ตของมือบนตามแบบฝึกทักษะที่ผ่านมา

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยครูสาธิตการอ่านโน้ต การจับขลุ่ย ตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ) ที่ละตัวโน้ต และเป่าไล่เสียง ขึ้น-ลง โดยเป่าขลุ่ยตามแบบฝึกทักษะที่จะบรรทัดให้นักเรียนดู

2.2 หลังจากชมการสาธิตของแม่แบบเพื่อนนักเรียนแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกเป่าขลุ่ยที่ละคนโดยให้เลียนแบบจากแม่แบบเพื่อนนักเรียน ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจและให้ฝึกต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเลียนแบบ ว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

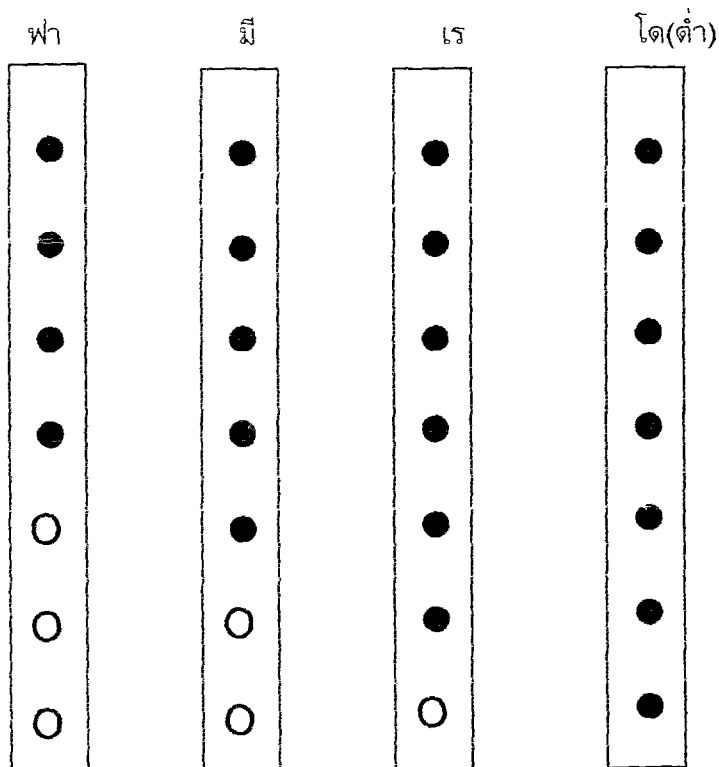
การประเมินผล

ผู้วิจัยประเมินผลย้อนย่นนักเรียนทีละคน ตามแบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ย
ไทยเรื่องแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ)

แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยตัวโน้ตฟา มี เร โด(ต่ำ)

1. แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ) และเป่าไล่ลง ไล่ขึ้น จากเสียงสูงมาเสียงต่ำ และจากเสียงต่ำไปเสียงสูงโดยปิด-เปิดนิ้วให้สัมพันธ์กับตัวโน้ต
2. การจับขลุ่ยโดยที่มือบนจับตัวโน้ต โด(สูง) ที่ ลา ซอล ค้างไว้ แล้วใช้มือล่างเริ่มต้นด้วยนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อยจับเรียงกันลงมาได้ตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ)

การปิด - เปิดนิ้ว

○ แทนรูนิ้วเปิด

● แทนรูนิ้วปิด

แบบฝึกทักษะการไล่น้ำและเสียง

แบบฝึกที่ 1

□	+	□	+
--- ฟ	- ม - ร	--- ร	- ม - ฟ
--- ฟ	- ฟ - ม	- ร - ฟ	- ม - ฟ
--- ฟ	- ม - ร	--- ร	- ม - ฟ
--- ฟ	- ฟ - ม	- ร - ม	- ฟ - ฟ
--- ร	- ฟ - ฟ	- ฟ - ร	- ร - ร
--- ร	- ม - ม	- ม - ฟ	- ม - ม
--- ร	- ร - ร	- ฟ - ม	- ม - ม
--- ม	- ม - ม	- ฟ - ม	- ร - ร

แบบฝึกที่ 2

□	+	□	+
--- ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ม	- ม - ฟ
--- ฟ	- ม - ร	- ร - ฟ	- ม - ฟ
--- ด	- ร - ม	--- ร	- ม - ฟ
--- ด	- ด - ม	- ร - ม	- ฟ - ฟ
--- ฟ	- ม - ร	- ฟ - ร	- ร - ร
--- ด	- ร -	- ม - ฟ	- ม - ม
--- ม	- ด - ม	- ฟ - ม	- ม - ม
--- ฟ	- ร - ฟ	- ฟ - ม	- ร - ร

- แม่แบบครูสาธิตแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม ครึ่งละ 2 ห้องเพลงในแบบฝึกที่ 1
- แม่แบบครูสาธิตแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม ครึ่งละ 4 ห้องเพลงในแบบฝึกที่ 2
- แม่แบบครูตรวจสอบความถูกต้องพร้อมทั้งแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง
- ให้นักเรียนปฏิบัติพร้อมกัน ในแบบฝึกที่ 1 – 2 ครูควบคุมกำกับจังหวะ

แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย
เรื่องการจับการเป่าขลุ่ยไทยตัวโน้ต ฟา มี เร โด(ต่ำ)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวม 10
		การเป่า เรียง เสียง	การเป่า ข้ามหรือ สลับ เสียง	การ เปิด- ปิดนิ้ว	จิ้ง หะ	คุณภาพ เสียง	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติระดับดี	2	คะแนน
ปฏิบัติระดับปานกลาง	1	คะแนน
ต้องแก้ไขปรับปรุง	0	คะแนน

การประเมิน

การเป่าเรียงเสียง	ประเมินความคล่องแคล่วตรงเสียงและชัดเจน
การเป่าข้ามหรือสลับเสียง	ประเมินความคล่องแคล่ว ตรงเสียง และชัดเจน
การเปิด-ปิดนิ้ว	ประเมินการเปิด-ปิดนิ้วสนิทและสัมพันธ์กับตัวโน้ต
จิ้งหะ	ประเมินความถูกต้องการไล่เสียง นิ้วและโน้ตด้วยความ

สมำเสมอของจิ้งหะ

คุณภาพเสียง	ประเมินจากเสียงของขลุ่ยมีความชัดเจน โปร่งใส
-------------	---

ครั้งที่ 6

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบนได้เสียงธรรมชาติและเสียงแหบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถเป่าขลุ่ยไล่เสียงนิ้วและโน้ตทั้งมือล่าง มือบน เพื่อให้ได้เสียงธรรมชาติ ได้แก่ ตัวโน้ต โด(ต่ำ) เร มี ฟา ซอล ลา ที โด(สูง)

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถเป่าขลุ่ยไล่เสียงนิ้วและโน้ตทั้งมือล่างและมือบนเพื่อให้ได้เสียงแหบหรือเสียงสูง ได้แก่ ตัวโน้ต โด(แหบ) เร(แหบ) มี(แหบ) ฟา(แหบ) ซอล(แหบ)

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. จิ้ง
3. แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบนได้เสียงธรรมชาติและเสียงแหบ
4. แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการเป่าขลุ่ยไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบนได้เสียงธรรมชาติและเสียงแหบ

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบโดยการให้นักเรียนทบทวนทักษะการไล่เสียงนิ้วและโน้ตของมือบนตามแบบฝึกทักษะที่ผ่านมา

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 ผู้วิจัยเสนอแม่แบบโดยการให้แม่แบบเพื่อนนักเรียนสาธิตการเป่าขลุ่ยเสียงธรรมชาติ (ลมเบา) ทั้งมือบนและมือล่าง ตามนิ้วและโน้ตตัว โด(ต่ำ) เร มี ฟา ซอล ลา ที และ โด(สูง)และสาธิตการเป่าขลุ่ยเสียงแหบหรือเสียงสูง (ลมแรง) ทั้งมือบนและมือล่างตามนิ้วและโน้ตตัว โด(แหบ) เร(แหบ) มี(แหบ) ฟา(แหบ) และซอล(แหบ)

2.2 หลังจากชมการของแม่แบบเพื่อนนักเรียนแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกเป่าขลุ่ยทีละคนโดยให้เลียนแบบจากแม่แบบเพื่อนนักเรียน ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจและให้ฝึกต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเลียนแบบว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล

ผู้วิจัยประเมินผลย่อนักเรียนทีละคน ตามแบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ย
ไทยเรื่องการเป่าขลุ่ยไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบนได้เสียงธรรมดาและเสียงแหบ

แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบน ไล่เสียงธรรมชาติและเสียงแหบ

แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบนไล่เสียงธรรมชาติและเสียงแหบ คือ วิธีการจับขลุ่ยไล่เสียงนิ้วและโน้ต เพื่อให้ได้เสียงธรรมชาติ ได้แก่ โน้ตตัว โด(ต่ำ) เร มี ฟา ซอล ลา ที โด(สูง) และเสียงแหบหรือเสียงสูง ได้แก่ โน้ตตัว โด(แหบ) เร (แหบ) มี(แหบ) ฟา(แหบ) ซอล(แหบ) โดยไล่เสียงขึ้น-ลง และปิดเปิดนิ้วให้สัมพันธ์กับตัวโน้ตพร้อมทั้งการเป่าให้ได้ทั้งเสียงธรรมชาติและเสียงแหบในนิ้วและโน้ตเดียวกัน

แบบฝึกที่ 1 (ฝึกทั้งมือบนและมือล่าง)

	□	+	□	+
---	ดํ	- ท - ล	- ซ - ฟ	- ม - ร
---	ร	- ม - ฟ	- ซ - ล	- ท - ดํ
---	ด	- ด - ด	- ร - ม	- ร - ด
---	ด	- ด - ด	- ร - ดํ	- ท - ล
---	ล	- ซ - ฟ	- ม - ฟ	- ซ - ล
---	ล	- ดํ - ล	- ซ - ฟ	- ม - ฟ
---	ฟ	- ร - ฟ	- ร - ม	- ซ - ซ
---	ซ	- ฟ - ร	- ซ - ร	- ม - ด
---	ด	- ร - ม	- ฟ - ซ	- ซ - ซ
---	ซ	- ล - ซ	- ฟ - ม	- ร - ร
---	ร	- ม - ร	- ดํ - ท	- ล - ซ
---	ซ	- ม - ซ	- ม - ฟ	- ม - ร
---	ร	- ฟ - ม	- ร - ซ	- ม - ซ
---	ซ	- ฟ - ร	- ซ - ด	- ม - ด

แบบฝึกที่ 2 (เสียงธรรมชาติและเสียงแหบ)

เสียงธรรมชาติ หมายถึง การใช้ลมเบา

เสียงแหบ หมายถึง นัวและโน้ตเดียวกัน แต่ใช้ลมแรง ใช้เครื่องหมาย(.) ข้างบน

- ด - ดั	- ร - รุ	- ม - มุ	- ฟ - ฟู	- ช - ชุ
----------	----------	----------	----------	----------

แบบฝึกที่ 3 (ฝึกทั้งมือบนมือล่างและเสียงธรรมชาติเสียงแหบ)

	□	+	□	+
---	ช	- ช - ช	- ช - ดั	- ดั - ดั
---	รุ	- ดั - ล	- ล - ช	- ช - ช
---	ช	- ท - รุ	- ท - ดั	- ดั - ล
---	ล	- ดั - ล	- ล - ช	- ท - ช
---	ช	- ล - ท	- ดั - รุ	- รุ - รุ
---	รุ	- ดั - ท	- รุ - ช	- ท - ช
---	ช	- ช - ช	- ฟ - ล	- ช - ช
---	ช	- ล - ช	- ฟ - ม	- ร - ร
---	ร	- ม - ร	- ดั - ท	- ล - ช
---	ช	- ร - ช	- ล - ท	- ดั - รุ
---	รุ	- ดั - ล	- ดั - ช	- ล - ช
---	ช	- ท - ช	- ท - ล	- รุ - ดั

-แม่แบบครูสาธิตแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตามครั้งละ 4 ห้องในแบบฝึกที่ 1 และ 3

-แม่แบบครูสาธิตแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตามครั้งละ 1 ห้อง ในแบบฝึกที่ 2 เรื่องเสียงธรรมชาติและเสียงแหบ

-ครูตรวจสอบความถูกต้องพร้อมทั้งแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง

-ครูให้นักเรียนปฏิบัติพร้อมกันในแบบฝึกที่ 1 และ 3 โดยครูควบคุมกำกับจังหวะ

แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย
เรื่องการเป่าขลุ่ยไทยไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบนได้เสียงธรรมดาและเสียงแหบ

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวม 10
		การเป่า เรียง เสียง	การเป่า ข้ามหรือ สลับ เสียง	การ เปิด- ปิดนิ้ว	จิ้ง หะ	คุณ ภาพ เสียง	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติระดับดี	2	คะแนน
ปฏิบัติระดับปานกลาง	1	คะแนน
ต้องแก้ไขปรับปรุง	0	คะแนน

การประเมิน

การเป่าเรียงเสียง	ประเมินความคล่องแคล่วตรงเสียงและชัดเจน
การเป่าข้ามหรือสลับเสียง	ประเมินความคล่องแคล่ว ตรงเสียง และชัดเจน
การเปิด-ปิดนิ้ว	ประเมินการเปิด-ปิดนิ้วสนิทและสัมพันธ์กับตัวโน้ต
จิ้งหะ	ประเมินความถูกต้องการไล่เสียง นิ้วและโน้ตด้วยความ

สม่ำเสมอของจิ้งหะ

คุณภาพเสียง	ประเมินจากเสียงของขลุ่ยมีความชัดเจน โปร่งใส
-------------	---

ครั้งที่ 7

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น (บรรทัดที่ 1)
วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น ได้ถูกต้องตามจังหวะและทำนองเพลง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น ได้ตามหลักเกณฑ์การใช้ นิ้ว โน้ต เสียงธรรมชาติ และเสียงแหบได้

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. จิ้ง
3. แผนภูมิเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
 ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบโดยการทบทวนทักษะการไล่เสียงนิ้ว ตามแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยไทยที่ผ่านมาโดยสังเขป

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 แม่แบบเพื่อนนักเรียนสาธิตการร้องโน้ตเพลงมอญทำอิฐและเป่าขลุ่ยเพลงมอญทำอิฐในบรรทัดที่ 1 ทีละ 2 ห้องเพลง

2.2 หลังจากชมการของแม่แบบครูแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกเป่าขลุ่ยทีละคน โดยให้เลียนแบบจากแม่แบบเพื่อนนักเรียน ถ้านักเรียนเลียนแบบได้ถูกต้องก็ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวชม ถ้านักเรียนเลียนแบบไม่ได้ผู้วิจัยให้กำลังใจและให้ฝึกต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเลียนแบบ ว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล

ผู้วิจัยสังเกตจากการฝึกปฏิบัติการเล่นเป่าขลุ่ยไทยเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น

เพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น

- - - -	- ม - ล	- - - ช	- ล - -	- ม - ร	- ด - ล	- - - ช	- ม - ล
- - - -	- ม - ล	- - - ช	- ม - -	- ช - ช	- ร - ม	- - - ร	- ด - -
- ท - ท	- - - ล	- ท - ม	- ช - ล				

ครั้งที่ 8

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการบรรเลงเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น(บรรทัดที่ 2-3)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น ได้ถูกต้องตามจังหวะและทำนองเพลง

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น ได้ตามหลักเกณฑ์การใช้ นิ้ว โหนด เสียงธรรมชาติ และเสียงแหบได้

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. ฉิ่ง
3. แผนภูมิโน้ตเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น
4. แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการเป่าขลุ่ยเพลงมอญทำ

อิฐ 2 ชั้น

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบโดยการทบทวนการเป่าขลุ่ยไทยเพลงมอญทำ

อิฐ 2 ชั้น ในบรรทัดที่ 1

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 แม่แบบเพื่อนนักเรียนสาธิตการร้องโน้ตเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น บรรทัดที่ 2-3 และสาธิตการร้องโน้ตและเป่าขลุ่ยเพลงมอญทำอิฐในบรรทัดที่ 2-3

ที่ละ 2 ห้องเพลง

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตเห็นหลังจากนั้นให้นักเรียนเลียนแบบตามแม่แบบตามทีละขั้นตอน จนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับการเลียนแบบ ว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตุจากการฝึกปฏิบัติการเป่าขลุ่ยไทยเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น
2. ประเมินผลจากแบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการเป่าขลุ่ย
เพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น

แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย
เรื่องการเป่าขลุ่ยไทยเพลงมอญทำอิฐ 2 ชั้น

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวม 10
		การเป่า เรียง เสียง- สลับ เสียง	การเปิด- ปิดนิ้ว	ทำ นอง	จิ้ง หะ	คุณ ภาพ เสียง	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติระดับดี	2	คะแนน
ปฏิบัติระดับปานกลาง	1	คะแนน
ต้องแก้ไขปรับปรุง	0	คะแนน

การประเมิน

การเป่าเรียงเสียงและสลับเสียง ประเมินความคล่องแคล่วตรงเสียงและชัดเจน

การเปิด-ปิดนิ้ว ประเมินการเปิด-ปิดนิ้วสนิทและสัมพันธ์กับตัวโน้ต

ทำนอง ประเมินความถูกต้องและแม่นยำตามทำนองเพลง

จิ้งหะ ประเมินความถูกต้องการไล่เสียง นิ้วและโน้ตด้วยความ

สม่ำเสมอของจิ้งหะ

คุณภาพเสียง ประเมินจากเสียงของขลุ่ยมีความชัดเจน โปร่งใส

ครั้งที่ 9

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการบรรเลงเพลงเต๋ยโซง (บรรทัดที่ 1-2)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงเต๋ยโซง ได้ถูกต้องตามจังหวะและทำนองเพลง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงเต๋ยโซงได้ตามหลักเกณฑ์การใช้นิ้ว โหนด

เสียงธรรมชาติ และเสียงแหลมได้

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. จิ้ง
3. แผนภูมิโน้ตเพลงเต๋ยโซง

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบโดยการทบทวนการเป่าขลุ่ยไทยเพลงมอญท่า

อีจู้ 2 ขั้น

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 แม่แบบครูสาธิตการร้องโน้ตเพลงเต๋ยโซง บรรทัดที่ 1-2

2.2 แม่แบบครูสาธิตการร้องโน้ตและเป่าขลุ่ยเพลงเต๋ยโซงในบรรทัดที่ 1-2

ทีละ 2 ห้องเพลง

2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตเห็นหลังจาก

นั้นให้นักเรียนเลียนแบบตามแม่แบบตามทีละขั้นตอน จนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเลียนแบบ ว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล

ผู้วิจัยสังเกตจากการฝึกปฏิบัติการเป่าขลุ่ยไทยเพลงเต๋ยโซง (บรรทัดที่ 1-2)

เพลงเต้ยโขง

----	---ถ	---ช	-ม-ถ	---ช	-จํ-ถ	---ช	-ม-ถ
----	---ถ	---ช	-ม-ถ	---ช	-จํ-ถ	---ช	-ม-ถ
----	-ช-ม	---ร	-ด-ม	---ร	-ช-ม	---ร	-จํ-ถ
--จํ	-ร-ม	-ร-จํ	-ช-ถ	---จํ	-ร-จํ	-ร-จํ	-ช-ถ

ครั้งที่ 10

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการบรรเลงเพลงเต๋ยโซง (บรรทัดที่ 3-4)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงเต๋ยโซง ได้ถูกต้องตามจังหวะและทำนองเพลง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงเต๋ยโซง ได้ตามหลักเกณฑ์การใช้นิ้ว โหนด

เสียงธรรมชาติ และเสียงแหบได้

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. จิ้ง
3. แผนภูมิโน้ตเพลงเต๋ยโซง
4. แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการเป่าขลุ่ยเพลงเต๋ยโซง

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบโดยการทบทวนการเป่าขลุ่ยไทยเพลงเต๋ยโซง

ในบรรทัดที่ 1-2

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

2.1 แม่แบบเพื่อนนักเรียนสาธิตการร้องโน้ตเพลงเต๋ยโซง บรรทัดที่ 3-4

2.2 แม่แบบเพื่อนนักเรียนสาธิตการร้องโน้ตและเป่าขลุ่ยเพลงเต๋ยโซงใน

บรรทัดที่ 3-4 ที่ละ 2 ห้องเพลง

2.3 แม่แบบเพื่อนนักเรียนสาธิตการร้องโน้ตและเป่าขลุ่ยเพลงเต๋ยโซงตลอดทั้ง

เพลง

2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตเห็นหลังจากนั้นให้นักเรียนเลียนแบบตามแม่แบบตามที่ละขั้นตอน จนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเลียนแบบ ว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากการฝึกปฏิบัติการเป่าขลุ่ยไทยเพลงเต๋ยโซง
2. ประเมินผลจากแบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการเป่าขลุ่ยเพลงเต๋ยโซง

แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย
เรื่องการเป่าขลุ่ยไทยเพลงเดี่ยวโอง

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวม 10
		การเป่า เรียง เสียง- สลับ เสียง	การเปิด- ปิดนิ้ว	ทำ นอง	จังหวะ	คุณภาพ เสียง	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติระดับดี	2	คะแนน
ปฏิบัติระดับปานกลาง	1	คะแนน
ต้องแก้ไขปรับปรุง	0	คะแนน

การประเมิน

การเป่าเรียงเสียงและสลับเสียง ประเมินความคล่องแคล่วตรงเสียงและชัดเจน

การเปิด-ปิดนิ้ว ประเมินการเปิด-ปิดนิ้วสนิทและสัมพันธ์กับตัวโน้ต

ทำนอง ประเมินความถูกต้องและแม่นยำตามทำนองเพลง

จังหวะ ประเมินความถูกต้องการไล่เสียง นิ้วและโน้ตด้วยความ

สม่ำเสมอของจังหวะ

คุณภาพเสียง ประเมินจากเสียงของขลุ่ยมีความชัดเจน โปร่งใส

ครั้งที่ 11

เรื่อง ความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเกี่ยวกับการบรรเลงเพลงก่อนจากกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงก่อนจากกัน ได้ถูกต้องตามจังหวะและทำนองเพลง

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงก่อนจากกัน ได้ตามหลักเกณฑ์การใช้โน้ต เสียงธรรมชาติ และเสียงแหบได้

เวลาที่ใช้ 60 นาที

สื่อการสอน

1. ขลุ่ยเพียงออ
2. ฉิ่ง
3. แผนภูมิโน้ตเพลงก่อนจากกัน
4. แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการเป่าขลุ่ยเพลงก่อนจากกัน

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการใช้แม่แบบครูโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่การเสนอแม่แบบโดยการทบทวนการเป่าขลุ่ยไทยเพลงมอญทำอิฐ และเพลงเต้ยโขง

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ

- 2.1 แม่แบบเพื่อนนักเรียนสาธิตการร้องโน้ตเพลงก่อนจากกัน
- 2.2 แม่แบบเพื่อนนักเรียนสาธิตการร้องโน้ตและเป่าขลุ่ยเพลงก่อนจากกัน

ที่ละ 2 ห้องเพลง

- 2.3 แม่แบบเพื่อนนักเรียนสาธิตการร้องโน้ตและเป่าขลุ่ยเพลงก่อนจากกัน

ตลอดทั้งเพลง

2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตเห็นหลังจากนั้นให้นักเรียนเลียนแบบตามแม่แบบตามทีละขั้นตอน จนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับการเลียนแบบ ว่าถ้าจะเป่าขลุ่ยไทยจะต้องทำอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและมอบหมายให้นักเรียนไปฝึกต่อทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากการฝึกปฏิบัติการเป่าขลุ่ยไทยเพลงก่อนจากกัน
2. ประเมินผลจากแบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยเรื่องการเป่าขลุ่ยเพลงก่อนจากกัน

แบบบันทึกความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย
เรื่องการเป่าขลุ่ยไทยเพลงก่อนจากกัน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวม 10
		การเป่า เรียง เสียง- สลับ เสียง	การเปิด- ปิดนิ้ว	ทำ นอง	จังหวะ	คุณภาพ เสียง	

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติระดับดี	2	คะแนน
ปฏิบัติระดับปานกลาง	1	คะแนน
ต้องแก้ไขปรับปรุง	0	คะแนน

การประเมิน

การเป่าเรียงเสียงและสลับเสียง	ประเมินความคล่องแคล่วตรงเสียงและชัดเจน
การเปิด-ปิดนิ้ว	ประเมินการเปิด-ปิดนิ้วสนิทและสัมพันธ์กับตัวโน้ต
ทำนอง	ประเมินความถูกต้องและแม่นยำตามทำนองเพลง
จังหวะ	ประเมินความถูกต้องการไล่เสียง นิ้วและโน้ตด้วยความ

สม่ำเสมอของจังหวะ

คุณภาพเสียง	ประเมินจากเสียงของขลุ่ยมีความชัดเจน โปร่งใส
-------------	---

ครั้งที่ 12

เรื่อง บัณฑิตนิเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยโดยใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน

เวลาที่ใช้ 60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้จากการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยโดยให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย และปฏิบัติให้ผู้วิจัยดูพร้อมกันทั้งกลุ่ม โดยเริ่มจาก

1.1 ทำนั้ง การจับ และการวางรูปปากในการเป่าขลุ่ยไทย

1.2 การอ่านโน้ตเพลงไทย

1.3 การจับขลุ่ยไทยและเป่าไล่เสียงทั้งมือล่างและมือบน ทั้งเสียงธรรมดาและ

เสียงแหบ

1.4 การเป่าขลุ่ยไทยเพลงมอญทำอัฐ 2 ชั้น

1.5 การเป่าขลุ่ยไทยเพลงเต้ยโขง

1.6 การเป่าขลุ่ยไทยเพลงก่อนจากกัน

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับวิธีการเป่าขลุ่ยไทย

3. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และกล่าวขอชื่นชมนักเรียนและกล่าวปิดการใช้แม่แบบ

เพื่อนนักเรียน

การประเมินผล

ผู้วิจัยสังเกตจากการทบทวนการเป่าขลุ่ยไทยและการอภิปรายสรุปของนักเรียน

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์สถิติ

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของกลุ่มทดลองที่ 1
ก่อนและหลังที่ได้รับการใช้แม่แบบครู

คนที่	คะแนนความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย		ผลต่างของคะแนน	
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	D	D^2
1	39	77	38	1,444
2	39	72	33	1,089
3	41	79	38	1,444
4	39	74	35	1,225
5	41	78	37	1,369
6	44	79	35	1,225
7	41	75	34	1,156
8	38	71	33	1,089
9	40	80	40	1,600
10	41	76	35	1,225
รวม	403 = 40.3 S = 1.70	761 = 76.1 S = 3.07	$\Sigma D = 358$	$\Sigma D^2 = 12,866$

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของกลุ่มทดลองที่ 2
ก่อนและหลังที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน

คนที่	คะแนนความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทย		ผลต่างของคะแนน	
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	D	D ²
1	37	66	29	841
2	37	73	36	1296
3	36	64	28	784
4	38	71	33	1089
5	38	72	34	1156
6	37	66	29	841
7	38	52	14	196
8	37	66	29	841
9	39	65	26	676
10	37	63	26	676
รวม	374	658	$\Sigma D = 284$	$\Sigma D^2 = 8396$
	= 37.4	= 65.8		
	S = 0.71	S = 5.96		

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการเป่าขลุ่ยไทยของกลุ่มทดลองที่ 1
ที่ได้รับการใช้แม่แบบครูและนักเรียนกลุ่มที่ 2 ที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนนักเรียน

คนที่	กลุ่มทดลองที่ 1			คนที่	กลุ่มทดลองที่ 2		
	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	ผลต่างของ คะแนน		ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	ผลต่างของ คะแนน
1	39	77	38	1	37	66	29
2	39	72	33	2	37	73	36
3	41	79	38	3	36	64	28
4	39	74	35	4	38	71	33
5	41	78	37	5	38	72	34
6	44	79	35	6	37	66	29
7	41	75	34	7	38	52	14
8	38	71	33	8	37	66	29
9	40	80	40	9	39	65	26
10	41	76	35	10	37	63	26
$\bar{X}_{diff} = 35.8$				$\bar{X}_{diff} = 28.4$			
$S_{diff} = 2.35$				$S_{diff} = 6.06$			

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวมณฑา เกตุแก้ว
วันเดือนปีเกิด	4 เมษายน 2518
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	164/15 ตรอกวัดราชสิทธิาราม แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร 10600
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดยายร่ม(วัฒนาราชฎีรังสรรค์) สำนักงานเขต จอมทอง แขวงบางมด กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2533	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนอนันต์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2540	ปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกดนตรีศึกษา (เกียรตินิยมอันดับ 2)สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร